

ITALIJA / NOV USPEH

Manzi končal svoj rajski beg v San Vittoreju

Bivši predsednik SEA ključna oseba preiskave »čiste roke«

MILAN - Po sedmih mesecih bega se je za zapahi milanskega zapora San Vittore znasel 48-letni Giovanni Manzi, bivši predsednik družbe SEA, ki upravlja z milanskima letališčema Malpensa in Linate. Giovannija Manzija so aretirali v Dominikanski republiki dan po objavi njegovega intervjuja v milanskem Corriere della Sera in ga v roku 48 ur izgnali iz države, ker so sodniki preiskave o podkupninah v Milanu proti njemu izdali tri mednarodne tiralice. Bivši predsednik družbe SEA je iz Milana zbežal 10. junija lani, potem ko so aretirali njegovega namestnika, demokristjana Roberta Monginija.

Ze danes naj bi stotelega aretiranca v preiskavi »čiste roke« zaslišala sodnika Antonio di Pietro in Italo Ghitti. Manzi jima bo mora pojasniti marsikaj, saj so v Milanu prepričani, da je ena od ključnih oseb skandala o podkupninah. Do svojega bega je bil Manzi eden od najuglednejših milanskih socialistov. V sam vrh stranke je kot odgovor

ren za organizacijo vstopil leta 1968, ko je bil milanski tajnik PSI Bettino Craxi. To mesto je Manzi prevzel leta 1984, pred tem se je leta 1969 začel njegov vzpon tudi v javnih podjetjih, najprej kot svetovalec v občinski ustanovi za električno energijo, nato kot odgovoren za smetarsko službo, leta 1982 pa je postal predsednik družbe SEA.

Preiskovalci sedaj vneta isčejo tudi Silvana Larinija, ki se je baje kot Manzi skrival v Dominikanski republiki, a je pred dvema dnevmoma izginil, ko je Manzijev intervju preiskovalce napotil na Hispaniolo.

SLOVENIJA / DRŽAVNI ZBOR

Izvolili vlado

S tajnim glasovanjem so poslanci državnega zbora potrdili Drnovškov kabinet - Vlada se je takoj sestala - Zbor nadaljuje delo

Drnovškov kabinet z leve proti desni: Davorin Kracun, Sergij Pelhan, Mitja Gaspari, Jožica Puhar, Ivo Bizjak, Jože Osterc, Slavko Gaber, Lojze Peterle, Janez Drnovšek, Rado Bohinc, Miha Jazbinšek, Janez Janša, Miha Kozinc, Igor Umek, Maks Tajnikar in Božidar Voljc. (Foto: TRIO)

Slovenija ima od včeraj novo vlado. Tako kot smo napovedovali, je mandat za sestavo vlade Janez Drnovšek predložil poslancem že znano listo kandidatov za vseh petnajst ministrskih mest v njegovem vladnem kabinetu, skupaj s kandidatom za obrambnega ministra Janezom Janšo. Tajnega glasovanja se je nato udeležilo skupaj 86 poslancev, za predloženi vladni paket pa jih je glasovalo 60. Novoizvoljeni člani vladnega kabineta včeraj niso skrivali svojega

zadovoljstva nad taksnim izidom glasovanja. Ministrski predsednik Janez Drnovšek je ocenil ta rezultat kot zelo pozitiven, saj si je, kot je dejal, ves čas prizadeval za oblikovanje stabilne, močne vlade, ki bo imela v parlamentu zadostno podporo. To vlado namreč čaka velikansko delo, takoj na začetku pa, kot je poudaril, tudi nekaj nepriljubljenih, a nujnih ukrepov.

Podobno je izjavil tudi Lojze Peterle, ki je od včeraj slovenski zunanji mini-

ster, hkrati pa se podpredsednik vlade v odsotnosti predsednika. »Koalicija je očitno funkcionirala, kajti izid glasovanja kaže, da nam glasov ne manjka,« je dejal Peterle. Novoizvoljena vlada se je takoj nato že sestala na svoji prvi seji, zaprti za javnost. Te prakse se ne mislijo odreci, so nam po seji dejali nekateri ministri. Sicer je slo bolj ali manj le za operativni sestanek, na katerem so za generalnega sekretarja imenovali Mirka Bandlja (to funkcijo je

opravljal že doslej), ustanovili so tudi tri vladne odbore: za gospodarstvo, za javne zavode ter za državno ureditev in javno upravo. Med tem pa je državni zbor nadaljeval z delom. Opravil je razpravo o vrsti zakonov, zlasti z gospodarskega področja, o katerih bodo poslanci odločali danes. Na predlog komisije za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve pa je že včeraj sprejel predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi

komisije zbora, ki bo ugotavljala nezdržljivost opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo poslancev in funkcionarjev. Poleg vrste zakonov s finančnega in gospodarskega področja (večina poslanci sprejemajo po hitrem postopku) bodo poslanci danes spregovorili tudi o predlogu zakona o plačah sodnikov ustavnih sodišč, imenovali pa naj bi tudi trilateralno delegacijo v Parlamentarno skupščino Sveta Evrope. IVANKA MIHELČIČ

HRVAŠKA / PADEL TUDI ZEMUNIK

Dvanajsterica poziva k miru Moskva grozi Hrvaški

Ubila dva vojaka modrih čelad

ZADAR - Kriza, ki jo je povzročila akcija hrvaske vojske na področju porušenega Masleniškega mostu in letališča Zemunik pri Zadru, najbrž ne bo izzvala širšega vojaškega spopada na področju Hrvaške. Takšna zagotovila iz Zagreba in Beograda so prišla tudi do Davida Owina in Cyrusa Vancea; Owen predlaga, naj skušajo predstavniki hrvaških oblasti in tamkajšnji Srbi spore rešiti s pogajanjem. Podoben sklep je sprejel tudi predsedniški svet Hrvaške, ki je že imenoval komisijo za stik s Srbi iz Obrovca, Benkovca in Knina. General Satiš Nambiar, ki je na obisku v Zadru, meni, da se pogajanja po masleniških dogodkih med Hrvatimi in Srbi iz Hrvaške vračajo na izhodiščno točko.

Vojaska nevarnost, ki je v Zadru se zmeraj niso preklicali, prica, da do miru se ni prišlo, čeprav hrvaška vojska nadzoruje jadransko magistralo od vasi Rovaniško do Zadra, skupaj z letališčem Zemunik in okolinskimi naselji. General Bobetko je v ponedeljek v Zadru zanič informacijo, po kateri naj bi njegove enote z lahkoto in brez boja osvobo-

dile »roznato področje« okrog Zadra. Po njegovem naj bi bili Srbi dobro oboroženi in vkopani, kar je, kot meni, eno zanesljivih znamenj, da se niso imeli namena umakniti s hrvaškega ozemlja. Na obtožbe, da je Hrvaška napadla t.i. Krajino, sta Tudman in Bobetko povedala, da gre za hrvaško nacionalno in državno ozemlje, ki so ga Srbi osvojili pred letom in pol in pregnali približno 20.000 Hrvatov. Tudman je povedal, da je na zadarskem področju pred vojno živelo 120.000 Hrvatov in samo 5.000 Srbov. Srbe je pozval, naj bodo lojalni do hrvaške države in naj se ne predajajo iluzijam o možnosti nastanka velike Srbije.

Evropska dvanajsterica je v ponedeljek pozvala »vse vpletene, se posebej pa hrvaško vlado«, naj takoj ustavijo spopade v okolici Zadra. Ruska vlada pa je zagrozila, da bo v Združenih narodih zahtevala mednarodne sankcije proti Hrvaški.

GORAN MAVČEK

TRST / NOV POSLOVNI USPEH NAŠEGA GOSPODARSTVA

TKB pri Domju od včeraj v lepših in večjih prostorih

Z včerajšnje slovesnosti v poslovalnici TKB pri Domju (Foto Davorin Krizmančič)

TRST - Poslovalnica Tržaške kreditne banke pri Domju v dolinski občini lahko od včeraj računa na večje in lepše urejene prostore. Na kratki slovesnosti, ki so se je udeležili tudi predstavniki osrednjega italijanskega bančnega zavoda Banca d'Italia in dolinske občinske uprave, je predsednik upravnega sveta TKB Egon Kraus med drugim poudaril, da so obnovljeni prostori tudi sad razvojnega programa in strateskih izbir glede agencije pri Domju. Prav ta je namreč v dobrisni meri pripomogla k rasti TKB, kar je razvidno iz vsakoletnih bilanc in tudi bilanca za leto 1992 bo potrdila uspešnost poslovanja. In to - je poudaril dolinski zupan Marino Pecenci - se odraža tudi v drugih aktivnostih banke, saj TKB zadnje leto uspešno opravlja tudi naloge zakladnika dolinske občinske uprave. Ob zaključku je zupnik Kosmac blagoslovil obnovljene prostore.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Umrl je igralec Joško Lukeš

Po daljši bolezni je včeraj v starosti 73 let umrl Joško Lukeš, veliki odrski umetnik, v vseh povojnih letih eden od stebrov Slovenskega gledališča v Trstu. V njegov spomin bo danes ob 18. uri v Kulturnem domu v Trstu zalna seja.

stran 4

O združevanju ravnateljstev naj odloča ministrstvo

Tako meni tržaški šolski skrbnik Vito Campo v intervjuju za Primorski dnevnik. Medtem je Dezelna komisija za slovensko solo izrekla negativno mnenje o združitvi sveitovanskega in šenljakobskega didaktičnega ravnateljstva v skupno ravnateljstvo nižjih srednjih šol Cankar-Erjavec in Kosovel-Levstik.

stran 6

KD zelo previdna o revizijo Osima

Krščanska demokracija ima glede napovedane revizije Osimskih dogovorov zelo previdna stališča. Delegacija rimskega vodstva stranke se je včeraj v Trstu in v Gorici sestala z raznimi združenji in ustanovami ter s predstavništvom Italijanov v Istri, je pa popolnoma spregledala slovensko manjšino.

stran 4

Program Amatovega obiska v deželi

Predsednik vlade Amato bo v soboto v Trstu, kjer se bo udeležil slavnostne seje delnega sveta ob 30-letnici odobritve posebnega statuta Furlanije - Julijske Krajine. Popoldne pa bo Amato v Vidmu, kjer bo skupščina industrijcev ob prisotnosti predsednika Confindustrije Abeleja.

stran 4

Enodneveni obisk predsednika Scalfara v Franciji

Predsednik republike Scalfaro je opravil včeraj kratek obisk v Parizu, kjer se je pogovarjal s francoskim predsednikom Mitterrandom (tudi o tem, kaj lahko Evropa stori za bivšo Jugoslavijo), si ogledal muzej Louvre in se srečal z italijansko skupnostjo, ki živi v Franciji.

stran 5

Bomben zavrnil obtožbe korupcije

Na tržaškem sodišču se je včeraj nadaljeval proces proti bivšemu demokratskemu delničnemu odborniku za javna dela Adrianu Bombenu, ki je obtožen korupcije ter zasebne koristi v uradnih aktih, češ da je za podpis koncesije za odprtje nekega odlagališča prejel nekaj desetnih milijonov lir. Tako Bomben kot ostali, ki so vpleteni v afero, so obtožbe zavrnil. Med pričami sta bila tudi bivši predsednik delničnega odbora Adriano Biasutti in sedanji predsednik Vinicio Turello.

stran 5

Metan bo prišel tudi v Brda

Goriška in števerjanska občina bosta zaprosili za delno finansiranje; ki naj bi omogočilo napeljavo metana na območju Pevme in Oslavja ter glavnih zaselkov števerjanske občine. O tem so razpravljali na srečanju z vodstvom Mestnega podjetja za storitve v Gorici.

stran 8

NOVICE

Milan Kučan povabljen v Ženevo

ZENEVA - Lord Owen in Cyrus Vance sta si tudi v ponedeljek na mirovnih pogajanjih prizadevala doseči sporazum o kantonalni ureditvi BiH. Ženevski diplomati so povedali, da si mirovna posrednika prizadevata na vse načine preprečiti ameriško vojsko posredovanje v Bosni, s katero čedalje glasneje grozi nova ameriška administracija. Zato sta v Ženevo povabila tudi slovenskega predsednika Milana Kučana, ki se bo danes z Vanceom in Ownom pogovarjal o svojem videnju reševanja balkanskega konflikta. (Reuter)

Hrvaška kupila francoska letala

MARSEILLE - Hrvasko obrambno ministrstvo je konec lanskega leta pri francoskem podjetju Aviasud Engineering kupilo ultrahalka motorna letala. Dvosedežna letala Albatros so prekrita s posebno barvo, ki učinkovito ščiti pred radarji. Mogoče jih je zložiti v model, ki je sposoben prevažati letala po cestah. Uporabljajo se podobno kot helikopterji, stanejo pa 54.000 dolarjev. (AFP, STA)

Vojaški sporazum med Nemčijo in Poljsko

BONN - V Bonn je prišel na uradni obisk poljski obrambni minister Janusz Onyszkiewicz, ki bo skupaj s svojim nemškim kolegom podpisal sporazum o vojaškem sodelovanju med sosednjima državama. Sporazum predvideva sodelovanje na področju varnostne politike v Srednji Evropi, nadzor izobraževanja in sodelovanje pri naravnih nesrečah in človekoljubni pomoči. Po mnenju opazovalcev bo sporazum še okrepil vsesplošno nemško navzočnost na Poljskem. (Reuter, STA)

Volitve na Kubi še vedno po starem

HAVANA - Politbiro kubanske komunistične partije je predložil seznam 589 kandidatov za novo kubansko narodno skupščino. Seznam morajo potrditi se delegati skupščine. Volilci bodo tako lahko glasovali za partijskega kandidata ali pa bodo oddali prazen volilni listic. Predstavniki vladaajoče komunistične partije so zavrnili vse kritike, češ da so volitve nedemokratske in usmerjene. Po njihovem mnenju so te volitve vrhunec demokracije, medtem ko so zahodni večstrankarski sistemi skorumpirani in elitistični. (Reuter)

Spopadi med ameriški silami in somalskimi milicami

MOGADIS - Ameriške sile so s pomočjo belgijskih marincev v bitki v mestu Kismayu uničile šest oklepnih transporterjev neke somalske milice. Peck, tiskovni predstavnik ameriških sil v Somali, pa je sporočil, da so zahodne sile uničile raketno izstrelišče neke somalske milice. Pri tem niso utrpeli nikakršnih izgub. (Reuter)

Nagrajenci Zlatega globusa

LOS ANGELES - V soboto zvečer so v losangeleskem hotelu Beverly Hilton za petdeset zapored podelili nagrade Zlati globus, nagrado združenja tujih novinarjev, akreditiranih v Hollywoodu, in filmskih kritikov. Slovesno podelitev, na kateri je glasovalo kar osemindeset novinarjev, je neposredno prenasala tudi televizija, navdušenje pa je doseglo vrhunec, ko je Zlati globus prejel »kralj modernih westernov«, režiser, igralec in producent Clint Eastwood za režijo filma Neoprosčeno (Unforgiven). Film Vonj po ženski (Scent of a Woman) producenta in režiserja Martina Bresta je osvojil kar tri najpomembnejše Globuse: za najboljšo filmsko dramo, za najboljšo mosko vlogo, prejel ga je Al Pacino, in za najboljši scenarij, katerega avtor je Bo Goldman. Film je melodramatična zgodba o slepem človeku in mladem studentu, ki temelji na resnični zgodbi. V konkurenci komedije in musicala je bil za najboljši film proglašen Igralec (The Player) Roberta Altmanna, ki satirično prikazuje delovanje »hollywoodskega filmskega stroja« od znotraj. Tim Robins je za vlogo v tem filmu prejel Globus za najboljšo mosko vlogo v kategoriji komedije in musicala, čeprav je bil nominiran tudi za vlogo v filmu Bob Roberts. Tri Globuse od starih, ki jih podeljujejo za ženske filmske vloge, so osvojile angleske igralki. Emma Thompson je dobila Zlati globus za najboljšo igralko, in sicer za vlogo v britanskem filmski melodrami Howardov konec (Howards End), priznanje za najboljšo igralko v komediji je dobila Miranda Richardson za vlogo v filmu Cudezni april (Enchanted April), v katerem igra tudi Joan Plowright, nagrajenka za najboljšo epizodno vlogo. Zlati globus za najboljši tujezicni film je dobil francoski film Indokina (Indochine). Animirani film Aladin je prejel dva Zlata globusa, za najboljšo glasbo in najboljšo izvirno pesem (A Whole New World) avtorjev Alana Menkena in Tima Ricea. (M. T.)

Priznanje kulturno-prosvetnemu društvu Bazovica

REKA - Sinoci je podpredsednik reskega izvršnega sveta Franjo Butorac sprejel vodstvo slovenskega Kulturno-prosvetnega društva Bazovica z Reke in igralce, ki igrajo v predstavi Polnočni vlom, ki so jo konec minulega leta zaigrali za petdeset, ogledalo pa si jo je več kot 10.000 gledalcev, kar je izjemen uspeh za ljubiteljsko gledališče. Franjo Butorac je režiserju komedije Alojzu Usejniku izročil priložnostno darilo in se igralcem zahvalil za kulturno doživljanje. Predstava bo jutri gostovala v Ilirski Bisciri, kjer jo bodo obiskali tudi begunci. (Morel)

V Šri Lanki potonil trajekt

COLOMBO - Zaradi slabega vremena je včeraj severovzhodno od Šri Lanke potonil trajekt s približno sto osebami na krovu. Reševalci, ki so prihiteli na kraj brodoloma, so rešili približno 60 oseb, stiriideset pa jih še pogrešajo. Pri reševanju sodeluje približno 70 ladij in colnov. (Ansa - Afp)

ZDA / DVA MRTVA IN TRIJE RANJENI

Nemoteno moril čakajoče pred generalštabom CIA

Morilcu je uspelo zbežati, vse iskanje varnostnih sil je bilo zaman

NEW YORK - Dva mrtva, eden laže in dva težko ranjena je tragicni obračun nekaj minut nepisne groze, ko je neznanec s svojo potezno pusko hladnokrvno streljal v avtomobiliste, ki so v koloni čakali pred generalštabom ameriške protiobveščevalne službe CIA v Langleyju, 15

kilometrov od Bele hiše. »Ni bilo rešitve«, je povedal očitvelec, »neznanec je ubil prvega voznika, tako da ostali niso uspeli zbežati. Morilec je hladnokrvno in brez naglice hodil ob koloni in izbiral svoje žrtve po naključju.«

Do streljanja je prislo ob 8. uri po krajevnem

casu, ko je pred sedežem CIA dolga kolona uslužbencev in drugih obiskovalcev čakala na formalnosti in varnostne preglede ob vstopu v to skrbno zavarovano palaco. Po pričevanju očitvecev je bil morilec star približno dvajset let, bele polti, oblečen pa je bil v vojaški jopič. Ko je

opravil svoj zločinski posel, se je nemoteno oddaljil s svojim dostavnim vozilom. Zaman so cez nekaj minut pripadniki policije, FBI, CIA in celo vojaki začeli širokopotezno akcijo, da bi izsledili morilca. Ta se je dobesedno pogreznil, tako da ga niso uspeli izslediti niti s helikopterji,

izginilo pa je tudi njegovo dostavno vozilo. Vseeno so posebni oddelki za protiteroristični boj začeli dobesedno precesavati celotno območje. Preiskovalci so prepričani, da je imel morilec ze vnaprej pripravljeno skrivališče, kamor se je zatekel s svojim vozilom.

V koloni čakajočih je bil tudi senator Bob Smith, ki je povedal, da je morilec sel mimo njegovega avta, ga pogledal v oči in sel mimo. »Svoje žrtve je izbiral po naključju in vanje streljal z neposredne bližine.« Neki drugi očitvelec je povedal, da je vse izpadlo kot težka mora, ker ni nikomur uspelo posredovati in zaustaviti morilca. Vsi so bili dobesedno hromi od strahu in z grozo čakali na razvoj dogodkov.

Glasnik Bele hiše George Stephanopoulos je dogodek ocenil »kot pravo tragedijo« in dodal, da niso spremenili varnostnih ukrepov za predsednika Clintona.

CIA se je včeraj zama branila, da je do streljanja prislo na območju, ki ni pod njenim nadzorstvom. Za ameriško javno mnenje je včerajšnji dogodek pravi udarec, saj je neznanec nemoteno moril pred eno od najbolj zavarovanih ustanov ZDA.

Prizorišče zagonetnega napada, kjer je neznan morilec nemoteno streljal na čakajoče avtomobiliste (AP)

IZOBRAŽEVANJE TURISTIČNEGA KADRA

S hotelirsko fakulteto ali brez nje?

NATASA PEROVIC

V casu, ko so se kar tri slovenska mesta potegovala za pridobitev hotelirske fakultete in ko je skupina strokovnjakov za omenjeno področje ze pripravila program visjesholskega studija hotelirstva, je javnost presentilo odklonilno stališče do ustanovitve takšne fakultete s strani nekaterih članov znanstveno pedagoškega sveta Univerze v Ljubljani. Visokosolsko izobraževanje gostinstvo-turističnih kadrov ostaja tako negotovo; polemike o (ne)ustanovitvi hotelirske fakultete in o kraju njenega obstoja se bodo očitno še nadaljevale.

Univerza v Ljubljani (Foto: Srđan Živulović)

razlog za

Danica Zorko, Srednja sola za gostinstvo in turizem

Potrebovali bi 6000 diplomantov

»Dosedanje visjesholsko in visokosolsko izobraževanje turističnega strokovnega kadra, ki je deloma potekalo v okviru Ekonomske fakultete v Ljubljani, Poslovne fakultete v Mariboru in Hotelirske fakultete v Opatiji, je bilo usmerjeno bolj v ekonomsko-organizacijsko smer in nič v tehnološko hotelirsko. Ker so vzgojno-izobraževalni programi gostinske usmeritve še vedno zasnovani le do srednje stopnje, učenci gostinskih sol nimajo možnosti vertikalnega nadaljevanja solanja na VI. in VII. stopnji, pa

čeprav je zanimanje za nadaljnji studij med učenci in med ze zaposlenimi veliko.

Raziskava, ki jo je opravilo Združenje za gostinstvo in turizem pri GZS, je pokazala, da je imelo leta 1991 od skupno 23.915 zaposlenih v gostinstvu visoko izobrazbo 0, 5 odstotka delavcev, višjo 2 odstotka in srednjo 12 odstotkov gostinskih delavcev. Z uvedbo mature se učenec tehničnih in strokovnih sol krčijo možnosti za nadaljnji studij, kar pomeni, da bo veliko stvelilo uencev, absolventov teh sol, ostalo brez možnosti nadaljevanja studija. Zanimivi se mi zdijo tudi podatki Centra za razvoj univerze, ki navajajo, da ima Slovenija na stvelilo prebivalcev najmanjše stvelilo vpisanih studentov.

Temeljno izhodišče programa studija hotelirstva in turizma so realne potrebe po kadrih. Menim, da bi v Sloveniji ta hip potrebovali 6000 diplomantov tega profila. Glede na to, da so potrebe po takšnem studiju utemeljene, da je pripravljen program in definiran profil diplomanta, sem mnenja, da bi lahko izobraževanje začeli v prihodnjem solskem letu.

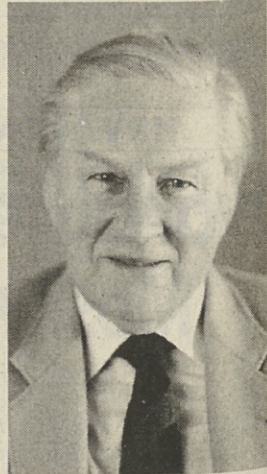
Ministrstvu za turizem in gostinstvo ter za solstvo in sport sta vlogi za studijski program z usmeritvama hotelirstvo in turizem predložili obema univerzama ze oktobra 1992.«

Janez Peklenik, član Znanstveno-pedagoškega sveta Univerze

Za študij jezikov v tujini

Hotelirstvo in turizem se danes v Evropi uvrščata med visoke tehnologije. To pomeni, da zahtevata vrhunsko znanja s področja marketinga, organizacije, menedžmenta, komunikacijskih tehnologij, financ, kuharskih umetnosti itd. Vredilne države, kot so Švica, Avstrija in druge, solajo svoje vodilne kadre v najboljših solah. S tem bi morali konkurirati naši diplomanti, ki ne bi mogli biti seznanjeni z vsemi »triki obrti«, ker učiteljev, ki bi te poznali, pri nas za hotelirstvo in turizem enostavno ni. Pomeben dejavnik, ki igra v tem kontekstu odločilno vlogo, je znanje jezikov, ki jih mora vodilni solj do popolnosti obvladati. Direktor ali vodilni uslužbenec hotela, toplic, agencij in drugih turističnih objektov mora obvezno aktivno obvladati najmanj dva, ce ne tri tuje jezike, pa tudi maternega. Takšno znanje jezikov pa si student pridobi le ob večletnem studiju na tujih solah. Znanje tujega jezika je v turizmu legitimacija kvalitete, kulture in poznavanja norm. Ce ti pogoji za doseganje kvalitete diplomantov ne bodo izpolnjeni, bomo imeli se naprej turizem balkanskega tipa, kjer si turisti prinesejo iz svojih matičnih dežel konzerve

razlog proti

in druge uporabne izdelke, kjer direktorji in vodilni uslužbenci komunicirajo v polomljeni anglescini in stokajoči nemščini. Zato sem mnenja, da moramo solati solj kvalitetenih menedžerjev za hotelirstvo in turizem na solah, ki izobražujejo naso konkurenco, ce res zelimo, da bo turizem v Sloveniji na evropski ravni. Ker mi kompetentnih in kvalitetenih učiteljev za to dejavnost nimamo, menim, da je bistveno bolj racionalno vsako leto poslati deset do dvajset studentov na te sole v tujino, kot pa ustvarjati inferiorno solo za hotelirstvo in turizem pri nas doma. Takšna sola bimorda sele cez deset ali dvajset let dosegla kvaliteto tujih ustanov. Ta eksperiment se mi tudi s finančnega stališča zdi mnogo predrag in neracionalen.«

KOMENTAR

Kontinuiteta ali diskontinuiteta

MILOS EKAR

Nova slovenska vlada je potrjena. Mandatarju je uspelo združiti na videz nezdružljivo. Na običajnih smrtnikih pa je, da do naslednje vladne krize, v srečnem primeru pa celo do izteka njenega mandata, potprezljivo spremljajo njeno delo, in da se za nekaj asa vzdrijo morebitnih kritik oziroma ocen o (ne) uspešnosti tako sestavljene vladne ekipe.

Zdaj ze bivši zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, ki pravi, da se je projekta osamosvajanja in mednarodnega priznanja Slovenije lotil kot politični aktivist in ne kot poklicni diplomat, se boji za usodo take koalicije, saj meni, da ni nobenega razloga za vlado narodne rešitve, kar po njegovem mnenju sedanja je. Skrbi ga usoda slovenske zunanje politike, saj mesto ministra prevzema Loje Peterle, s katerim sta si bila v laseh se v casih, ko je bil slednji premier. Rupel je prepričan, da se bo Peterle težko odrekel pristranskosti, ki bo koristila predvsem krščanskim demokratom. To bi utegnilo pomeniti navezovanje Slovenije na ozji krog evropskih in svetovnih političnih vplivnezev kot doslej, saj v pomembnih državah, kot sta v Evropi na primer Francija in Velika Britanija ali na drugi strani luze ZDA, krščanski demokrati pac nimajo glavne besede.

Novi zunanji minister Loje Peterle je ob takih pripombah diplomatsko previden in skuša delovati konstruktivno. Dosegel je cilj, ki si ga je zastavila stranka in njeni somisljeniki v svetu, vstop krščanskih demokratov v vlado. Zato spravljivi toni ob nastopu nove funkcije ne presenečajo.

Tudi ce novi minister ne bo popeljal slovenske zunanje politike v drugačne vode, kar bo moral sele dokazati, prinaša nekaj sprememb v delo njegovega resorja ze zakon o vladi, ki mu odvzema gospodarske pristojnosti in jih predaja ministrstvu za gospodarske odnose. Loje Peterle pa je v nastopu pred zasno parlamentarno skupino napovedoval, da »bo treba nekaj ukreniti tudi zaradi ukinjenega ministrstva za Slovence po svetu«. Spremembam se zaposleni v MZZ torej ne bodo mogli izogniti. Za ocene, ali omenjene spremembe pomenijo diskontinuiteto z delom dosedanjega zunanjeja ministrstva, pa je nedvomno se prežgodaj.

Intervju z igralko Veroniko Drolc, ki se je zopet vrnila na domače odre

Dvojni salto Veronike Drolc

ALDO MILOHNIK

Ze kot gimnazijka je Veronika Drolc igrala Cico v Queneaujevi Cici v metroju, ki jo je leta 1979 v Slovenskem mladinskem gledališču režiral Jurij Souček. Takrat jo je spoznal Dusan Jovanović, pri katerem je naslednje leto nastopila v Schillerjevih Spletkah in ljubezni v Mestnem gledališču. Potem so, kot pravi Veronika, »domine padle« in začela se je intenzivna kariera te »majhne, osiljene, tanke in zagotovo od teatra obsedene igralk« (Herald Müller). Vpisala se je na ljubljansko gledališko Akademijo, kjer je že po prvemu letniku morala prestati sokantni »psihološki preizkus«: najprej so jo vrgli na tako imenovanih »selektivnih« izpitih, že naslednjega dne pa jo je poklical Mile Korun in jo povabil nazaj na akademijo. S tem se vendarle niso končale vse njene akademске Scile in Karibde, saj je v četrtem letniku »zaradi ene neumne nesreče« prekinila studij. V Sluzkinjah jo je soigralce klofotal na odru in ji v oko vtaknil prst z umetnim nohtom.

Kasneje, ko je končala Akademijo, se je zaposlila v Mladinskem, kjer je izstopala v vlogah Ostržka (1985), Matroše v Jovanovićevih Blodnjah po Dostojevskem (1986), Silvije v Bettijevem Zločinu na kozjem otoku (1988), Chantal

v Genetovem Balkonu (1988) in Princeze Nur v Svetinovi Seherezadi (1989). Konec osemdesetih je nastopala tudi v ljubljanski Drami (Volčji čas ljubezni, 1988) in splitskem HNK (Platonov, 1989, in Opera za tri groše, 1989). Leta 1989 se je odločila, da bo sla po poti, ki sta jo pred njo že prehodila Gordana Kosanović in Bozidar Alić, znana srbska in hrvaška igralka. Sprejela je namreč angazma v Theatru an der Ruhr v nemškem Mülheimu, gledališču režiserja Roberta Ciullija. Do lanskega leta, ko se je vrnila v Slovenijo, sta bili njeni najljubši vlogi Lena v Büchnerjevem Leoncu in Leni (1990) ter Irina v Treh sestrah Cehova (1991). Trenutno jo lahko gledamo v MGL (Flisar: Kaj pa Leonardo?) in novogoriškem PDG (Vitrac: Volkodlak). Precej obsežen je tudi seznam nagrad, ki jih je do slej prejela.

V svojem navdihnjem eseju o fenomenu tujca je sociolog Alfred Schutz zapisal, da »nekdanji opazovalec tako rekoč skoči iz parterja na oder, postane član igralske skupine, vstopi kot partner v družbeno razmerja s svojimi soigralci in se odslej udeležuje tekočega dogajanja«. Upeštevajoč to njegovo metaforo o tujcu kot igralcu, bi lahko rekli, da je bil pri Veroniki Drolc ta »skok na oder« pravzaprav »dvojni salto«:

s svojim odhodom v nemški Theater an der Ruhr je skočila na tuji družbeni in obenem gledališki oder.

Prvo vprašanje je bilo torej tako očitno, da ga niti se nisem koncal, Veronika pa je že pristavila: »A misliš, zakaj sem odšla v Nemčijo?« Pritrdilno sem prikimal in prepustil besedo svoji elokventni sogovornici.

Zelo mlada sem začela delati v gledališču, kar je bilo sicer boleče, bilo pa je dobro zaradi mojega hitrega zorenja. Ko sem kasneje delala v različnih teatirih, sem imela občutek, da mi bodo možgani zaspali. Razmišljala sem že, da bi poleg dela v teatirih vpisala se kak drug studij. Po ponudbi iz Theatra an der Ruhr sem si rekla, da je mogoče to tisto, kar potrebujem in na kar sem čakala. Sla sem in danes vem, da je bila odločitev pravilna. Dobila sem, kar sem tako zelo iskala - prav tezaško umsko delo namreč. Obenem sem se zavedala, da bom - če sprejemem to ponudbo - sama v nekem svetu, ki ga ne poznam, z jezikom, ki ga ne obvladam, da bom torej odvisna od same sebe.

Ko si tujec, vselej opazuješ stvari »od zunaj«, čeprav si ze »noter«, ker nikoli nisi to, kar so oni. Jaz nisem hotela postati »nemška«, in to so mi nekateri

zelo zamerili. Mislim, da je ta distanca, ki jo kot tujec obdržiš, zelo dobra, ker »od zunaj« ne opazuješ samo drugih, ampak tudi sebe. To kontrolo nad sabo moraš imeti, če želiš biti dober igralec. V Nemčiji pa sem morala imeti kar dve kontroli nad sabo - to »normalno«, ki sem jo imela že v slovenskem gledališču, in se »tretjega cloveka«, ki je pazil na prejšnja dva.

V Nemčiji se nekako nisi prilagodila in si se vrnila. Ampak se preden si odšla, si bila tukaj »neprilagojena«. Mislim na tvoje delo v Mladinskem.

Jaz sem velik individualist, takrat pa so v Mladinskem propagirali tako imenovano ansambelsko igranje. S tem sem se zelo strinjala, samo, prosim lepo, ne na moj račun. To pomeni: ne želim svojih kriterijev spuščati zato, da bi drugi lahko sli v korak z mano. S popuscenjem bi namreč zavrla svojo rast in zorenje in tega si ne smem privoščiti. Ljudje iz Mladinskega so se morali dokazati s svojimi močmi, samo s tem, kar so imeli v sebi, kar so mislili, in pri tem so trmasto vztrajali. Zato so se morali zaupati vase, delati na sebi, v getu. Ko je ta tesna povezanost rodila sadove, ko so uspeli pri publiki, kritiki, v strokovnih krogih, ko so prišle nagrade, festivali in podobno, je ta teater postal navznoter ze rahlo gnil. Svoje resnične interese so skozi to miselnost geta potisnili tako globoko, da so se začeli zreti in izgubljati gledališko erotiko, ki jo vsak dober teater mora imeti. Ljudje so se samo se kregali med sabo ali pa se sploh niso več pogovarjali. Takrat sem zacutila, da moram oditi. Velika ljubezen, ki sem jo cutila do SMG, se je namreč začela

sprevracati v sovraštvo. Marsikdo misli, da sem odšla iz SMG sele takrat, ko sem imela zagotovljen angazma v Nemčiji. Ne, sploh ne, odločila sem se ze prej, ko so mi delali težave zaradi vlog v drugih teatirih, čeprav Mladinsko terminsko zaradi mojih gostovanj ni nikoli trpelo. Preprosto so si prevec lastili ljudi, cesar jaz ne prenesem, in le zato, ker sem jih pravocasnó zapustila, jih sploh se lahko imam rada. Podoben problem geta sem imela tudi v Nemčiji. Ta skupina je zelo odvisna od umetniškega vodstva. Niče si ne upa naravnost povedati, kaj misli, ce sploh kaj misli (o cemer pri nekaterih zelo dvomim), ne postavi se zase, ampak samo izvaja režiserjeve in dramaturgove ideje. Tako strahopetnih ljudi v teatru se nisem srečala, tako brez poguma, brez fantazije, pa tudi brez duše (jaz namreč tistemu »nekač«, kar je cez talent in pridnost, recem »duša«). Vem, da sem zelo zahtevna, vendar sem najprej zahtevalna do sebe in sele potem zahtevam od drugih. Mislim, da sem v tem zelo postena.

Morda imajo nemški igralci vendarle kakšno dobro lastnost, ki te je presenetila?

Niti v eni stvari me niso lepo presenetili. V Nemčijo sem sla zato, da bi se se česa naučila. Toda, česa sem se naučila? Jezika. Po profesionalni plati ne morem reci, da je bilo kaj novega, vsaj pri igralcih ne. Ravno nasprotno - pogosto sem morala jaz njih uciti. Pri nemških igralcih je namreč velik problem

ravno njihova izobrazba. Nase akademije, vsaj v casih, ko sem bila jaz na njej, nisem cenila; mislim, da je bila izredno slaba sola. Ampak vsaj tri cetrtine igralcev mlajše in srednje generacije, s katerimi sem delala v Nemčiji, ne bi naredile niti sprejemnega izpita na naši (takratni) akademiji. Le pri starejši generaciji je cutiti pravo dobro staro nemsko solo.

Kako te je sprejela kritika?

Nemška kritika me je sprejela zelo lepo. Ko so se začele pojavljati dobre kritike, je bilo z mojimi igralskimi kolegi se huje, ker so cutili, da jih ogrozam tudi po profesionalni plati.

Kaj pa publika?

Tudi publika mi je bila zelo naklonjena. Leonce in Lena je bila moja prva prava premiera. Strah je

presibek izraz za to, kar sem takrat preživela. Igrati Büchnerja na nemški sceni - to je bilo zame, kot da grem na morišče, pod giljotino, in je od mene odvisno, ali mi bodo odsekali glavo ali ne. Ko sem rekla zadnjo Lenino besedo na premieri, sem vedela, da imam se en rojstni dan. Ob aplavzih na odprti sceni po Irininih monologih v Treh sestrah mi je pa slo, priznam, od veselja vedno kar na jok.

Zanima me tvoja izkusnja igranja v tujem jeziku, saj je ravno jezik najbolj občutljiv medij igralcevega izražanja. Gordana Kosanović, tvoja predhodnica v Theatru an der Ruhr, je nekoč zapisala, da je njena materinscina ljubosumni soprog, nemščina pa ljubimec. Ali gre tudi pri tebi za tovrstno erotiko?

Jaz nemškega jezika nikoli nisem imela rada in ga se zdaj nimam, ampak sem

ke pa ne poznamo, ali ne?

Obcutek imam, da se kriza v gledališču generira ravno skozi sindrom uspeha. Kriza je lahko zelo pozitivna, ce gre za neko permanentno »kreativno krizo«. Problem nastane, ko se pojavi kriza kreativnosti.

Max Frisch pravi, da je kriza lahko produktivno stanje, samo priokus katastrofe ji moraš odvzeti. To se mi zdi zelo precizno povedano.

Očitno imas poleg igralskega se neki drug talent, da namreč prepoznas nastopajočo krizo in se pravi trenutek zbežiš iz nevarnega območja.

Ze takrat, ko sem odšla iz Mladinskega, mi je bilo zelo hudo; tudi zdaj, ko sem odšla iz Theatra an der Ruhr, je bilo podobno. Ves, ce bi me vprašal, kaj je ta moja nemška zgodba, bi ti optimist verjetno povedal: »Krasna izkusnja«, pesimist bi bil verjetno kar tihc, kakšen cinik bi pa rekel: »Najdražji možen jezikovni tecaj«.

In kakšni so tvoji nacrti?

Zelim si spet igrati v nemščini in možnosti za to obstajajo, ampak v Theater an der Ruhr se zagotovo ne bom vrnila. Vabili so me nazaj v Mladinsko, pa sem se jim za povabilo zahvalila. V Mariboru, pri Tomažu Pandurju, naj bi mi bila vrata se vedno odprta, ampak vem, da nekateri igralci niso za to, da pridem v njihovo gledališče. Moram priznati, da si niti jaz ne želim vec iti k njim. Sicer pa po novogoriškem Volkodlaku spet delam nov projekt z režiserjem Dusanom Jovanovićem v ljubljanski Drami. Goethe pravi: »Starejša znanstva in prijateljstva imajo pred novimi predvsem to prednost, da so ljudje drug drugemu ze veliko odpustili.«

ZDAJ IN NIKOLI

Majhno in veliko

ANDREJ BLATNIK

Včeraj sem poslušal CD, na katerega so izvajalci, belgijska skupina (poznava lci ze skepajo, da je slo zelo verjetno za electronic body music), ironično zapisali: *From Belgium (Somewhere in Denmark)*. Ironija ni pretirana: kdor je poslušal zivi posnetek ameriskega koncerta skupine Leather Nun, si je zanesljivo zapomnil napoved: »Tu so Leather Nun iz Svedske, kar je v... Evropi, kajne da?« Nekdo od benda mu pove, da je na pravi poti, in kitare užgejo. Da je plošca, ki je to zabeležila, naslovljena (tvegajmo prevod) Moc navade, je le se dopolnilna ironija.

Moc navade velikega, da preze vse, kar je majhnega, je neskončna. In merila, kaj je veliko in kaj majhno, oblikuje velikost velikega. Skratka, slovensko nelagodje, da nas zamenjujejo s Slovasko ali Slavonijo, ce sploh vsaj približno hočejo kaj poceti z nami, se lahko ob tovrstnih citatih vsaj nekoliko potolaži. Se posebno, ce nastajajo ob glasbi, ki naj bi bila od vseh umetnosti najbolj brez meja, in iz tistih njenih razlicic, ki so se uveljavile po vsem planetu.

(Zadeva ni tako preprosta, da bi lahko kar odmahnil z roko, ces, saj poznamo ignoranco amerocentrizma, na drugi strani Atlantika so slišali le za Italijane in Francoze, ker pac radi jedo v njihovih restavracijah, in za Japonce, ki so jih opomnili nase najprej z bombardiranjem Pearl

Harbourja, nato pa z gospodarsko vojno. Koliko vas je takoj vedelo, kje je Somalija, in kolikim se je ljubilo pogledati na zemljevid? Da, neke v Afriki. In ce ste kaj slišali o iztrebljanju Ingusev v Osetiji - veste, kdo so Ingusi, kaj pocno v Osetiji in kje ta Osetija sploh je?)

Znano reklo, da delitev na majhno in veliko obstaja le v glavah, torej predstavah, je le izpeljava znanega relativističnega vprašanja: resnično v primerjavi s cim? Pa vendar, ce te oznacbe ze obstajajo v vecini predstav, jih je vredno izkoristiti za vzpostavljajne identitete. Po svoje je Slovenija v odlicnem položaju: tako majhna (fizično majhna) in nova je, da pomeni preskusni kamen za poznavanje. Stalni spremljevalci MTV-ja, te najbolj univerzalne in povsod prisotne kulturne ponudbe, so zagotovo opazili, kako je voditelj kontaktne oddaje na ugovor gledalke, da mu ne bo razlagala, od kod klice, saj gotovo ne bo vedel, kje to je, strumno odvrnil, kako da ne, sem velik poznavalec Evrope, celo to vem, kje je Slovenija.

Small is beautiful. Geslo, ki ga zagotovo veliki ne priznavajo, a to mu ne jemlje pomena. Slovenija ne bo nikoli velika, preostane ji le to, da svojo majhnost spremeni v prednost. Saj poznate zgodbo o Sloveniji kot daljinskem upravljalcu, s katerim lahko preskočis iz enega tipa pokrajnine v drugega: klik (-

hop), in tu je Jadran, klik, Alpe, klik, panonska ravnina. In turist je ocaran. In Američani, ki jih vodite po naših krajih, ugotavljajo: vse to imamo najbrž tudi v Ameriki, ampak reci, ki so pri nas strašno narazen, so pri vas na razdalji, ki jo doma vsak dan prevozimo na poti v službo.

Trenutek je za tak pristop nadvse primeren: ena najbolj nespomnih (in najbolj oznanjanih!) lastnosti postmoderne je prav izginotje »velikih« zgodb in njihovo nadomeščanje z »majhnimi«. Razen na idejni ravni je tovrstne premike v kulturnem tkivu zaznati tudi na ravni, zanimivi za ta razmislek, torej na nacionalni. Odtod ob koncu osemdesetih let naraščajoče zanimanje za (rečimo) etnične književnosti, *world music* in evropski film.

Uspeh lahko pričnemo meriti od trenutka, ko bomo spremenili pogled nase: doslej smo v svoji kulturi merili zgodovinski zaostanek Slovenije za svetom in prav imenitno se nam je zdelo, kadar smo prav kmalu tudi sami dobili kaj, kar se je uveljavilo na Zahodu, ki nam je vselej predstavljal Svet z velikim zacetnico. Zdaj smo zgodbo o Ahilu in Zelvi presegli, okoliscine pa nam omogočajo, da normalno spremenimo: svetovni kulturni produkciji bomo morali, ce bomo hoteli biti zadovoljni, pokazati nekaj, kar se bo cutila dolzna posnemati.

Utrip mednarodnega umetnostnega trga lahko razen po prodaji v zasebnih galerijah in po dražbah dokaj zanesljivo ugotovimo tudi na umetnostnih sejmih. V svetovnem merilu sta nedvomno najpomembnejši tovrstni prireditvi Basel (v juniju) in Chicago (v maju), vendar tudi delež drugih sejmskih mest v Evropi, Ameriki in v zadnjem casu v Aziji (Tokio, Hong Kong, Singapur) ni zanemarljiv. Sejmsko leto pa ze po tradiciji zacenja Artefiera v Bologni, ki je letos potekala od 22. do 25. januarja.

Artefiera '93 se resda hvali s številno udeležbo (okrog 350 razstavljalcev, med katerimi najdemo tudi strokovne revije, za-

loznike umetnostnih knjig, ateljeje za keramiko, izdajanje graficnih edicij in multiplov), manj zanimivi pa sta struktura in kakovost udeležencev. Tujih galerij je na sejmu namreč manj kot 10 odstotkov, medtem ko so do italijanskih trgovcev z umetninami odločno prevec tolerantni, saj je med njimi precej takih, ki ponujajo kic najslabše vrste. Prireditelji si sicer prizadevajo, da bi pritegnili cim vec uglednih galeristov in prikazali tudi tista gibanja v umetnosti, ki nakazujejo radikalnejše premike v njeni sodobni produkciji, toda največkrat se morajo ukloniti pritisku komercialno privlačnejših in prevladujočemu okusu ljubših po-

nudnikov. Zato skušajo ta nesorazmerja prikriti s spremljajočimi manifestacijami in pobudami (na primer s spodbujanjem zbirateljstva v okviru Kluba prijateljev sodobne umetnosti in raznimi strokovnimi srečanj, okroglimi mizami in predavanji), kar ze daje določene rezultate in zagotavlja sejmu nekaj prestiža. Kompromise pa je lažje razumeti, ce upostevamo splošno gospodarsko recesijo in ze nekajletno krizo na umetnostnem trgu, ki je ze dalj casa vzrok nelagodja in pomanjkanja iskatejskega zagona med galeristi in zbiralci.

Po obdobju skokovitega naraščanja cen likovnih del v osemdesetih letih in drznih spekulacij

s preprodajanjem stvari-tev razmeroma mladih ustvarjalcev je bilo pričakovati stremženje, vendar so le redki predvidevali tako nenaden in korenit zastoj. V primerjavi z letom 1990 so se namreč cene umetnin leta 1991 prepolovile, lani pa nizale se za tretjino. Vecina resnih galeristov je zategadelj posegla po »skritih rezervah« - iz svojih depojev so privlekli dela modernih klasikov, ki jih dotlej niso ponujali kupcem, saj so sestavljala njihove zasebne zbirke, zdaj pa skušajo zaigrati na karto preverjenih vrednot in svoje kliente prepričati, naj se odločijo za nakup, pri katerem ne bodo tvegali. Očitno je bila ta poteza uspešna, prepričala je nadaljnje padanje cen in z umetnostnega trga vsaj deloma pregnala spekulante, ki jih kakovost stvaritev ni kaj dosti zanimala, saj je bil njihov namen le to, da bi v kar se da kratkem casu cim vec zaslužili. Po zadnjih podatkih namreč obiskujejo galerije in umetnostne sejmepredvsem zbiralci, ki natancno vedo, kaj hočejo, imajo vse bolj izostren posluh za kakovost, ume-

tnine pa kupujejo zaradi njih samih in ne zaradi premisljenega investiranja. S tega stališa je tudi letosnja Artefiera, ceprav je bilo dosti ugibanj, kaj se bo na njej zgodilo, vendarle nakazala, kakšna tržna gibanja lahko pričakujemo v prihodnje. Italijanski trg je vsekakor specifičen in nesporno manj internacionalističen od, recimo, nemškega, švicarskega, francoskega in ameriskega. Prednost daje domačim ustvarjalcem, z redkimi izjemami (npr. ameriški popart in evropske avantgarde petdesetih oziroma šestdesetih let); ne nazadnje pa kaže določeno tendenco po ponovnem odkrivanju avtorjev, ki so pomembno zaznamovali posamezna zgodovinska obdobja, potem pa so jih preglasile konjunktturne modne smiri. Visoko ceni tudi dela nekaterih slikarjev in kiparjev, ki onstran italijanskih meja praktično niso niti znani med strokovnjaki niti iskani med zbiralci.

V moderni italijanski umetnosti je vec svetovnih klasikov, od futuristov, de Chirica do Fontane, ki so bili tudi tokrat v Bologni dobro zastopa-

ni; številne galerije so predstavile tudi slike, grafike, gvase in pasteje Zorana Mušica, slovenskega slikarja, razpetega med Benetkami in Parizom (za »svojega« ga stejejo tako Italijani kot Francozi), manjkali pa niso niti Campigli, Afro, Morlotti, Greco, Marini, Adami, Castellani, Munari, Burri in Chia, ce nastejemo nekaj najbolj razvpitih imen. K avtorjem, ki doživljajo svoj revival, pa velja pristeti zlasti Luigija Veroneseja, enega velikih mojstrov geometrijske abstrakcije, ki je imela tudi na italijanskem umetnostnem prizorišču vrsto pomembnih predstavnikov (Reggiani, Badiallieva, Mario Nigro, Alviani, Squattritijeva, Minoli, Nangeroni in drugi). O financnih rezultatih Artefiera se zdaj se ne moremo konkretno govoriti, toda po nekaterih izjavah sodeč, se med galeriste počasi vrača optimizem. Koliko je le-ta upravičen, pa bodo zagotovo pokazali drugi umetnostni sejm, ki so jih za letos napovedali v Parizu, Madridu, Frankfurtu, Kölnu, Gentu, Miamiu in drugod.

LIKOVNA UMETNOST / SEJMI

Neugodje na umetnostnem trgu

Začetek sejmskega leta z Artefiera 93 v Bologni

BRANE KOVIC

Utrip mednarodnega umetnostnega trga lahko razen po prodaji v zasebnih galerijah in po dražbah dokaj zanesljivo ugotovimo tudi na umetnostnih sejmih. V svetovnem merilu sta nedvomno najpomembnejši tovrstni prireditvi Basel (v juniju) in Chicago (v maju), vendar tudi delež drugih sejmskih mest v Evropi, Ameriki in v zadnjem casu v Aziji (Tokio, Hong Kong, Singapur) ni zanemarljiv. Sejmsko leto pa ze po tradiciji zacenja Artefiera v Bologni, ki je letos potekala od 22. do 25. januarja.

Artefiera '93 se resda hvali s številno udeležbo (okrog 350 razstavljalcev, med katerimi najdemo tudi strokovne revije, za-

loznike umetnostnih knjig, ateljeje za keramiko, izdajanje graficnih edicij in multiplov), manj zanimivi pa sta struktura in kakovost udeležencev. Tujih galerij je na sejmu namreč manj kot 10 odstotkov, medtem ko so do italijanskih trgovcev z umetninami odločno prevec tolerantni, saj je med njimi precej takih, ki ponujajo kic najslabše vrste. Prireditelji si sicer prizadevajo, da bi pritegnili cim vec uglednih galeristov in prikazali tudi tista gibanja v umetnosti, ki nakazujejo radikalnejše premike v njeni sodobni produkciji, toda največkrat se morajo ukloniti pritisku komercialno privlačnejših in prevladujočemu okusu ljubših po-

nudnikov. Zato skušajo ta nesorazmerja prikriti s spremljajočimi manifestacijami in pobudami (na primer s spodbujanjem zbirateljstva v okviru Kluba prijateljev sodobne umetnosti in raznimi strokovnimi srečanj, okroglimi mizami in predavanji), kar ze daje določene rezultate in zagotavlja sejmu nekaj prestiža. Kompromise pa je lažje razumeti, ce upostevamo splošno gospodarsko recesijo in ze nekajletno krizo na umetnostnem trgu, ki je ze dalj casa vzrok nelagodja in pomanjkanja iskatejskega zagona med galeristi in zbiralci.

Po obdobju skokovitega naraščanja cen likovnih del v osemdesetih letih in drznih spekulacij

s preprodajanjem stvari-tev razmeroma mladih ustvarjalcev je bilo pričakovati stremženje, vendar so le redki predvidevali tako nenaden in korenit zastoj. V primerjavi z letom 1990 so se namreč cene umetnin leta 1991 prepolovile, lani pa nizale se za tretjino. Vecina resnih galeristov je zategadelj posegla po »skritih rezervah« - iz svojih depojev so privlekli dela modernih klasikov, ki jih dotlej niso ponujali kupcem, saj so sestavljala njihove zasebne zbirke, zdaj pa skušajo zaigrati na karto preverjenih vrednot in svoje kliente prepričati, naj se odločijo za nakup, pri katerem ne bodo tvegali. Očitno je bila ta poteza uspešna, prepričala je nadaljnje padanje cen in z umetnostnega trga vsaj deloma pregnala spekulante, ki jih kakovost stvaritev ni kaj dosti zanimala, saj je bil njihov namen le to, da bi v kar se da kratkem casu cim vec zaslužili. Po zadnjih podatkih namreč obiskujejo galerije in umetnostne sejmepredvsem zbiralci, ki natancno vedo, kaj hočejo, imajo vse bolj izostren posluh za kakovost, ume-

tnine pa kupujejo zaradi njih samih in ne zaradi premisljenega investiranja. S tega stališa je tudi letosnja Artefiera, ceprav je bilo dosti ugibanj, kaj se bo na njej zgodilo, vendarle nakazala, kakšna tržna gibanja lahko pričakujemo v prihodnje. Italijanski trg je vsekakor specifičen in nesporno manj internacionalističen od, recimo, nemškega, švicarskega, francoskega in ameriskega. Prednost daje domačim ustvarjalcem, z redkimi izjemami (npr. ameriški popart in evropske avantgarde petdesetih oziroma šestdesetih let); ne nazadnje pa kaže določeno tendenco po ponovnem odkrivanju avtorjev, ki so pomembno zaznamovali posamezna zgodovinska obdobja, potem pa so jih preglasile konjunktturne modne smiri. Visoko ceni tudi dela nekaterih slikarjev in kiparjev, ki onstran italijanskih meja praktično niso niti znani med strokovnjaki niti iskani med zbiralci.

V moderni italijanski umetnosti je vec svetovnih klasikov, od futuristov, de Chirica do Fontane, ki so bili tudi tokrat v Bologni dobro zastopa-

ni; številne galerije so predstavile tudi slike, grafike, gvase in pasteje Zorana Mušica, slovenskega slikarja, razpetega med Benetkami in Parizom (za »svojega« ga stejejo tako Italijani kot Francozi), manjkali pa niso niti Campigli, Afro, Morlotti, Greco, Marini, Adami, Castellani, Munari, Burri in Chia, ce nastejemo nekaj najbolj razvpitih imen. K avtorjem, ki doživljajo svoj revival, pa velja pristeti zlasti Luigija Veroneseja, enega velikih mojstrov geometrijske abstrakcije, ki je imela tudi na italijanskem umetnostnem prizorišču vrsto pomembnih predstavnikov (Reggiani, Badiallieva, Mario Nigro, Alviani, Squattritijeva, Minoli, Nangeroni in drugi). O financnih rezultatih Artefiera se zdaj se ne moremo konkretno govoriti, toda po nekaterih izjavah sodeč, se med galeriste počasi vrača optimizem. Koliko je le-ta upravičen, pa bodo zagotovo pokazali drugi umetnostni sejm, ki so jih za letos napovedali v Parizu, Madridu, Frankfurtu, Kölnu, Gentu, Miamiu in drugod.

Zgoraj sredina: Veronika Drolc (Foto: Arhiv); Spodaj: Anton Zoran Mušič; Zenske, ki pridejo na trg (Foto: Arhiv)

NOVICE

Zaskrbljujoč porast mladinskega kriminala

RIM - Pojav mladinskega kriminala v Italiji nevarno narašča tako po številu kaznivih dejanj kot po njihovi »kvaliteti«, niza pa se starost mladoletnikov, vpletenih v kriminalna dejanja. Kot zvezo iz poročila, ki ga je pravosodno ministrstvo poslalo parlamentu, so v letu 1991 prijavili sodstvu kar 9.195 mladih izpod 14 let starosti, medtem ko jih je bilo leta 1990 8.348, leta 1989 pa 5.398. Skupno je bilo leta 1991 prijav proti mladoletnikom 44.977 (39.734 leto prej), od teh 56 zaradi umora (leto prej 41), 1.386 zaradi ropa, 257 zaradi izsiljevanja in 2.355 zaradi povzročitve telesnih poškodb. Ti podatki dokazujejo, piše v poročilu pravosodnega ministrstva, da so se najstniki množično vključili v organizirano kriminalno dejavnost ter da se jih organizirani krininal rad poslužuje »zaradi pripravnosti, zanesljivosti in nezakajnosti«. Med mladoletniki se tudi zaskrbljuje siri tako uživanje kot razpečevanje mamil. Samo v Neaplju se je na primer število kaznivih dejanj v zvezi z mamili naraslo leta 1991 za 30 odstotkov, v Rimu pa je razpečevanje mamil v veliki meri v rokah mladoletnikov: italijanski najstniki se v glavnem ukvarjajo s hasišem, za razpečevanje težkih mamil pa poskrbijo tujci, predvsem severnoafričani.

Zelena luč iz Švice za tekoči račun »protezione«

BERN - Z dokaj presenetljivo odločitvijo je švicarsko prizivno sodišče včeraj sklenilo, da se glede računa stev. 633369 pri lugsanskem sedežu bančnega zavoda UBS, ni mogoče več sklicevati na tajnost bančnega poslovanja. Odločitev o tem tekočem računu, ki je bolj poznan s šifro »protezione«, bi lahko znatno prispevala k razpletu milanske preiskave o podkupninah. Lastnik računa naj bi namreč bil arhitekt Silvano Larini, Craxijev prijatelj, ki se je izognil aretaciji v okviru milanske preiskave s tem, da je pobegnil v tujino. Na ta račun naj bi se, po domnevah sredstev javnega obveščanja, stekale podkupnine, ki naj bi služile za financiranje socialistične stranke. Glede tega tekočega računa so pred nekaj leti preiskovalci nasli v vili voditelja tajne framazonске lože P2 Licia Gellija zabeležko, ki je račun povezovala s Craxijem in Martellijem. Pravosodni minister pa je že večkrat javno demantiral vsakršno povezavo.

Obisk poveljnika karabinjerjev

TRST - General Giovanni Guertera, novi poveljnik pete karabinjerske legije Vittorio Veneto s sedežem v Padovi, je bil včeraj na obisku v Furlaniji - Juljski krajini. V Trstu se je srečal s prefektom Vitellom, z generalnim pravnikom na porotnem sodišču Dr. Maltesem in s krajevnim poveljnikom karabinjerjev podpolkovnikom Antoninijem.

DELJENA MNENJA O CRAXIJEVEM PREDLOGU

»Stranke ne morejo soditi samim sebi«

Preiskava parlamenta o financiranju strank?

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Kaj namerava socialistični tajnik Bettino Craxi s svojim predlogom o oblikovanju parlamentarne preiskovalne komisije, ki naj bi raziskala sisteme financiranja strank v zadnjih desetih ali dvajsetih letih? Ali se za tem skriva samo poskus, da bi dvignil vrtnice prahu, postavil vse stranke na zatožno klop in tako rešil lastno kožo? Ta vprašanja je občutiti v ozadju odmevov na predlog voditelja italijanskih socialistov, katerega so milanski sodniki pred nedavnim naslovili dve jamstveni sporočili in ga osumili kršitve zakona o javnem financiranju strank, korupcije in podkupovanja v okviru preiskave o milanski podkupninski aferi.

Zaenkrat pa socialistična stranka se ni predložila formalnega predloga o oblikovanju parlamentarne preiskovalne komisije. In prav to plat je poudaril predsednik zbornice Giorgio Napolitano, ki je dejal, da bo predlog ocenil, ko in če ga bodo socialistični parlamentarci formalno vložili, »sicer bo to ostal generičen predlog«. Predsednik zbornice pa vsekakor ni prepričan v koristnost parlamentarne preiskave. »Craxi očitno nima v mislih samo uradnih bilanc strank, pač pa tudi in predvsem tajne bilance. Vprašujem se, ali je mogoče res ugotoviti kaj konkretnega za šest ali sedem let od tega?« In ce je bil Napolitano skeptičen, je bil tajnik

Demokratske stranke levice Achille Occhetto iz zivalen. »Craxi hoče spraviti vse v isti kos, postaviti vse na isto raven, ces »vsi smo odgovorni«. Toda ni tako,« je poudaril voditelj DSL in dodal, da obstaja velika razlika med »nepravilnostmi v financiranju strank ter izkoriščanje politike za lastno bogatitev. Naša stranka se vsekakor ne boji preiskave in jo bomo podprli, ce bodo socialisti formalizirali predlog.« Tajnikovemu izjavi je pa član tajništva Bassanini dodal zahtevo, naj bi delo parlamentarne komisije ne bi bilo preteza za amnestijo za politike, ki so kršili zakon.

Za preiskavo se odločno zavzemajo zeleni, ki pa menijo, da bi morala imeti kot cilj predvsem zaplenbo vseh bogatitev in torej biti dopolnilno preiskavi sodnikov. Dokaj podobno je mnenje socialdemokrata Antonia Pappalardina, medtem ko ji liberalce Paolo Battistuzzi odločno nasprotuje, ker bi bila samo fotografija nekega stanja in bi potrdila to, kar je splošno znano. Parlament bi se po Battistuzzi jevev mnenju moral lotiti vprašanja morale v politiki, vendar tako, da bi z novimi zakoni in pravilniki otežil možnost korupcije. Prav tako parlamentarni preiskavi nasprotuje Severna liga, ki obtožuje Craxija, da bi hotel le dvigniti vrtnice prahu, saj ni pojmljivo, je poudaril načelnik po-

slanske skupine, da bi »stranke vodile resno preiskavo o samih sebi«.

Na nevarno krizanje z delom sodnikov opozarja tudi načelnik milanskega državnega pravništva Francesco Saverio Borelli. Parlament ima sicer pravico, da odredi vse preiskave, ki se mu zdijo potrebne, poudarja milanski javni tožilec, »obstaja pa nevarnost, da bi preiskava zameglila profile številnih dogodkov, ki smo jih doslej ugotovili«.

Naklonjeni parlamentarni preiskavi so socialisti. Podpredsednik poslanske zbornice Silvano Labriola je ocenil Craxijev predlog kot »nacionalno pot, ki bi jo morali ubrati« in izključil nevarnost, da bi se delo parlamenta in sodnikov v tem pogledu lahko krizalo. Pozitivna, vendar veliko bolj opreznost, pa je strankina opozicija. Enrico Manca, ki sidi v Martellijevu krilo, je ugotovil, da sodstvo mora ugotovljati in kaznovati zločince, parlament pa bi lahko predočil javnosti celovito sliko pojava in na teh ugotovitvah gradil nov zakon in nova pravila za financiranje strank.

Slika bo jasnejša, ce bo PSI konkretizirala tajnikovo hipotezo v formalen predlog parlamentu. To pa je v precejšnji meri odvisno od tega, ali se bosta večina in opozicija vendarle uspeli dogovoriti o novem strankinem vodstvu in o političnem programu PSI.

TRST / OBISK RIMSKE DELEGACIJE

Osimo: zelo previdna stališča italijanske KD

Zastopstvo popolnoma prezirlo slovensko manjšino
Zadovoljstvo nad imenovanjem Lojzeta Peterleta

SANDOR TENCE

Govorniki na sinočnji tiskovni konferenci Krščanske demokracije (foto Križmančič)

pa kaže zanimanje Gorica, kocijiv problem predstavlja vprašanje vračanja premoženja in dobrin, ki so jih begunci pustili v Istri. Bonalumi in Incisa di Camerana nista navdušeno pozdravila nedavni Colombov obisk v Beogradu, upata pa, da bo vseeno deloval pomirjevalno na vojno v Jugoslaviji.

Deželni tajnik Bruno Longo je z velikim zadovoljstvom pozdravil imenovanje Lojzeta Peterleta za novega sloven-

skega zunanjega ministra. Z njim in z njegovo stranko, je dejal, združujemo zelo dobre odnose, zato smo prepričani, da bomo skupaj premostili tudi nekatere težave in nejasnosti, ki se vedno spremljajo italijansko-slovenske odnose.

Na vprašanje, zakaj je delegacija KD na obisku popolnoma prezirala slovensko manjšino, je Longo odgovoril, da je to stvar rimske vlade. Njegova stranka vsekakor za-

vrača načelo recipročnosti pri obravnavanju obeh manjšin, pristavil pa je, da se je »KD vedno zavzemala za uravnoteženo zakonsko zaščito Slovencev«. Če ta cilj se ni bil dosežen, je dodal Longo, so odgovorne predvsem tiste sile, ki hočejo omejevati pravice manjšine, a tudi Slovenci sami, ki hočejo in zahtevajo preveč. Tudi pri Osimu se torej spet pojavlja stara teorija o nasprotujočih si ekstremizmi!

TRST / ZA SPREJEM ZAPROSILI TUDI SLOVENC

Objavljen program obiska predsednika vlade Amata ob 30-letnici statuta FJK

TRST - Predsednik italijanske vlade Giuliano Amato se bo v soboto udeležil slovesnosti ob 30-letnici odobritve posebnega statuta dežele Furlanije - Juljske krajine. Program njegovega obiska v deželi, kot ga je včeraj objavil deželni tiskovni urad, predvideva, da se bo Amato pripeljal na letališče v Ronkah, kamor ga bodo pričakali predstavniki deželnih oblasti, ob 10. uri. Pol ure kasneje bo v palaci deželne vlade na Trgu Unità, kjer se bo srečal s predsednikom Viniciom Turellom. Ob 11.30 se bo Amato preselil na Trg Oberdan, kjer je sedež deželne skupščine, tu pa se bo srečal s predsednikom deželne sveta Nemom Gonanom.

Glavna slovesnost ob 30-letnici deželnega statuta bo ob 11.45 v skupščinski dvorani. Na njej bodo spregovorili Gonano, Turello in nato sam Amato.

Po uradni svečanosti se bo predsednik italijanske vlade podal v Videm, kjer se bo udeležil glavne skupščine videmskih industrijcev, ki bo v slavnostni dvorani instituta Tomadini v Ul. Martignacco. Skupščine se bo udeležil tudi predsednik Confindustrie Abete.

Kot je znano, je za sprejem pri Amatu ob njegovem obisku v Trstu zaprosilo tudi skupno predstavništvo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, vendar na to zahtevo se ni prejelo odgovora.

Giuliano Amato (AP)

ČESTITKE SKGZ NOVI SLOVENSKI VLADI

Za trajen in kvaliteten odnos Slovenije s Slovenci izven njenih meja

TRST - Slovenska kulturno gospodarska zveza je predsedniku vlade Drnovsku ob izvolitvi nove slovenske vlade poslala čestitke z željami za uspešno delo. SKGZ ugotavlja, da je stabilnost vlade za Slovenijo v tem trenutku ključnega pomena, predvsem kot odraz potrebe, da se pospeši reševanje vseh, za bodoči razvoj Slovenije odločilnih vprašanj.

V sestavi nove vlade ni več ministrstva za Slovence po svetu, ki se je doslej neposredno ukvarjalo tudi s problematiko Slovencev v Italiji. SKGZ sicer jemlje v vednost napoved, da bodo odslej na tem področju prisotni drugačni institucionalni organi, izraza pa nujnost, da se pozornost maticne države do problemov manjšin v njej ne zmanjša. Gre za potrebo po trajnem in kvalitetnem odnosu, ki ga Slovenci iz Italije potrebujemo, v sedanjem trenutku pa se za posebej občutljivo vprašanje, ker bodo, kot je znano, ena izmed prvih obveznosti Slovenije napovedana pogajanja z Italijo glede osimskih sporazumov. SKGZ ocenjuje pogovore med državama kot prilžnost, da se postavijo novi temelji za dobro sosedstvo in medsebojno dolgoročno sodelovanje na vseh možnih ravneh, v tem okviru pa je dosledno reševanje zaščite manjšin bistvenega pomena.

Čestitke Slovenske skupnosti

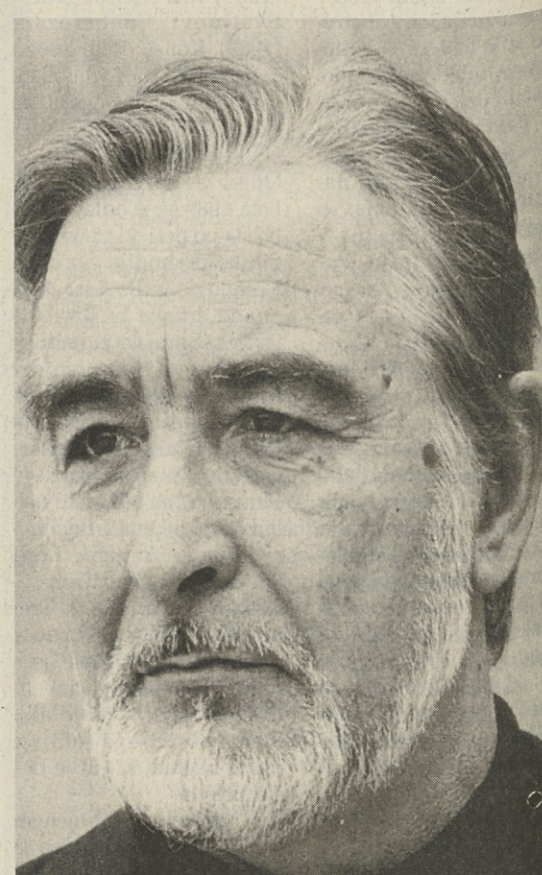
TRST - Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je čestital novi slovenski vladi in ji želel koristno delo. V čestitkah premiju Drnovsku in zunanjemu ministru Peterletu je Jevnikar opozoril tudi na problematiko zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Italiji ter na bodoča pogajanja med Slovenijo in Italijo za izpolnjevanje Osimskega sporazuma in drugih mednarodnih aktov.

TRST / VELIKA VRZEL V GLEDALIŠKEM SVETU

Umril je igralec Joško Lukeš

Ves povojni čaš v ansamblu SSG

MIROSLAV KOSUTA

Joska Lukeša ni več. Vest, ki sodi v deževno jutro, s kakršnim nas je sprejel včerajšnji, njegov zadnji dan, nas ni presenetila. Vedeli smo, kako hudo je z njim, pa saj že dolgo ni bil več pravsnji. Kljub vsemu je vest v meni odjeknila z obzalo vanjem, da nam bo zdaj za lep čas pred očmi njegova podoba zadnjih let, tako daleč od silovitosti junakov izbranih strani svetovne dramatike, ki jih je uteleševal s svojim ustvarjalnim zborom.

Srečevali smo ga, ugasajočega in neobglenega, v gledališču in ob njem, zakaj Joško brez gledališca ni mogel in zagotovo svojih kolegov ni videl le v zadnji predstavi, za katero so se prizgale odrske luči, ko je njegova začela ugasati. Kdor ga ni poznal od prej, v tistem in skromnem gledalcu nikakor ne bi mogel zaslutiti odrskega carovnika, ki je obicinstvo dolga leta zasvajal s svojimi kretnjami in lepo besedo, velikega umetnika, v cigar blestecem kariero je znenada in nepričakovano kot vse, kar je usodnega, posegla bolezen. Bilo je leta 1975. S silno voljo in garanjem, da je zbujal globoko občudovanje pri vseh, ki so poznali njegovo strašno muko, mu je uspelo, odpisanemu, znova stopiti na oder in doseči se vrsto uspehov, v sezoni 1980-81 pa z Zlato Rodoskovo praznovati petintridesetletnico gledališkega dela.

Jubilej je odmeril samo njegovo profesionalno pot, saj se je igralstvu zapisal že kot otrok. Leta 1920 v Mariboru rojeni Joško (Joško za svoje drage, kot mu je narekoval ceski izvor) je rad govoril, da mu je bil igralski poklic usojen. S šestnajstim letom se je vključil v Ljudski oder in se tako srečal z mnogimi poznejšimi priznanimi igralci in režiserji. V dramski soli Vladimirja Skrbinskega se je spoznal tudi z Jožetom Babicem, ki ga je po vojni kot režiser vodil pri oblikovanju večine njegovih odrskih stvaritev. Ampak pred

tem je vojna prinesla izgnanstvo in begunske taborišče v Slavovski Pozezi, nato križev pot skozi Sarajevo in Zagreb v osvobodjeni Maribor, kjer je s Stefko Drolcevo postal član Drame SNG. Po letu dni nastopanja sta oba prešla na log o preselevitvi v Slovensko narodno gledališče za Trst in Primorje.

Takrat ni mogel slutiti, da mu je Trst usojen za vse življenje, da se bo v njem razvil v mogočnega interpreta karakternih vlog, odigral pa tako pisano galerijo dramskih osebnosti, kot si jo lahko zamislis in utemeljis samo v majhnem gledališču z velikimi potrebami in ambicijami, kakršno je bilo in je slovensko gledališče v Trstu.

Kako navesti najboljše med njimi, ce pa gredo od Matička do Othella? Ali kaj pove podatke, da je za svoje nastope prejel dve Stjerjevi nagradi, do nedavnega najvišji jugoslovanski gledališki priznanji, tri Prvomajske nagrade, nagrado Prešernovega sklada in vrsto drugih priznanj?

Ob gledališču pa se film, televizija in radio. Lukešev lik vsekakor ne bi bil dovolj jasno osvetljen, ko ne bi povedali, da je mimo igralca bil tudi režiser, dramati-

tor in avtor. Ob dramati Prgišce zemlje, ki jo je Slovensko gledališče uprizorilo v sezoni 1961-62, je napisal se blizu trideset radijskih iger, katerih izbor je izšel s pomembnim naslovom Igra za vse življenje (1990).

V zgodovini bo Lukeš zapisan kot eden izmed stebrov slovenskega gledališča v Trstu, stebrov v času, ko je ta beseda se imela svoj pravi pomen. Ko ni bilo lahko, a je bilo kaj nositi. Ko je materni jezik se imel okus blagega sadeža, ki potesi lakoto in zejo. Ko je bila se ziva vera v trdnosti jutrisnj dan. Lukeš je bil v tisti igralski družini, ki je ciganila od vasi do vasi in nastopala v najbolj nemogočih pogojih. Bil pa je tudi med tistimi srečnimi, ki so jih gledalci sprejemali z občudovanjem, kot se sprejemajo učeniki in preko, in nagrajevali z ljubeznijo in navdušenjem, ki si ju danes težko zamislimo. Njegovo delo je pričevanje o naši gledališki tradiciji in visoki ustvarjalni ravni.

Tak bo živel v nas, v tej ali oni svoji vlogi, morda v mnogih obrazil naenkrat, tudi potem ko bo milost pozabe zabrisala otonost njegovih potez iz teh hudih dni.

NA MANIFESTACIJI DELAVCEV IZ PIOMBINA

Tajnik DSL Occhetto še stopnjuje svojo ofenzivo proti Amatovi vladi

RIM - Tajnik Demokratske stranke levice Achille Occhetto stopnjuje svojo ofenzivo zoper Amatovo vlado. Pri ložnost za nov, oster napad na italijanskega premiera je bila manifestacija delavcev zelezarne Ilva iz Piombina, ki so včeraj manifestirali pred ministrstvom za delo v Rimu. »Ceno za vladno gospodarsko politiko,« je poudaril Occhetto, »plačujejo predvsem delavci, zato je treba odločiti Amatu, da je izkoristil Occhettovega tona, dan predložitve ni tako daleč. Med drugim je tajnik DSL včeraj očital Amatu, da je izkoristil pismo predsednika republike Scalfara samo zato, da bi prikril odgo-

vornosti vlade zaradi stopnjevanja brezposelnosti. Povsem nasprotno je bilo mnenje podtajnika pri predsedstvu vlade Fabia Fabbrija, ki je dejal, da »nanizanka napovedanih in umaknjenih nezaupnic kaže, da je oblikovanje nove vladne večine se zelo oddaljeno.« In »kdor rusi vlado, ne da bi oblikoval sirse in stabilnejše večinske koalicije, peha Italijo v brežno.« je dodal podtajnik pri predsedstvu vlade Fabbri v odgovor tajniku DSL.

MEDNARODNE TEME V SREDIŠČU POGOVORA Z MITTERRANDOM

Predsednik Scalfaro na obisku v Parizu

»Evropa ne more biti razorožena pred tragedijo v BiH«

PARIZ - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je bil včeraj na krajšem obisku v Parizu, kjer se je pogovarjal s predsednikom Francoisom Mitterrandom, si ogledal sloviti muzej Louvre in bil nato gost italijanske skupnosti v Franciji na sprejemu na italijanski ambasadi.

Scalfaro, ki sta ga na pariskem letališču pričakala italijanski veleposlanik v Franciji Luigi Cavalchini in pobblesce-ni zunanji minister Georges Kiejman kot predstavnik vlade, se je najprej podaj v Elizejsko palaco, kjer je imel razgovor s predsednikom Mitterrandom ob navzočnosti italijanskega zunanjega ministra Emilia Colomba. V središču pogovorov so bile velike mednarodne teme s posebnim poudarkom na Evropi. Potrebujemo »politično« Evropo, sta med drugim poudarila, ki naj bo element stabilnosti, ki naj ne bo povsem razorožena pred tragedijami, kot je ona v bivši Jugoslaviji, in ki naj usmerja evropski gospodarski razvoj, da bi zajamčila vsem naodtujljivo pravico do dela.

Na kratkem srečanju z novinarji je Scalfaro med drugim poudaril, da je bil v Franciji deležen zelo toplega sprejema v dokaz dobrih od-

Srečanje med predsednikoma Scalfarom in Mitterrandom v Parizu (telefoto AP)

nosov med obema državama. Povedal je tudi, da se je Mitterrand pohvalil Giuliana Amata, ki da je v Evropi vedno bolj cenjen, kot se je sam Scalfaro imel priliko prepričati med obiskoma v Nemčiji in Veliki Britaniji.

Na srečanju z novinarji se je italijanski predsednik dotaknil tudi nekaterih internih političnih vprašanj in med drugim dejal, da ga ne zanimajo razprave o »prvi« ali »drugi« repu-

bliki. »Vazno je predvsem,« je dejal, »kdo in kako to republiko pooseblja.« Glede institucionalnih sprememb pa je Scalfaro mnenja, da morajo institucije ustrezati potrebam casa, da pa je tudi vazno, kdo jih pooseblja. Na vprašanje, ali Italija preživlja krizo institucij ali ljudi, je Scalfaro odgovoril, da on ne bi uporabil besedo »ali«, pač pa »in«. »Vsakdo od nas,« je nadaljeval, »se mora resno zamisliti ob tem, kaj pomeni držav-

niski cut, cut za skupnost, kaj pomeni to skupnost predstavljati.«

Kot receno, si je nato Scalfaro v družbi hčerke Marianne ogledal nekatere dvorane Louvra in se zaustavil predvsem pred sliko Paola Veroneseja »Poroka v Kani Galilejski«, ki so jo pred kratkim restavriral. Kasneje je bil Scalfaro gost italijanske ambasade, kjer se je srečal s številnimi zastopniki italijanske skupnosti, ki živi v Franciji.

TRST / SODIŠČE

Bomben zavrnil obtožbe korupcije

Proces proti bivšemu deželnemu odborniku in drugim obtožencem se še ni zaključil

TRST - Včeraj se je na trzaskem sodišču (predsednik Mario Trampus, javni tožilec De Nicolo) nadaljeval proces proti bivšemu deželnemu odborniku za javna dela Adrianu Bombenu, ki je obtožen korupcije ter zasebne koristi v uradnih aktih v zvezi z zadevo Merfil (v zameno za dovoljenje za odprtje odlagališča odpadkov v kraju Roveredo naj bi bil prejel nekaj deset milijonov lir). Skupaj z Bombenom so se na zatonzi klopi včeraj znasli se Angelo Ventura, Rita Feltrin in Giuseppe Vassalli. Vsi so zaprosili za skrajšani postopek (ta omogoča znižanje kazni za eno tretjino, poleg tega ni potrebno zasliševati prič). Sodišče pa je prošnjo zavrnilo (po skrajšanem postopku je šlo samo Antonelli Zotti, ki je bila zatem oproščena). Prav tako je ostala neuslišana zahteva odvetnika Angela Venture, Kistorisa, ces da sodišče teritorialno ni pristojno.

Včeraj so zaslišali Venturo, ki je zadevi sledil kot svetovalec podjetja Merfin, Feltrinovo (poznala se je z Bombenom), Vassallija (bil je načelnik urada, ki se je v deželnem odbornstvu ukvarjal z gradbeništvom). Vsi so zavrnili obtožbe in na dan ni

Predsednik in bivši predsednik deželne vlade Turello in Biasutti čakata na zaslišanje kot prič (foto Ferrari)

prislo nič takega, kar ne bi izhajalo ze iz zbranih aktov. Seveda je največje zanimanje vladalo za pričevanje Bombena, ki je sicer potrdil, da mu je komercialist Perin dal 20 milijonov lir, vendar je vedel le to, da je denar zbrala skupina prijateljev za njegovo volilno kampanjo. Govor je bil tudi o datumu podpisa koncesije (bila je v teku volilna kampanja). Bomben pa je naglasil, da je bil postopek povsem regularen.

Med pričami sta bila tudi sedanjí predsednik deželnega odbora Vini-cio Turello in tedanjí predsednik Adriano Biasutti. Slednji je pojasnil, da je odbor odobril sklep, po katerem bi morali z vsako prošnjo glede koncesij v zvezi z odlagališci predhodno seznaniti predsednika. V tem primeru se Bomben tega pravila ni držal in je podpisal na lastno pest, za kar pa je bil navsezadnje pravno poodblascen.

NOVICE

»Ženske ob meji«: natečaj za novinarke FJK

GORICA - Goriska pokrajinska uprava je preko odbornistva za enake možnosti razpisala natečaj »Ženske ob meji«, ki se ga lahko udeležijo novinarke FJK (s strokovnim izpitom ali publicistke, ki so vpisane v Dezelno novinarsko zbornico). V postev pridejo članki, ki so bili objavljeni lani v dnevnem in periodičnem časopisu, ki izhaja v FJK. Obvezna je seveda tema, saj se morajo sestavki nanašati na zgodovino žensk na tem območju ali na njen današnji položaj, in sicer z vidika dela, političnega ali kulturnega udejstvovanja. Interesentke morajo do 12. ure 27. februarja letosnjega leta poslati dve kopiji članka (vsaka lahko pošlje največ tri članke), od katerih je eden tipkopis, drugi pa fotokopija objavljene članka. Članki morajo biti podpisani ali pa je treba pridati izjavo odgovornega urednika: predvidoma pridejo v postev članki v italijanskini, če so pa v kakem drugem jeziku, je treba dodati se prevod. S člankom je treba poslati tudi fotokopijo izkaznice Dezelne novinarske zbornice (razviden mora biti vpis za leto 1993) in pa osebne podatke.

Vse potrebno je treba nasloviti na Gorisko pokrajinsko upravo - Odbornistvo za enake možnosti, Gorica, Corso Italia 55. Prejete članke bo pregledala posebna komisija, prva nagrada, ki jo je prispevala Goriska hranilnica, pa <Nessuno> znaša milijon lir.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZF - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12.1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Januar se izteka!

Naročnine na Primorski dnevnik lahko poravnate še do 31. januarja 1993.
Cena celoletne naročnine za 360 številok je 300.000 lir.

Poravnate jo lahko tudi v treh štirimesečnih obrokih po 105.000 lir. Mesečna naročnina znaša 31.000 lir.

Še naprej vam bomo brezplačno nudili male oglase in čestitke. Naročnine lahko poravnate na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici, pri raznašalcih časopisa ter pri slovenskih denarnih zavodih na sledečih računih:

Kmečka Banka Gorica, t.r. 67696 • Kmečko - delavska hranilnica in posojilnica v Sovodnjah, t.r. 504/6 • Kmečko obrtna hranilnica Doberdob, t.r. 1910/2 • Kmečka in obrtna hranilnica in posojilnica v Nabrezini, t.r. 800141/9 • Hranilnica in posojilnica Opčine, t.r. 10730 • Tržaska kreditna banka, t.r. 6986/92

Primorski

D N E V N I K

Náš veliki dnevnik.

»Odloča naj ministrstvo!«

Tako meni tržaški šolski skrbnik Vito Campo, ki je izdelal »načrt o racionalizaciji šolskega omrežja«

Kakšna razlika! Ko sem pred desetletjem v nekdanjem sedezu v Starem mestu intervjuval takratnega šolskega skrbnika Luigi De Rosa, me je sprejel s prevodom Prešernovih poezij na pisalni mizi, ko sem ga vprašal nekaj podrobnosti podatkov o slovenski soli na Trzaskem, pa je zaprosil za pomoč predstavnika slovenske sole na skrbništvu prof. Kriscaka.

Preteklo soboto me je na »zacasnem« sedezu skrbništva v Ul. Cumano sedanji solski skrbnik Vito Campo pričakal z od-

prtim magnetofonom na mizi, kot da bi on zastavljal vprašanja, ne pa jaz, ob mizi pa je skoraj dveurnemu pogovoru ves čas stoji sledil in tu pa tudi posegel s pojasnilom, podatkom ali obrazložitvijo skrbnikov namestnik Giuseppe Grieco.

Prisotnost magnetofona je bila dovolj zgovorna. Bila je opozorilo novinarju, čes, glej, kaj bos napisal, saj je vse posneto na trak. Istocasno pa je bila znak nekakega ne-

MARJAN KEMPERLE

lagodja pred tistim, o čemer naj bi bilo govora. O skrbnikovem predlogu o združevanju ravnateljstev, seveda.

»Združevanja ravnateljstev spadajo v okvir petletnega plana o racionalizaciji šolskega omrežja, ki ga predvideva zakon št. 426. Gre za vse državni zakon, ki velja torej za ves italijanski teritorij. Pri združitvi ravnateljstev sploh ne gre za ukinjanje sol ali za ukinjanje solske službe. Združena sola izgubi le

lastno avtonomijo, ravnatelj in tajnika, morda se kako neučno moč. Neučno osebe se zdruzi z osebjem druge sole, na združeni soli bo deloval le en zavodski (ali področni) svet.«

Zakaj ste se odločili za združitve nižjih srednjih sol Cankar-Erjavec in Kosovel-Levstik?

»Po omenjenem zakonu je mogoče združiti tiste nižje srednje sole, ki imajo manj kot 12 razredov. Sola Kosovel ima letos 6 razredov z 99 dijakov, sola Levstik 5 razredov s 65 dijakov. Na soli Cankar deluje 5 razredov s 75 dijakov, na soli Erjavec je vpisanih le 20 dijakov.«

Solo Erjavec so skušali pred leti že združiti s solo Levstik...

»Da, a takrat so nekateri stari vložili priziv na deželno upravno sodišče (TAR), ki je suspendiralo odlok o združitvi. V prizivu so se starši sklicevali na dejstvo, da veljajo za slovenske sole posebne zaščitne norme, formalno pa so ugovarjali, čes da za združitve ne zadostuje le ministrski odlok, pač pa je za to potreben odlok predsednika republike. Sodišče TAR doslej se ni izreklo razsodbe.«

Slovenski predstav-

niki se pri svojih argumentacijah sklicujejo na mednarodne sporazume. Sol ne gre ukiniti, ker jih scitijo ti sporazumi.

»Mi ne ukinjamo sol. Solska služba ostaja. Sole, ki bodo združene, bodo le izgubile lastno avtonomijo.«

Lahko minister na lastno pest ukine avtonomijo sole, ki je mednarodno zaščitena?

»Saj prav na to vprašanje bo moralo ministrstvo za solstvo odgovoriti. Moralo bo razjasniti, ali je mogoče reorganizirati slovensko solsko mrežo po določilih zakona 426, ali pa ne. Jaz sem pri tem takole razmišljal: dokler zagotavljamo solsko službo tam, kjer je, spoštujemo mednarodne obveznosti.«

Ste že vprašali ministrstvo za mnenje?

»Ne. To bom storil, ko bom ministrstvu predložil načrt o racionalizaciji. Če bo ministrstvo odločilo, da ni mogoče tega storiti, ne bom sprejel nobenega reorganizacijskega akta. Do ministrskega sklepa ostaja vse tako, kot je.«

Kaj pa združitve obeh mestnih didaktičnih ravnateljstev v skupno ravnateljstvo?

»Pri izdelavi sklepa sem se oprl na pomoč komisije, ki sicer ni predvidena po nobenem

Tržaški šolski skrbnik Vito Campo (foto Ferrari)

zakonu. Slovenski didaktični ravnateljci sta ocenili položaj na solah obeh ravnateljstev in izdelali podrobno poročilo. V njem smatrate, da je potrebna ohranitev vseh solskih struktur, če pa ni mogoče drugače, predlagata (in subordinate, op. ur.) združitve obeh ravnateljstev. Ta predlog je skrbništvo tudi sprejelo.

Didaktična ravnateljstva je »ustanovil« zakon Belci-Skerk. Uvedel jih je pet. Je mogoče kar tako, z ministrskim odlokom, ukiniti eno ravnateljstvo?

»Zakon št. 932/73 jih je uvedel, ker prej niso obstajala. Uvedel jih je, da bi dal ravnateljstvom

siro avtonomijo. Nikjer pa ni napisano, da jih ne bi lahko kdaj združili ali poenotili v okviru reorganizacije solske mreže. Ministrstvo za solstvo bo moralo odgovoriti tudi na to vprašanje.«

O tem je v petek razpravljala Deželna komisija za slovensko solo...

»Da, in je izdala negativno mnenje. V resoluciji, ki jo je sprejela, piše, da gre za ukinjanje sol, kar pa sploh ni res!«

Res pa je, da bi moralo skupno ravnateljstvo upravljati osem osnovnih sol in pet državnih vrtev.

»Didaktična ravnateljstva lahko upravljajo tudi po več sol.«

Da, a ne na Trzaskem. »V Trstu res ni ravnateljstva, ki bi upravljalo več sol...«

Tudi ni ravnateljstva, ki bi obsegalo tako velik teritorij: pet do šest krat večjega od drugih italijanskih mestnih ravnateljstev.

»Ponavljam: v tem primeru gre se za predlog, o katerem gre razpravljati. Isto velja tudi za italijanske sole.«

A ne za vse. V predlogu piše, da zaradi »teritorialne specifičnosti« ne gre poseci v italijanskem didaktičnem ravnateljstvu Devin-Nabrežina.

»V tem primeru gre za specifičnost geografske lege. Obstajajo sole, ki jih ni mogoče združiti. Se na misel nam ne pride, da bi tam posegli.«

V predlogu izrecno omenjate, da bodo odšli ravnateljci ravnateljstev, ki naj bi jih združili, v pokoj. V kakšni zvezi je to z združevanjem?

»Po zakonu 426 je lahko to le »olajševalni element« pri izdelavi predloga. Vsekakor pa je »izven« vse operacije.«

Kakšna pot čaka sedaj predlog o racionalizaciji?

»O njem bo v ponedeljek (včeraj, op. ur.) razpravljala pokrajinski solski svet. Njegovo mnenje je obvezno, a ne obvezujoče. Se le po tem mnenju bom odločil, ali bom poslal v Rim predlog tak,

kakrsen je, ali pa ga bo treba spremeniti. Ministrstvo se bo moralo nato dokončno izreči, da ne bi živeli več v stanju sedanjih ministristva ze tici druga dokumentacija, tista ki zadeva tuje studente...«

Ministrica za solstvo je pred tedni v parlamentu javila, da je dala pooblastilo za izvedbo seminarja za slovenske solnike, ki je bil ukinjen v septembru. Kdaj bo mogoče izvesti seminar?

»Dekret o seminarju solnikov je prispel z zamudno, zato seminarja ni bilo mogoče izvesti. Izvedli ga bomo, ko bo ministrstvo za solstvo nakazalo denar za seminar. Prejeti moramo se denar za seminar iz leta '91, 15 milijonov lir. Stiriokrat smo obvestili ministrstvo, a doslej brez uspeha. Pri tem velja omeniti, da smo zadnjih petnajst let prirejali seminarje tudi brez izrecnega dekreta in finančne kritja. Leta '91 smo storili isto; zanasali smo se, da bo ministrstvo denar kmalu nakazalo, a tega ni storilo.«

Gre morda temu dejstvu pripisati »ukinitve« lanskega seminarja?

»Tako tolmačenje je povsem instrumentalno. To ni res. Letos je slo izključno za finančno vprašanje.«

ŠOLSTVO / SESTALA SE JE V PETEK

Deželna komisija za slovensko šolo nasprotuje združevanju ravnateljstev

Deželna komisija za slovenske sole je na svoji petkovi seji (na sliki foto Ferrari) izrekla negativno mnenje o »načrtu o racionalizaciji šolskega omrežja«, ki ga je izdelal tržaški solski skrbnik. Komisija je soglasno odobrila resolucijo, v kateri piše, da za slovenske sole ni mogoče upoštevati kriterijev, ki veljajo za italijanske sole, z združevanjem ravnateljstev pa bi sole izgubile svojo avtonomijo.

NOVICE

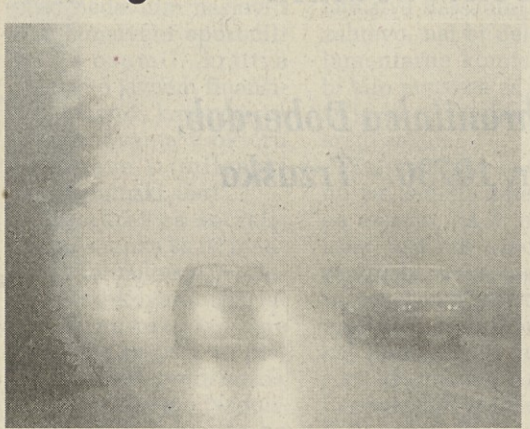
Sindikati o stanju v geofizikalnem inštitutu

Sindikalna združenja CGIL-CISL-UIL geofizikalnega observatorija so zahtevala takojšnjo zamenjavo predsednika Cesareja Rode in odobritev triletnega načrta, kar je neobhodno potrebno za ohranitev ustanove. Sicer pa se zahvaljujejo deželnim parlamentarcem, ki so podprli finansiranje v višini 14, 1 milijarde lir v okviru finančnega zakona, ki bo med drugim omogočilo izplačilo plač za prihodnje mesece; mnenja pa so tudi, da je to finansiranje nezadostno, da bi lahko z njim krili dolg, ki si ga je ustanova nakopila v zadnjih mesecih. Obenem dodajajo, da osebje ni prejelo nobenega uradnega sporočila o januarskih plačah, o ostavki predsednika in o mandatu generalnega direktorja. V tem kontekstu zato poudarjajo, da je treba odpreti novo fazo pri upravljanju observatorija, ki naj bo jasna in organizacijsko učinkovita.

Brez tramvaja do konca tedna

Ravnateljstvo Konzorcialnega podjetja za prevoz se sporoča, da zaradi vzdrževalnih in drugih del na progi št. 2, tramvaj ne bo vozil do 30. t.m. Za povezavo med Trgom Oberdan in Opčinami bodo zato na razpolago avtobusi.

Danes spet zaprtje mestnega središča

Nad trzasko pokrajino »vlada« megla. Tudi včeraj je ovila Kras in zameglila vid avtomobilistom (na sliki foto Ferrari). Slabo vreme negativno učinkuje tudi na kvaliteto zraka v mestu. V soboto so namreč merilne naprave KZE na Golondrijem trgu izmerile povprečno 12 mg ogljikovega monoksida na kubik zraka, kar je več od dovoljene meje 10 mg. V nedeljo se je položaj vendarle nekoliko izboljšal (5, 4 mg ogljikovega monoksida). Danes bo mestno središče spet zaprto za promet. Ukrep o torkovem in petkovem zaprtju je v acetku januarja sprejel tržaški občinski odbor. Sredinske ulice bodo zaprte za vozila od 7. do 9. ure in od 16. do 20. ure. Za krslice ukrepa so predvidene slane globe (beri: 100.000 lir) in obvestilo prefektu za morebitni zacasni odvzem vozniskega dovoljenja.

NACIONALIZEM / PROTESTI

Trg Unità: župan nasprotuje rabi »tujega jezika«

Tržaški župan noče več slovensčine na Trgu Unità. Stranka komunistične prenoje in Slovenska skupnost tako tolmačita sklep občinske uprave, ki je prepovedala vse politične in javne shode na glavnem mestnem trgu, z izjemo volilnih manifestacij in ostalih pobud, ki »imajo vesplosni zgodovinski in patriotični pomen«. Županov odlok močno spominja na znani odlok prefekta Palamare, ki je v petdesetih letih prav zaradi slovensčine »zaprl« Trg Unità.

SKP je mnenja, da je Staffierijeva poteza v nasprotju s pravico do svobodnega izražanja političnih idej. Stranka se nadalje sprašuje, po kakšnih kriterijih bo uprava - ki na tem področju nima nobenih pravnih pristojnosti - ocenjevala, ali je določena manifestacija domovinska ali ne. Uprava je hotela s to potezo, piše v tiskovni noti SKP, prepovedati vsem dejavnikom civilne družbe, da se poslužijo osrednjega trzaskega trga, ki bo odsljed naprej očitno »posebno nadzorovano območje«. Nekateri krajevne sile hočejo omejiti svobodno in demokratsko izražanje, zato SKP poziva posebno socialiste in demokratičnejše, da nastopijo proti temu odloku, vse demokratske stranke, sindikate in organizacije civilne družbe pa, da se mobilizirajo za takojšen preključ ne sprejemljive prepovedi.

Tudi Paolo Parovel, ki je tiskovni atase svetovalske skupine SSK v ob-

cinski skupščini, ugotavlja, da je sklep naperjen proti kulturnemu društvu Edinost, ki že tri leta prireja na Trgu Unità shode za pravno zaščito slovenske manjšine.

Parovel zato napoveduje, da se bosta društvo Edinost in svetovalec Samo Pahor z vsemi pravnimi sredstvi zoperstavila tej arogantni potezi. »Voditelj nacionalistične (nekadaj avtonomistične) Liste za Trst je večkrat izkoristil svojo župansko funkcijo proti slovenski komponenti trzaskega prebivalstva. Vse to tudi škodi splošnim perspektivam mesta, ki se lahko razvija le ob prijateljskem sodelovanju s svojim slovenskim zaledjem«.

OBCNI ZBOR / DESETLETNICA

Krožek Istria bo podal obračun opravljenega dela

Koristno poslanstvo organizacije

Krožek Istria bo danes imel svoj redni občni zbor, ki bo posvečen obračunu delovanja in programu za sezono, ki se je ravnokar začela. Skupščina, ki bo ob 17.30 v dvorani instituta A. Gramsci (Ul. sv. Franciška 14/1), sovpada z desetletnico ustanovitve krožka, ki je v teh letih odigral zelo pomembno kulturno in politično vlogo v tržaški in v splošni obmejni stvarnosti.

Krožek Istria je pred kratkim dal pobudo za vrsto privlačnih pobud kulturnega, a tudi gospodarskega značaja v Istri, kjer je že pred časom navezal stike s tamkajšnjo stvarnostjo.

Kljub temu pa ga uradne organizacije istrskih beguncev se vedno zapostavljajo in bojkotirajo, kar velja tudi za uradne rimske kroge, ki glede Osima in podobnih problemov poslušajo stališča in mnenja samo določenega dela tako imenovane istrske diaspore.

Krožek je pred kratkim navezal stike s SKGZ, se posebno pa s trzaskim Slovenskim klubom, s katerim nartuje vrsto skupnih pobud.

Pred kratkim je bil njun gost vinjetist ljubljanskega Dela Franco Juri, čez teden dni pa napovedujejo bogat večer posvečen istrski ljudski glasbi.

SDGZ / DANES V NABREŽINI

Predavanja o davčnih novostih za neodvisne delavce

Kot smo v prejšnjih dneh že napovedali, se nocoj prične serija predavanj, ki jih Slovensko deželno gospodarsko združenje prireja zato, da bi svoje članke in vse zainteresirane seznanilo z zadnjimi davčnimi novostmi. Nova določila, ki so vnesla veliko zmede, strahu in ogorčenja med vse kategorije samostojnih delavcev, bodo danes zvečer, ob 20. uri v dvorani KD Igo Gruden v Nabrežini podrobno analizirali izvedenci združenja in prisotnim predocili položaj, ki ga je vlada ust-

varila z zadnjimi ukrepi. Ze jutri pa bo na vrsti drugo predavanje, tokrat za članke in vse zainteresirane iz mestnega središča na samem sedezu SDGZ v Ulici Cicerone 8, prav tako ob 20. uri.

Razpored ostalih srečanj pa je naslednji: petek, 29. januarja 1993, ob 20. uri - sedež SDGZ, Ul. Cicerone 8 Trst (v italijansčini);

sreda, 3. februarja 1993, ob 20. uri - dvorana KD. Valentin Vodnik Dolina;

Petek, 5. februarja 1993, ob 20. uri - Prosvetni dom na Opčinah.

MAMILA / AKCIJO IZVEDLI AGENTI LETEČEGA ODDELKA IN KARABINJERJI

Z rektoskopijo odkrili 6 gramov heroína

20-letnega tunizijskega državljanu aretirali in prijavili sodnim oblastem

V okviru širše preiskovalne akcije, ki so jo karabinjerji izvedli med trzaskimi uziivalci mamila, so v prvih dneh januarja izvedeli, da se v našem mestu ukvarjajo z razpečevanjem mamila tudi nekateri tuji državljani, ki prihajajo iz držav izven Evropske skupnosti.

Ker so se govorice izkazale za utemeljene, so s preiskavo nadaljevali. Tako karabinjerji z glavne postaje v Istrski ulici kot agenti letečega oddelka kvesture so pospeli svojo dejavnost in po daljšem iskanju

prisli na sled nekemu tunizijskemu državljanu, ki naj bi bil vpleten v prekrupčevanje. Mladenica, o katerem so povedali samo zacetne crke imena (J.J.), so temeljito preiskali, a pri njem niso našli nicesar. Potem ko so ga identificirali, so ga seveda izpustili in ga nato imeli pod nadzorstvom. Hkrati pa so diskretno nadzorovali tudi nekatere druge osumljene ljudi.

Prejšnji petek, 22. januarja v dopoldanskih urah so skupno z osebjem letečega oddelka vdrl v neko mestno sta-

novanje, v katerem je bil poleg lastnice (23-letne V.G.) nek drugi Tunizijec, ki so ga kasneje identificirali za 23-letnega Gharbija Nouredidinea.

Po temeljitnem pregledu stanovanja in obeh stanovalcev so odkrili manjšo dozo heroína (0, 2 grama). Mlado V.G., ki se je izgovarjala, da gre za osebno dnevno dozo, in njenega prijatelja so pridržali v priporu.

Medtem so ugotovili, da se je Tunizijec Gharbi Nouredidine večer prej mudil v Milanu, po vsej verjetnosti zato, da bi

dvignil heroín. Zato so od sodnika dr. Filipa Gullotte, ki koordinira preiskave, zahtevali pooblastilo, da zdravstvene osebe glavne bolnišnice opravi na Gharbiju rektoskopijo, s katero bi lahko odkrili morebitne skrite ovojce. Zdravniški pregled je v Gharbijem črevesju dejansko odkril manjšo in obrtnisko izdelano plastično kapsulo, v kateri je bilo približno 6 gramov čistega heroína; primerno pomešanega z drugimi snovmi bi iz njega lahko pripravili okrog 50 doz mamila.

ZIMOVANJE

Otroci osnovnih šol na PIANCAVALLU

Skupina 63 učencev osnovnih sol Finzgar iz Barkovelj, Bevz v Opčin, Bazovskih junaki iz Rojana in Zupancic od Sv. Ivana, v spremstvu desetih učiteljev in didaktičnega ravnatelja prof. Base, so včeraj jutraj potovali na zimovanje v Piancavallo, kjer se bodo mudili do sobote, bivali pa bodo v hotelu Park. Zimovanje je, kajpak, zlasti namenjeno zabavi in sprostitvi, saj so za nase ucence organizirali solo smucanja, tako v jutranjih, kakor v popoldanskih urah. Da pa ne bi povsem pozabili na solske knjige, bo poskrbljeno tudi za razne oblike poka, ki bo seveda prirejen potrebam in ozračju. Popoldne so sporočili, da so srečno prispeli.

MAČKOLJE / KD PRIMORSKO

V torkli razstava Ennia Tedeschija

Uvodna beseda S. Cesarja in nastop skupine Stu ledi

Z odprtja slikarske razstave v Mačkoljah (foto Križmančič)

Dragi so mu domaci kraji, izrisuje pa jih do skrajne potankosti: s temi besedami je Sergij Cesar povzel osnovno značilnost zbirke slik trzaskega ustvarjalca Ennia Tedeschija, ki v teh dneh razstavlja v Mačkoljah. Odprtje razstave je bilo v nedeljo zvečer v prostorih torkle v vaski srenjski hiši. Poleg umetnika so prireditelji, odborniki KD Primorsko, povabili v goste se zensko pevsko skupino Stu ledi, ki je s svojo ljudsko pesmijo pozivila nedeljsko kulturno srečanje. Ennio Tedeschi se je rodil v predmestju Trsta v casih, ko mestno

jedro se ni "pogoltnilo" predelov, kot so Melara in okolica. Kot samouk je zacej gojiti svojo naravno nagnjenost do risanja, se uspešno preizkusil v kiparstvu, oljnatih slikah in mešanih tehnikah. Delal je v tujini, največ pa ustvarjal v slikarstvu. V svojih delih izraza bolečo doživljanje sveta, v katerem živi. Zbirka slik, ki jih Tedeschi razstavlja v mačkoljanski torkli, pa se izraziteje približuje občinstvu, saj gre za slike iz domacega okolja, pogleda na bliznjo, vsem dobro znano okolico. (dam)

BALKAN / PRIČEVANJA NOVINARJEV

Sarajevski pekel drevi v Slovenskem klubu

V gosteh Aleksander Mlač in Sergij Canciani

Aleksander Mlač in Sergij Canciani, novinarja slovenske oz. italijanske državne televizije bosta gosta nočnega večera v Slovenskem klubu. Oba sledita vojnemu dogajanju v bivši Jugoslaviji kot posebna poročevalca uredništva RTV Slovenija in tretje mreže RAI. Tragico zapletanje dogajanja sredi Balkanskega polotoka, se posebej v mestu, ki so ga se do nedavnega proglaševali za zgled

sožitja med različnimi veroizpovedmi in narodnostmi, je prav gotovo eno izmed vprašanj, ki se mu mednarodna stvarnost ne more več izmikati.

O "Sarajevskem peklu" - tako se glasi naslov nočnega srečanja v Slovenskem klubu - bosta torej spregovorila dva neposredna opazovalca dogodkov. Mlač je v prvi vrsti doživljal napade na Sarajevo, večkrat je svoja poročila posiljal na uredništvo slo-

venske RTV s pomočjo radioamaterjev, ker drugih zvez ni bilo. Cancianiju pa gre se posebna zasluga, da je jugoslovansko vprašanje posredoval sirs italijanski javnosti, redno poročal o zaskrbljujočem stopnjevanju dogodkov, ki so nato privedli do vojne tragedije, iz katere se ni videti izhoda.

Nocojsnje srečanje slovenskega kluba bo kot običajno v Gregorčičevi dvorani, z začetkom ob 20.30. (dam)

MAČKOLJE / ŽUPNIJSKA POBUDA

Človekoljubna akcija za potrebe beguncev iz BiH

V stiski spoznaš prijatelja, pravi slovenski pregovor. Pomagati vsem potrebnim pa ni le znamenje človekoljubja, dobrote in povezanosti med ljudmi, ampak tudi dolžnost, se posebej za vse kristjane. Tega se skušamo zavedati tudi v Mačkoljah. Dobrota mnogih src je pršla tudi zdaj do izraza, ko smo malo pred zadnjim božicem začeli zbirati v župniji hrano in obleko za potrebe beguncev iz Bosne in Hercegovine. Pretekli četrtek, 21. januarja, smo s polkamperjem vse zbrano odpeljali na Karitas v Ankarano. To je bilo že četrto nabiranje pomoči pri nas. Ob tej priložnosti se hočem iskreno zahvaliti vsem darovalcem. (Na sliki: urejanje zbranega za potrebe beguncev iz BiH v župnijski dvorani).

Župnik Zarko Skerlj

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE GOSTUJE DRAMA SNG LJUBLJANA

Arthur Schnitzler
Režija
Zvone Sedlbauer

ANATOL

V petek, 29. januarja, ob 20.30 Abonma red A in D; v soboto, 30. januarja, ob 20.30 Abonma red B, E in F; v nedeljo, 31. januarja, ob 16. uri Abonma red C in G

SLOVENSKI KLUB V TRSTU
Ulica v. Frana 20/11

vabi v danes, 26. januarja, ob 20.30 v Gregorčičevo dvorano na večer z naslovom

SARAJEVSKI PEKEL

Gosta večera bosta: novinarja ALEKSANDER MLAC, posebni poročevalci RTV Slovenija, in SERGIO CANSIANI, posebni poročevalci TG 3.

Izšel je

TČ

Dobite ga lahko:

v Nabrezini: Knjigarna Tercon - Edicola Walter v Krizu: Sedmak Bruna na Proseku: Vechietti Ada na Opčinah: Cartolibreria Chessa v Bazovici: Kebar Liliana v Boljuncu: Zerjal Josip v Trstu: Trzaska knjigarna

Za naročnine telefonirajte nam na st. 003867 31506.

V naslednjih dneh se bosta zvrstila POGOVORA O PRIMORSKEM DNEVNiku

v MAČKOLJAH:

danes, 26. januarja, ob 20.30 v Srenjski hiši. Prisotna bosta: predstavnik založniškega upravnega odbora DUSAN UDOVIC in novinar DUSAN KALC.

v DOLINI:

jutri, 27. januarja, ob 20.30 v dvorani KD Valentin Vodnik. Prisotna bosta: predsednik založniškega upravnega odbora KLAVDIJ PALCIC in odgovorni urednik BOJAN BREZIGAR.

VABLJENI VSI NAROČNIKI IN BRALCI PRIMORSKEGA DNEVNika!

»Moana schiava del piacere e della depravazione anale«, porn., prepovedano mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10. »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep.

LUMIERE - 17.00, 19.30, 22.00 »La città della gioia«, i. Patrick Swaytze.

ALCIONE - 16.30 18.15, 20.00, 22.00 »Un cuore in inverno«, r. Claude Sautet, i. D. Auteuil, E. Beart, A. Dussolier.

RADIO - 15.30, 21.30 »Puledre selvagge«, porn., prepovedano mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK, 26. januarja 1993
TIMOTEJ

Sonce vzide ob 7.33 in zatone ob 17.02 - Dolžina dneva 9.29 - Luna vzide ob 8.45 in zatone ob 21.06.

Jutri, SREDA, 27. januarja 1993
ANGELA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 6,7 stopinje, zračni tlak 1009,4 mb pada, brezvetrje, vlaga 94-odstotna, nebo oblačno, padlo je 1,6 mm dežja, morje mirno, temperatura morja 8,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Denise Cerne, Jessica Fontanella,

HUJŠANJE pod zdravniško kontrolo

• s pomočjo stimulacije proti apetitu od 8 do 12 kg mesečno
• odprava celulita
• oblikovanje postave

Informacije in naročila: Medico estetski center dr. J. T. Sentonich, Sezana, Storje 80, tel.: (067) 68-491 ob torkih in sredo

947020).

Za dostavljanje zdravlila dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PIREDITVE

PD MAČKOLJE vabi v nedeljo, 31. januarja, na ogled igre »MATURA«. Uprizorila jo bo dramska skupina »ODER 90« iz Gorice, v režiji FRANKA ZERJALA. Pričetek ob 17. uri v Srenjski hiši v Mačkoljah. Toplo vabljeni!

SKD TABOR - OPCINE - Prosvetni dom - V nedeljo, 31. januarja, ob 16.30 gostovanje Baletne skupine SD Mladina iz Kriza pod vodstvom Anke Kocjancic in Ingrid Sedmak. Vabljeni!

KD PRIMORSKO vabi na ogled slikarske razstave Ennia Tedeschija, ki bo odprta do četrta, 28. t. m., od 17. do 19. ure v Torkli v Mačkoljah.

JK CUPA in TPK SIRENA priredita predavanji z videokaseto jadralca na poti okoli sveta Jureta Sterka: V NAROCJU VETRA v soboto, 30. januarja, ob 16. uri na se-dezu JK Cupa v Sestlani za tečajnike in mladino; ob 20. uri na se-dezu TPK Sirena v Barkovljah za clane in prijatelje obeh klubov. Vabljeni!

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST - SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ v sodelovanju z ŽUPNIJO RODIK prirejata VRABCEVO OBLETNICO. V nedeljo, 31. januarja, ob 10 uri bo v Rodiku ob prvi obletnici smrti skladatelja Ubald Vrabca obletna sv. masa pri kateri bo sodeloval zbor Consortium musicum. Pod vodstvom dirigenta dr. Mirka Cudermana bodo izvajali skladbe Ubald Vrabca. Po masi bo dr. Zorko Harej predstavil zbirko Vrabcevih mas. Vljudno vabljeni!

OBVESTILA

SLOVENSKA SKUPNOST - komisija za solstvo, kulturo in sport - prireja javni posvet na temo ZDruževanje slovenskih sol: DA ALI NE? Sodelujejo: Nadja Maganja Jevnikar, Josip Pecenko, Aldo Stefancic; moderator Peter Mocnik. Jutri, 27. januarja, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu, Ul. Donizetti 3/1. Vabljeni vsi, ki jim je pri srcu bodočnost slovenske sole!

SEKCIJA SSK ZA SKEDENJ, SV. ANO IN KONKOVEC vabi domačine na javno razpravo o aktualnih krajevnih vprašanjih, o političnem položaju na Trzaskem in o trenutnem položaju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji v četrtek, 28. januarja, ob 20.30 v Domu Jakoba Ukmarja, Ul. Soncini 112. Sodelujejo Sergij Petaros, Alojz Debelis, Ivo Jevnikar in Peter Mocnik.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB razpisuje ob dnevu slovenske kulture LITERARNI, LIKOVNI IN FOTOGRAFSKI NATECAJ. Tema in tehnika sta prosti. Prispevke lahko oddate na sedežu (Ul. Donizetti 3) vsak delavnik zjutraj ali povernikom SKK na višjih solah najkasneje do 4. februarja vključno. Komisije bodo razglasile zmagovalce na Prešernovi proslavi v soboto, 6. februarja, ob 18.30.

OBČINA REPENTABOR obvesča, da se je OBČINSKA AMBULANTA preselila v nove prostore v Domu Albina Bubicna - Repen 86.

GLASBENA SOLA »Punto Musicale« v Sestlani sporoča, da se bo v kratkem pričel nov tečaj

harmonike. Za informacije pokličite tajništvo sole vsak torek in petek od 15.00 do 19.00 (Sesljan center 45/2. nadst.), tel. 299994.

GOETHE INSTITUT sporoča, da se bodo v kratkem pričeli hitri tečaji nemščine za začetnike in ostale. Za informacije telefonirajte na st. 635763-64 - Ul. Coroneo 15.

IZLETI

SKD CEROVLJE-MAVHNJE priredi v nedeljo, 7. februarja, smučarski izlet na Monte Elmo (Sesto Val Pusteria). Cena izleta je 23.000 lir, odhod je predviden ob 6. uri iz Sestljane - center. Vabljeni vsi smučarji in ljubitelji snega. (Za informacije tel. na st. 299798 od 20. do 22. ure.)

ŠOLSKE VESTI

UCITELJICE OS PREZIHOV VORANC v DOLINI vljudno vabijo starše otrok, ki bodo prihodnje solsko leto obiskovali 1. razred, danes, 26. januarja, ob 13. uri na INFORMATIVNI SESTANEK, ki bo v 1. razredu osnovne sole Prezihov Voranc v Dolini.

TRGOVSKI ZAVOD ŽIGA ZOIS obvesča, da bo drugo predavanje za starše dr. Scuke na temo KOMUNIKACIJA Z MLADOSTNIKOM danes, 26. januarja, ob 18.30 na sedežu zavoda.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča, da zapade rok za vlaganje prošnje za premostitve za profesorje višjih srednjih sol 5. februarja. Sindikat obvesča tudi, da je razpisani natečaj za mesto ravnatelja poklicnega trgovskega zavoda. Natečaj je namenjen izključno profesorjem, ki so opravili najmanj dve leti službovanja kot poverjeni ravnatelj na solah s slovenskim učnim jezikom.

ČESTITKA

Ena za vse, vse za eno, SARA, res iskreno. Lara, Tamara, Erika in Cristina.

MALI OGLASI

ZDruževanje POMEMBNIH ITALIJANSKIH PODJETIJ, KI OPERIRAJO V SLOVENIJI IN NA HRVASKEM NA PODROČJU USLUG, NUJNO ISCE ZA SVOJEGA FUNKCIONARJA DVE TAJNICI/KA S SLEDECIH REKVIZITIH: ZNANJE SLOVENSKE, HRVASCINE, ITALIJANSKE IN ANGLESCINE (VSJ SOLSKE), TAKOJ PROSTI, BIVAJOCI NA OBMOČJU NOVE GORICE. OSEBNI DOHODEK NA NIVOJU ITALIJANSKEGA, VELIKA MOŽNOST NAPREDOVANJA, DELO JE STALNO. ZA SESTANEK TELEFONIRAJTE OD TORKA, 26. JANUARJA, DO PETKA, 29. JANUARJA 1993, OD 8. DO 12. IN OD 13.30 DO 16. URE NA STEVILKO 9939 481 536746 - GORICA (ITALIJA).

OSMICA je odprta do 23. februarja - Zajčja farma v Repnici.

OSMICO je odprla Marija Gombac, Lonjer 291/1. Toci belo in crno vino, poskrbljeno za prigrizek.

OSMICO je odprl v Ricmanjih 118 Berto Pregarc. Toci belo in crno vino. NUJNO iscem delo kot vrtnar in sadjar. Imam izkušnje na področju vzdrževanja vrtov in parkov. Telefonirati ob uri obedov na st. (0481) 78188.

17-LETNO dekle z veliko volje do dela isče kakršnokoli zaposlitev. Tel. na st. 417937 ob uri obedov.

ISCEM delo kot čistilka pri družinah ali podjetjih v popoldanskih urah. Pisati na Publist, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »CISTILKA«.

KUPIMO slamo v malih balah ali rotobalah. Tel. na st. 228932.

PRODAM eno- oziroma

dvostanovanjsko hišo z dvoriščem v Trstu v Ul. Dei Porta. Tel. ob delavnikih od 19. do 20. ure na st. (040) 392924.

ODDAJAMO v najem v središču mesta tri sobe primerne za urad, ambulanto itd. Tel. na st. 415785 od 13. do 15. ure.

NIVA 4X4, bele barve, letnik 90, v dobrem stanju, na prodaj. Tel. na st. 228932.

PRODAM regato 70, letnik 84, v odličnem stanju, za 2 milijona lir. Tel. na st. (040) 226452.

KOKOSJA farma Srečko Tomsic - Sovodnje, prodaja mlade pitke nesnice ciste pasme. Tel. na st. (0481) 882064.

VDOVA srednjih let isče družbo, da bi s prijateljstvom popestrila in naredila življenje bolj zanimivo. Zainteresirani naj pišejo na Publist, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »VESELA DRUŽBA«.

PRISPEVKI

V počastitev spomina pok. Ivanke Milic vd. Ukmar daruje Vartka Puntar 30.000 lir za Skupnost Družina Opcline in 20.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Luciana Rupla darujeta Licia in Daniela Rupel 50.000 lir za Druženje AGMEN in 50.000 lir za Center za rakasta obolenja.

Namesto cvetja na grob Ernesta Znidarčica darujeta Robi in Nevenka Zerjal 50.000 lir za Center za rakasta obolenja.

+

Dne 23. januarja nas je zapustila naša draga mama in nona

Štefi Krpan vd. Scheimer

Pogreb bo jutri, 27. januarja, ob 11.45 iz kapelice na barkovljanskem pokopališču v cerkev v Barkovljah.

Zalujoci hčerka Eva z možem Umberto, sin Oskar z zeno Lilijano, vnuki Marko, Danilo in Aleksandra, sestra Ivanka ter drugi sorodniki

Barkovlje, 26. 1. 1993

+

Zapustila nas je naša draga

Antonija Černigoy vd. Novak (Bernardka)

Pogreb bo jutri, 27. januarja, ob 11.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališču pri Sv. Ani.

Zalujoci nekaki in drugi sorodniki

Trst, 26. 1. 1993

Zbogom, Gabrijel

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Ivanke Milic vd. Ukmar

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in na katerikoli način počastili njen spomin.

SVOJCI

Prosek, 26. 1. 1993

Globoko prizadeti sporočamo vsem znancem in prijateljem žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi moz, oče, brat in nono

Joško Lukeš

Pokopali ga bomo v njegovem rojstnem kraju, Mariboru.

Zena Neva, hčerka

Nevica z družino in brat

Bosko z ostalim

sorodstvom.

Trst, Renče, Maribor,

26.1.1993

Sporočamo, da je umrl

Jožko Lukeš

veliki slovenski odrski umetnik in desetletja nosilni stebel našega gledališa.

Zalna seja bo danes ob 18. uri v Kulturnem domu v Trstu.

Zeni Nevi in hčerki z družino izrekamo iskreno sozaje.

Ansambel in upravni svet Slovenskega stalnega gledališa

Trst, 26. 1. 1993

Ob izgubi dragega moza Joska Lukeša izrekata uredništvo in uprava Primorskega dnevnika najiskrenejše sozaje svoji dolgoletni zvesti sodelavki Nevi.

Ob prerani smrti gledališkega umetnika Joska Lukeša izreka Druženje aktivistov NOB na Trzaskem njegovi zeni Nevi, svoji bivši predsednici, in družini, obcuteno sozaje.

Ob smrti umetnika Joska Lukeša izraza globoko sozaje tov. Nevi in hčerki

TPPZ P. Tomazic

Ob bridki izgubi dragega Joska izreka globoko sozaje Nevi in hčerki

družina Oskarja Kjundra

Jožko Lukeš je odsel: ostaja njegov izvorni delez v slovenski umetnosti in v našem spominu. Naj bo zavest o tem v tolažbo vsem njegovim.

Družina Kravos

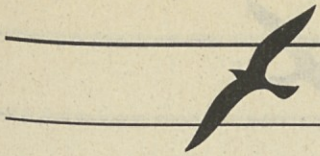
Ob smrti Jožka Lukeša, gledališkega igralca in vsestranskega kulturnega delavca, izraza svojem obcuteno sozaje

Slovenska kulturno gospodarska zveza

ŠKOFIJE / (NE) TURIZEM

Kdo je pravi lastnik bodočega bordela?

Obeta se dolga pravda za lokal Maksim

BORIS VUK

V Republiki (7. januarja) smo že pisali o bodočem nočnem lokalu na Skofijah. Takrat smo napisali, kakšne so namere vlagateljev v takomenovano "rdečo hišo" (tako je popleskana) in kako na novost reagirajo prebivalci Skofij in okoličani in kako na stvar gledajo potencialni potrošniki ponujenega v njej - Tržacani. Tedaj nam je Marko Tusek iz Ankarana kot direktor podjetja Jackpot iz Izole omenil tudi sodni spor o lastništvu objekta na Skofijah.

V začetku lanskega novembra je namreč družba Jackpot vložila tožbo, s katero zahteva od Tuska, da nanjo prenese lastništvo spornega objekta in pripadajočega zemljišča. Tedaj Tusek dejansko ni bil več direktor, saj ga je skupščina družbenikov Jackpota razresila že sredi oktobra. V sodnem postopku je koprsko sodišče 13. novembra lani izdalo zacasno odredbo, s katero Tusku prepoveduje odtujitev ali obremenitev nepremičnine objekta na Skofijah. Firma Jackpot je na sodišču dokazovala upravičenost svoje terjatve s sporocilom o investicijah v Jugoslaviji, bančnim potrdilom o kreditih v Sloveniji, zapisnikom izredne generalne skupšci-

ne družbe in se z drugimi dokumenti. Sodišče jih je ocenilo kot dokaz za verjetnost upravičenosti terjatve.

Kljub omenjeni sodni prepovedi je Tusek sporni objekt prodal avstrijski firmi Villarossa. Pogodba o prodaji je bila overjena na sodišču 4. decembra. Na podlagi zahtevka firme Villarossa je sodišče v Kopru izdalo 15. januarja zacasno odredbo o zaprtju objekta na Skofijah in ustavitvi del okoli njega, čeprav po pravni logiki glede na to, da po prvi sodni odredbi prodaja sploh ni bila možna, firma Villarossa sploh ne bi bila smela biti stranka v postopku.

Zaradi vseh teh zapletov je direktor družbe Jackpot Josef Wilding poslal posebno pismo predsedniku Republike Slovenije, predsedniku vlade Slovenije ter ministrom za notranje in zunanje zadeve. V pismu apelira na naslovnike, da zastavijo svoj ugled in vpliv za to, da bodo pristojni organi slovenske države začeli hitro in učinkovito ter korektno reševati to zadevo. Njegova firma je v ta posel vložila že več kot tri milijone mark kapitala, ki je sedaj zamrznjen,

dokler ne bodo nasi prislovno počasni sodni mlini prišli zadevi do dna. Pismo je poslano v vednost tudi avstrijskemu zunanjemu ministrstvu in avstrijskemu veleposlaniku v Ljubljani.

Wilding v pismu navaja, da je odstavljeni direktor izolskega Jackpota z denarjem firme kupil objekt na Skofijah na svoje ime namesto na ime firme in da je nato lastništvo prenesel na drugo osebo (firmo Villarossa, katere lastnik je Hans Auer iz Avstrije). Omenja tudi sum goljufije, grabeža in podobnih napravnih postopkov v skodo firme Jackpot. Wilding trdi, da je bil v tem primeru tujim vlagateljem dobesedno ukraden denar, namenjen razvoju turistične dejavnosti v Sloveniji.

Nemske in avstrijske banke so bojda dale njegovi firmi garancijo v višini 200 milijonov mark za poslovne projekte pri nas. Poleg že vloženih treh milijonov mark so menda že lani nameravali vložiti v Slovenijo še nadaljnjih 15 milijonov mark, a jih je ta zaplet odvrnil od namere. Wildingu se zdi nerazumljivo, da javno tožilstvo na podlagi podanih dokazov ni sproži-

lo preiskave o poslovanju Tuska in njegovih soudeležencev. Prav tako ne razume postopka sodišča, ki je ustavilo dela na objektu, ne glede na veliko gospodarsko škodo, ki s tem nastaja.

Wilding ob tem izraža dvom, če je v Sloveniji res že možno normalno poslovanje po evropskih standardih in uzancah ter opozarja, da bo ob indolenci organov, ki so dolžni skrbeti za varnost naložb, to področje za tuje vlagatelje se dolgo visoko rizično. V imenu svoje firme Wilding zahteva takojšen pogovor z vsemi državnimi funkcionarji, ki jim je poslal pismo. Če zadeva ne bo hitro in zadovoljivo rešena, namerava sprožiti kampanijo v tujem tisku in tujih poslovnih krogih. Ne izključuje pa tudi spora pred mednarodnim soiščem.

Tako torej: na Skofijah "kazin" (kot pravijo na Primorskem javni hiši, v prenesenem pomenu pa tudi neredu in brezpravnosti) že imajo. Vendar najbrže se ne bo kmalu takšen, kakršnega si želijo obiskovalci z one strani meje. Skofjoti pravijo, da se pri njih vsak dan ustavi kar po nekaj taksnih turistov, ki so slišali, da je tukaj nekaj in sprašujejo, kdaj bo "zadeva" končno pricela obratovati.

AJDOVŠČINA / MESTNI PROBLEMI

Denar od občinskih obveznic bodo smotrno uporabili v obrtni coni

Kanalizacija, ceste, razsvetljava in še kaj

ARTUR LIPOVZ

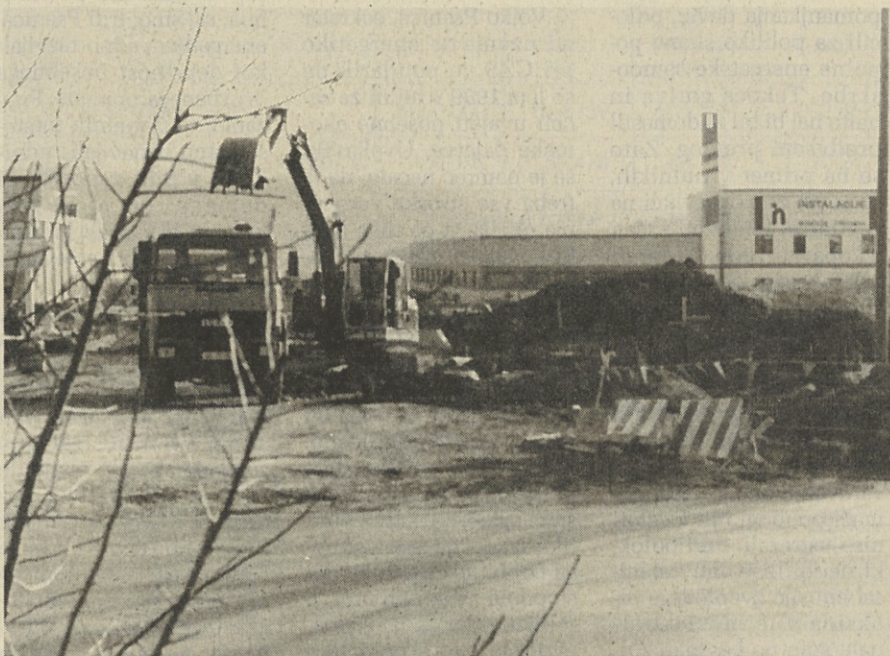
Ajdovsko SGP Primorje izvaja prvi del načrta za dokončno ureditev obrtne cone v Ajdovščini. Ta je namreč z neurejenimi rešitvami velik kamen spotike. Zdajšnja ureditvena faza, ki je za občinski proračun "težka" 11, 7 milijona tolarjev, predvideva izgradnjo kanalizacije za fekalne in meteorne vode ter cestne povezave. To je le prvi del, drugi del pa bo financiran iz investicijskih sredstev komunalnega podjetja.

Projekt je hgradbeno zahteven zaradi nizke lege obrtne cone. Hkrati z

urejanjem odtoka voda iz nje je treba upoštevati tudi odtok meteorne vode ob magistralni Nova Gorica- Razdrto, ki jo vsak malo večji dež poplavi. Projekt je med najbolj obsežnimi v občini. Financira se po sprejetem programu iz denarja, ki ga je občina dobila od prodanih obveznic. V celoti je vreden okoli 70 milijonov tolarjev.

Po lani pripravljenih projektih in dogovoru o sofinanciranju komunal-

ne infrastrukture z obrtniki bodo v celotnem strošku investitorji oziroma lastniki zemljišča soudeleženi s 70, občina pa s 30 odstotki nepovratnih sredstev, kar je njen prispevek k normalizaciji pogojev dejavnosti obrti in podjetništva. To naj bi pomenilo okoli 15 mark na kvadratni meter. Če bodo pogodbe kmalu usklajene, bo mogoce tekoče nadaljevati delo. Ureditev krizišča s cestnimi odcepi sodi v naslednjo fazo. Enako razsvetljava. Občina računa tudi na nekaj republiškega denarja.

Začetek del v obrtni coni v Ajdovščini. (Foto: A. Lipovž)

NOVA GORICA / GLASBA

Po januarski glasbeni "suši" se obeta bogat februarjski spored

ALENKA SAKSIDA

Po malem januarskem "zatišju" ki ga je napolnilo le uspešno gostovanje harfistke Mojce Zlobko in flavtista Cveta Kobala v Hitovih muzah na gradu Dobrovo in programi za Glasbeno mladino pripravlja Kulturni dom Nova Gorica v februarju nekaj pomembnih glasbenih dogodkov.

Ze v ponedeljek, 1. februarja, se bo za glasbeni abonma in izven predstavil renomirani madžarski pihalni sestav Budapest wind ensemble, ki bo poskrbel tudi za lahkotnejši izraz s priredbami glasbe velikega Dunajca na Jochanna Straussa ml.

V petek, 5. februarja, pripravljajo Goriski muzej v sodelovanju s Kulturnim domom program ob slovenskem kulturnem prazniku '93. V galeriji gradu Kromberk bo na otvoritvi pregledne razstave likovnih del Milka Bambica s priložnostnim programom za violino solo nastopil Rok Klopčič.

V petek, 12. februarja se glasbi vnovic odpirajo vrata Galerije Zorana Musica. Tokrat v Hitovih muzah gostuje priznani in izvrstni Slovenski kvintet trobil s koncertnim sporedom, ki se posebej sodi v grajski ambiant.

Posebej naj ljubitelje glasbene muze opozorimo na izvenabonmajski koncert v ponedeljek, 15. februarja ob 20.15. Na novogoriškem odru ze tretjič gostuje sedaj 16-letni Stefan Milenković, violinski virtuoz, ki trenutno živi v glavnem v

Čudežni deček Milenković je zdaj že 16-leten fant.

Italiji. Tudi tokrat ga pri klavirju spremlja njegova mati Lidija Caenazzo. Program obsega največje mojstrovine violinske igre, s tem programom pa

se bo mladi virtuoz udeležil tudi mednarodnega tekmovanja violinistov pod pokroviteljstvom belgijske kraljice v Bruslju.

IZOLA / PROTEST ODPUŠČENIH

Delavci Delamarisove tovame Iris napovedujejo dolgotrajno stavko

Pred tednom so v Irisu, eni od Delamarisovih družb, ki se ukvarja s konzerviranjem rib in zelenjave, izpeljali likvidacijski postopek. Pri tem je izgubilo delo vseh 348 zaposlenih. Ob tem je Iris 135 delavcev ponovno zaposlil, 213 delavcev pa se je znanlo brez dela na Zavodu za zaposlovanje. Ti so pred tovarniškim poslopjem pripravili protestni shod, na katerem so želeli opozoriti na svoj brezupni položaj in na nepravilnosti, oziroma nepravilnosti pri odpuščanju delavcev, ki so že petnajst mesecev dobivali le 80-odstotne plače. Pri tem so povedali, da je vodstvo nanje izvedlo dolocen pritisk pri izplačilu decemberskih plač. Delavci so namreč morali, da bi dobili plačo, podpisati aneks, da jim maticno podjetje pri odhodu ne dolguje ničesar.

Ker protestni shod ni bil učinkovit zaradi bojazni pred odpusti se ga preostali delavci niso udeležili - so Irišovi delavci napovedali stavko ali zaustavitve proizvodnje, ki bo trajala do ureditve njihovih zahtev. Naj pojasnimo, da so se za likvidacijo Iriša odločili zato, ker je družba zaradi sprememb na trgu in v ribolovu poslovala z izgubo in s tem ogrožala prestrukturiranje celotnega podjetja. V minulem letu je ustvarila več kot 120 milijonov tolarjev izgube.

Kljub temu pa Delamaris ne namerava opustiti proizvodnje predelave rib. Z novo družbo, ki so jo ustanovili vzporedno z likvidacijo, naj bi ohranili proizvodnjo visokokakovostnih izdelkov, namenjenih predvsem na tuja tržišča.

VIPAVSKA DOLINA / MEGLA

Vipavci si želijo: raje burja kot megla!

Megla gor ali dol, polje ne čaka. Jesenska dela jetreba opravili. (Foto: O'Hara)

NOVA GORICA / CENA VODE

Goriški vodovodi podražili, občina ima zvezane roke, plačuje pa uporabnik

VALTER PREGELJ

Novogoriška tržna inspekcija je občinskemu sodniku za prekrške prijavila Goriške vodovode, ker so 1. novembra lani neupravičeno povisali ceno vode in komunalnih storitev. Ne inspekcija in ne kate-rakoli druga instanca nima pristojnosti, da bi z odločno vrnila cene na prejšnjo raven, tako da bo se naprej obveljala povprečno za trideset odstotkov višja cena za tovrstne storitve.

Ceprav je v odloku o načinu oblikovanja cen komunalnih storitev in stanovanjskih najemnin

za neprofitna stanovanja, natančno določeno, si GV tolmacijo odlok po svoje. Glede na to, da je bila rast ziviljenjskih stroškov v oktobru 3, 9 odstotkov in v novembru 3, 5 odstotka, bi se lahko cene teh storitev povisale v novembru za 1, 95 in v decembru za 1, 75 odstotka. Skupno (če podjetje ne povisuje cen mesečno) bi lahko GV povisali cene za največ 4, 34 odstotka.

Na Goriških vodovodih pravijo, da so se pred

nastopom Drnovskove vlade naslovili na ministrstvo za trgovino zahtevo za 105-odstotno povisane vodarine in 80-odstotno povisane cen kanalscin. Vendar je njihov zahtevek "obtical v predalu na občinskem upravnem organu." Po drugi strani pa je občinski izvršni svet štirikrat podprl njihovo prošnjo za povisavanje cen, kljub temu, da ni bil celo prejšnje leto pristojen za določanje cen komunalnih storitev. GV se menijo, da je njihovo samovoljno povisavanje cen povsem zakonito.

NOVICE

Muzejski večeri o Posočju

IDRIJA - Drevi ob 18. uri bo v predavalnici osnovne sole na vrsti peto predavanje iz cikla Muzejski večeri. Na njem bo samostojni konzervator za varstvo naravne dediščine iz Nove Gorice, prof. geografije Danijel Rojsek predstavil naravne znamenitosti Posočja. Iz pisane zbirke gradiva, ki je nastalo v mnogih letih raziskovanja enkratne krajine ob reki Soci, je nastal tudi zanimiv vodnik, v katerem je prikazanih 227 naravnih znamenitosti, ki "jih kot rdeca nit povezuje Soca", pravi avtor v napovedi zanimivega muzejskega večera. Lepote Soce in njenih znamenitosti bo avtor prikazal tudi v 150 izbranih barvnih diapozitivih. (RB)

Knjizica o krašenju telesa

NOVA GORICA - Etnološko-kulturni oris tetoviranja nam Dimitrij Vremec predstavlja skozi izvore, prakse, orodja, nacine in tipizacijo fenomena, ki ga je dr. Zmago Smitke v predgovoru označil kot "v vsej svoji različni pojavnosti avtonomno in avtentično obliko človekovega estetskega izražanja." Z bolj ali manj poznanim, a premalo razumljenim pojavom se srečamo v poljudni in zanimivi vsebini, kjer so številni podatki tudi nazorno ilustrirani. Avtor je petsto izvodov publikacije, ki je prva te vrste v slovenscni, izdal v samozaložbi, k čemur je s finančno pomočjo pripomogla se Studentska organizacija Filozofske fakultete v Ljubljani. Knjizico lahko naročite tudi po telefonu 065/22-383. (VP)

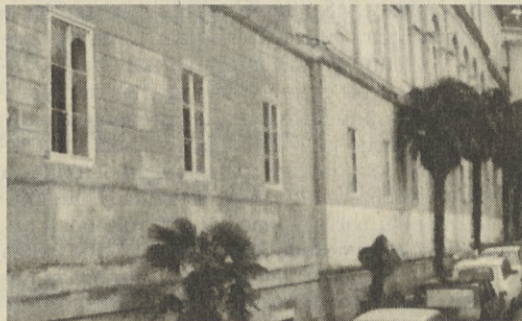
Bo razpravljajl o samem sebi?

AJDOVŠČINA - Na seji obcinske skupščine je bil za novega člana komisije za volitve in imenovanja - ta naj bi nadomestil v državni zbor izvoljenega Mira Gerzino - predlagan član SKD Mitja Lavrenčič, sicer zaposlen na enem od vodilnih delovnih mest v javnem Stanovanjsko komunalnem podjetju. Socialisti so predlagali, naj da SKD raje predlaga drugega kandidata, saj se utegne zgoditi, da se bo komisija znašla v neugodnem položaju, ko bo morala razpravljati o svojem članu, na primer za vodilno delovno mesto v javnem podjetju. Po pričakovanju je bil izglasovan prvotni predlog: za člana komisije je bil imenovan predlagani kandidat, torej Mitja Lavrenčič. (AL)

Socialno varstvo v republiko

SEZANA - Z zakonom o socialnem varstvu, ki je bil sprejet, da se pri novembra lani, je Republika Slovenija prevzela pravice in obveznosti ustanovitelja socialno-varstvenih zavodov, ki so jih ustanovile občine. V sezamskem primeru je tako občina prevzela ustanoviteljstvo nad Domom upokoencev in Centrom za socialno delo v Sezani ter Javnim socialno-varstvenim zavodom v Dutovljah. Po novem letu pa so ji te pravice in obveznosti prenehale. (OKS)

Macke edini stanovalci

PIRAN - Na sliki je pročelje nekdanje bolnišnice v Piranu. Ce bi sodili po prvem pogledu, bi rekli, da je to kaksna palača v San Remu, a je fotografija posneta dovolj od blizu, da se prepozna poslopje nekdanje ugledne bolnišnične ustanove. Objekt je prazen ce cetrtu leto. V njem so se zezele udomaciti mnoge brezdomne dejavnosti, nazadnje piranski studentje (KSOP), pa jim občina ni odprla vrat. Cisto gospodarno vzeto se cloveku zasmili tako dragocen prostor, ko ga z oken gleda trop potepuških mack... (Foto: A. Znidarčič)

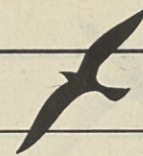
Po bitki so generali vsi...

AJDOVŠČINA - Programska izhodišča za obeležitev castiljive 1600-letnice slovite bitke pri Frigidumu (Hublju oziroma Ajdovščini) so že pripravljena. Tako naj bi v okviru proslav sodil mednarodni strokovni simpozij o sami bitki, ki jo zgodovinarji štejejo kot uvodni dogodek v razpad rimskega imperija, osrednjo arheološko razstavo v Narodnem muzeju, celovito predstavitev prostora in casa, kjer je bitka potekala, izid publikacije (zbornika) z zgodovinskimi in propagandnim gradivom in ureditvijo turistične obhodne poti ob rimskem obzidju. V Ajdovščini naj bi tudi uredili prostore in postavili stalno muzejsko zbirko. Del promocijskih aktivnosti bo potekal tudi v dvorcu Zemono pri Vipavi. Ajdovska skupščina je sprejela sklep o sopokroviteljstvu obeleževanja bitke. Občina namreč v teh aktivnostih vidi dobre možnosti za predstavitev Vipavske doline. Financiranje prireditve naj bi zagotovila tako občinski kot državni proračun, pritegnili pa bi tudi zunanje sponzorje. Za učinkovito izvedbo bodo imenovali posamezne delovne odbore. (AL)

Ustanovili stanovanjski sklad

SEZANA - Na zasedanju občinske skupščine (prejšnji teden) sta družbenopolitični zbor in zbor krajevnih skupnosti (zbor združenega dela ni bil sklepčen) sta med drugim sprejela tudi odlok o ustanovitvi občinskega stanovanjskega sklada. Njegova osnovna dejavnost bo financiranje občinskega stanovanjskega programa, vzpodbujanje gradnje, prenove in vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš in racionalno gospodarjenje s sredstvi. Sklad bo vodil upravni odbor, v katerega bo štiri člane imenoval občinski IS, dva pa svet za varstvo in pravic najemnikov. Predsedoval mu bo Jozef Klanjscek. (OKS)

MEDBANČNI TRG

Investitorji bodo veseli blagajniških zapisov

JANEZ SAJE

Za vse investitorje na slovenskem denarnem trgu bo v tem tednu prav gotovo najbolj razveseljiva novica, da se je Banka Slovenije odločila nadaljevati izdajanje dvodelnih blagajniških zapisov (dvojkov). Nova, tretja izdaja omejenih blagajniških zapisov, bo menda na voljo že ta teden, rok zapadlosti pa bo 10. junija 1993.

V relativno stabilnih razmerah, ki so povezane s tendenco zniževanja obrestnih mer (za devizno in tolarско varčevanje), bo dvoječek Banke Slovenije v letu 1993 verjetno še bolj atraktivna naložba, kot je bil lani. Visoka stopnja varnosti in visoka donosnost postavljata ta vrednostni papir na eno prvih mest pri investicijskih odločitvah subjektov, ki se izogibajo naložbam vrste »catch the cash« v izredno rizične lastniške vrednostne papirje na Ljubljanski borzi. Ob tem ostaja odprto naložbeno vprašanje, zakaj Banka Slovenije nadaljuje izdajanje vrednostnih papirjev, ki niso v skladu z zakonom o Banki Slovenije (vrednostni papirji centralne banke naj bi bili namenjeni le bankam in hranilnicam).

Ob hkratnem izdajanju zakladnih menic državne zakladnice bi Banka Slovenije verjetno lahko začela razmišljati predvsem o intervencijah na trgu. Te bi temeljile na državnih vrednostnih papirjih. Sicer pa na medbančnem denarnem trgu ni prislo do bistvenih sprememb, čeprav so se obrestne mere v začetku preteklega tedna spustile pod mejo R + 16 odstotkov na leto. Po plačilu prispevkov in davkov v republiški proračun (20. dne v mesecu) sta poslabšana likvidnost in povečano povpraševanje po denarju spet dvignila medbančne obrestne mere na prejšnjo raven.

Banka Slovenije je bankam na trgu vsak dan posredovala ponudbe za odkup deviz z dnevno kvoto 3 milijone nemških mark. »Minimalni« tečaj za odkup deviznih prilivov od podjetij je postopoma narasla in konec tedna veljal 61, 91 tolarja za marko. Postavljena je bila tudi nova spodnja meja tečaja za banke, ki želijo pri Banki Slovenije koristiti lombardni kredit. Ta od 21. januarja 1993 znaša 61, 89 tolarja za marko.

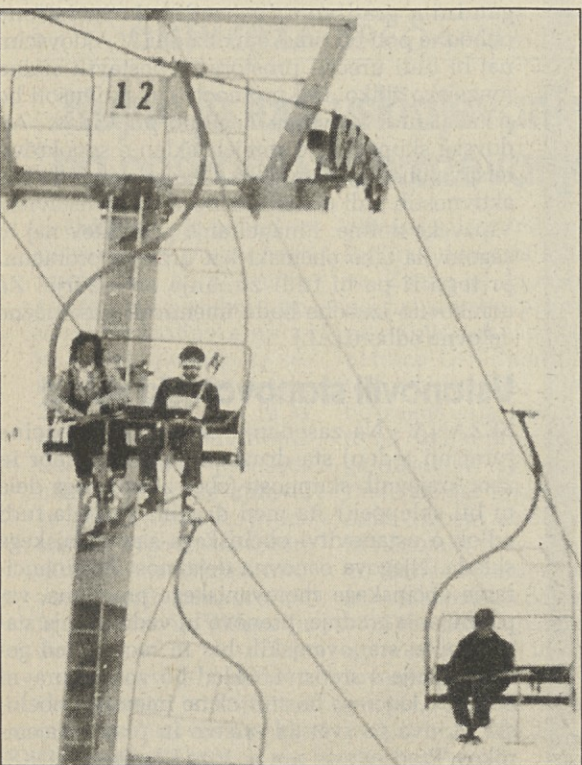
NOVICE

Izvoz izdelkov tekstilne industrije

LJUBLJANA - »Slovenska tekstilna industrija je od januarja do novembra lani prodala na tuje trge blago v vrednosti 205 milijonov ameriških dolarjev, hkrati pa ga je uvozila za 164 milijonov dolarjev,« je poudaril sekretar združenja za tekstilno industrijo pri GZS Viljem Tomat. Če k temu dodamo še devizni priliv od predelovalnih poslov, potem so slovenski tekstilci v omenjenem obdobju ustvarili več kot 400 milijonov dolarjev izvoza in dosegli 200-odstotno kritje uvoza z izvozom. Slovenski tekstilci so v oktobru in novembru lani dosegli višjo proizvodnjo kot v mesecih prej, kar ne velja za celotno slovensko industrijo. Povprečne plače v tekstilni industriji so novembrom zastajale za povprečjem plač v gospodarstvu za več kot 10.000 tolarjev, v negospodarstvu celo za 19.000 tolarjev, v industriji pa za 7000 tolarjev. (STA)

Nemške banke o podpori gospodarstvu nekdanje Vzhodne Nemčije

FRANKFURT - Frankfurter Allgemeine Zeitung je zapisal, da se bodo nemške banke in zavarovalniške družbe v ponedeljek dogovorile o podpori za preoblikovanje nekdanjega vzhodnonemškega gospodarstva v višini 2 milijard nemških mark. Sicer dobro obveščen časopis poroča, da bodo uradno sporočilo objavili po srečanju med kanclerjem Kohlom in visokimi predstavniki iz gospodarstva. Časopis je zapisal, da niso natančno znani viri, iz katerih bodo črpali ta sredstva, pa tudi ne, katere banke in zavarovalniške družbe bodo pri tem sodelovale ter kakšni bodo njihovi deleži. (Reuters)

»Rudnike, ki so predragi, bomo morali zapreti«

Po letu 2000 izkop rjavega premoga le še v Trbovljah in Hrastniku

MILE ČUK

Ce je Peterletovi in kasneje Drnovskovi vladi uspelo predvsem z gasilskimi prijemi preprečiti večje socialne izbruhe nezadovoljstva v železarstvu ali slovenskih železnicah, se bo nova vlada morala verjetno kmalu spopasti še z eno »socialno bombo«, ki za zdaj še ni eksplodirala. Gre za pretese v premogovnistvu, ki jih na trboveljskem in velenjskem območju preživlja več kot 7000 rudarjev in več deset tisoč članov njihovih družin. V tej panogi je namreč prislo do usodnega preobrata konec osemdesetih let, ko smo se, zaradi nafte krize in pomanjkanja deviz, odločili za politiko skoraj popolne energetske samoskrbe. Tekoca goriva in nafta naj bi bil nadomestil predvsem premog. Zato so na primer v rudnikih, ki so jih že pripravljali na zapiranje, ponovno začeli izkopavati rudo. Tedaj ni nihče resno razmišljal o ekologiji. Kmalu, že leta 1989, se je energetska politika v svetu in tudi pri nas začela zelo spreminjati - prav glede ekoloških vprašanj. Pojavili so se precej strogi predpisi o varovanju okolja. Nasi domaći premogi jim v celoti niso ustrezali. Prvi odlok, ki naj bi bistveno zmanjšal emisijo zveploveda dioksida v termoelektrarnah, smo po besedah Andreja Korencana, svetovnega na ministrstvu za energijo, sprejeli leta 1989. To problematiko smo potem začeli podrobneje obravnavati, ko so meritve pokazale, da nasi premogi - bodisi lignit bodisi rjavi premog - ekološko niso primerni za ku-

lo plin. Korencan meni, da se bo poraba premoga, vsaj domačega, verjetno se zmanjševala, saj ga vse bolj nadomešča uvozeni. Ta je zdaj po ceni enak domačemu, hkrati pa je bolj kakovosten, saj vsebuje manj žvepla in bolje izgoreva. Korencan zagovarja postopno zapiranje tistih rudnikov, v katerih je proizvodnja najdražja (Senovo, Kanizarica, Zagorje, Kotredež), in sicer do leta 2000, s čimer bi na manj boleč način rešili tudi vprašanje odvečnih delavcev.

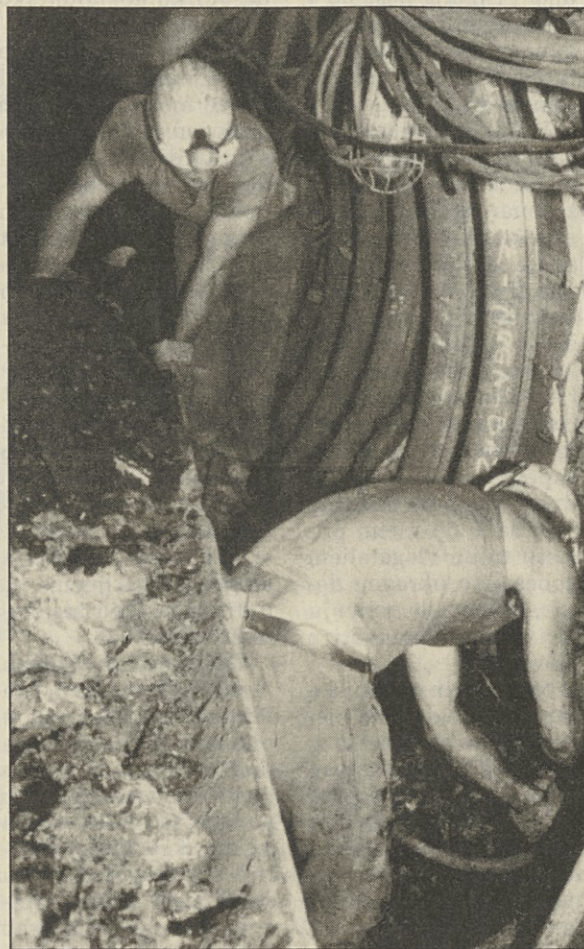
Vojko Pšenica, sekretar združenja za energijo pri GZS, je poudaril, da so leta 1989 v tujini že začeli uvajati posebne ekološke dajatve. Uveljavilo se je namreč načelo, da je treba vse stroške varovanja okolja, ki pa niso majhni, vseliti v ceno premoga. Pri nas je, meni Pšenica, položaj se slabši, ker imamo premogovnike z manj kakovostnim premogom in podzemnim odkopom, kar se dodatno zvišuje proizvodno ceno. Zato so leta 1990 nastale pomembne spremembe v slovenski energetske politiki; izkop rjavega premoga naj bi do leta 2000 postopoma zmanjšali na 1, 2 milijona ton na leto, proizvodnjo pa ohranili le v rudnikih Trbovlje in Hrastnik. V Velenju naj bi na leto izkopali 4 milijone ton lignita. Pšenica meni, da strategije razvoja energije doslej še nismo sprejeli, saj bi bila za vsako spremembo na tem področju potrebna ogromna sredstva. Skoraj četrtina

bilo doslej narejenih dosti studij, zato meni, da bi takšno strategijo morali sprejeti se letos. Kar zadeva zmanjševanje števila zaposlenih, je poudaril, da so pri vladi oblikovali posebno skupino za prestrukturiranje rudnikov rjavega premoga. Ta sofinancira prerazporejanje zaposlenih, za kar pa spet potrebujemo ogromna sredstva. Samo letos naj bi za pre zaposlovanje 150 delavcev porabili okrog 300 milijonov tolarjev. Vloga države je pri tem seveda izredno pomembna, saj smo, trdi Pšenica, energetiko vedno razvijali kot dejavnost posebnega družbenega pomena. Prav zaradi nacionalnih interesov smo obnovljali rudnike in v njih zaposlovali delavce. Po njegovem mnenju bi morali to upoštevati tudi pri reševanju te problematike.

Ceprav je povsem jasno, da strategije razvoja energije nasploh (v tem okviru tudi premogovništva) ni mogoče nacrtovali zunaj celotne strategije gospodarskega razvoja (te pa še ni), je direktor Rudnikov rjavega premoga Slovenije (RRPS) Aljoša Kink orisal nekaj temeljnih potez razvojne strategije tega družbenega podjetja, v katerega sodijo vsi slovenski rudniki rjavega premoga.

»Rudarstvo in premogovništvo sta stroki, ki ne prenašata hitrih ali kratkoročnih rešitev,« je dejal Kink in poudaril, da je to pomembno zaradi varnosti zaposlenih, objektov in naprav. Kink meni, da najbolj potrebujemo celovito energetske strategije razvoja Slovenije, in to ne za naslednjih pet let, temveč vsaj za obdobje do leta 2005. To je za RRPS nujno, da bi se znali pravilno odločiti o naložbah: te so tako pomembne, da jih je izredno tvegano sprejemati le na kratke roke. Kink meni, da je za to regijo najbolj pomembno vprašanje proizvodnje električne energije po letu 2010, ko naj bi se iztekla življenjska doba sedanje TE Trbovlje. V Trbovljah menijo, da bi odločitev o nadomestnem objektu oziroma o posodobitvi sedanjega rešila marsikatero zdajšnjo dilemo. Po mnenju direktorja RRPS je prihodnost tega podjetja predvsem v zalozhah, ki znašajo približno 58 milijonov ton srednje kakovostnega premoga, najprimernejšega za velike termoelektrične objekte. Takšnim porabnikom bi lahko prodajali premog

po ceni približno 6 nemških mark za gigajoule, kar bi bila konkurenca

Koliko jih bo ostalo do leta 2000?

cena v primerjavi s cenami drugih energentov in uvoženega premoga. Sicer pa se storilnost v RRPS od leta 1990 nenehno zvišuje, medtem ko se cena, izražena v nemških markah, hitro zmanjšuje. Leta 1990 je znašala 11, 4 marke za gigajoule, v letu 1991 le še 9, 3 marke, lani pa približno 7, 75 marke. Kink pravi, da uvoženi premog ni več tako poceni, zlasti s stalnega narodnega gospodarstva. Hkrati je prepričan, da imajo v rudnikih rjavega premoga pametno strategijo in da bodo ti lahko uspešno poslovali tudi brez pomoči države, potem ko bodo rešili najbolj zgoda vprašanja. »Slovenija ne sme biti se bolj energetske odvisna od tujine,« sodi Kink in poudarja, da bi z izrabo domačega premoga lahko ohranili veliko delovnih mest, z novo tehnologijo pa bi ugodili tudi naravovarstvenim predpisom. Do leta 1996/97 naj bi naredili vse potrebne raziskave za zapiranje posameznih manjših rudnikov. To pomeni, da bi tedaj pričeli zapirati rudnike Zagorje, Senovo in Kanizarica, dokončno pa naj bi jih zaprli v letu 2000. Po tem letu bi po Kinkovem mnenju obratovala le še rudnika Hrastnik in Tr-

bovlje (s proizvodnjo 1, 0 do 1, 2 milijona ton na leto po ceni 6 mark za gigajoule), zaposlovala pa bi od 1900 do 2000 delavcev. V primerjavi z zdaj-

šnjim stanjem (3270 delavcev) naj bi se število zaposlenih v RRPS zmanjšalo se za približno 1300. Te nacrtje bi lahko uresnicili, če bi bil sprejet zakon o zapiranju rudnikov, ki bi vse te naloge časovno in strokovno opredelil in urejeval tudi socialne probleme. Zaradi takšne preusmeritve energije pa bi se moralo ustrezno prestrukturirati tudi gospodarstvo v občinah, v katerih bodo zaprli rudnike, je poudaril Kink. Sicer pa naj bi letos v RRPS v 255 rednih delovnih dneh nakopali 1, 210.000 ton premoga. V slovenski energetiki (TE Trbovlje in ljubljanska toplotna) naj bi porabili 929.000 ton, industrija 15.790 ton, v splošni porabi pa 265.200 ton premoga. V Rudnikih rjavega premoga nacrtujejo, da bodo letos z upokojitvami, dokupom let in prezaposlovanjem zmanjšali število zaposlenih za 150. Kink zatrjuje, da bi RRPS lahko poslovali uspešno tudi brez pomoči države (subvencij), če bi končno rešili problematiko dolgov iz preteklosti, saj je povsem jasno, da tega sami ne bodo zmogli. Pri reševanju vprašanja odvečnih delavcev poleg lastnih sredstev računajo tudi na sredstva iz proračuna RS.

SLOVENIJA / ALPSKI TURISTIČNI CENTER BOVEC JE PREVZELA LB-HIPO, D.O.O.

Prejšnji lastnik je dolg odplačal z delnicami

Novi delničarji želijo v Bovecu vpeljati turistično ponudbo srednjega razreda v svetovnem merilu

MIRAN MIHELIC

Kar se zadnji čas dogaja z lastništvom premoženja nekdanjega podjetja Alpskega turističnega centra (ATC) Bovec, spet razburja slovensko javnost, posebno primorsko. Hotelski in gostinski del nekdanjega podjetja, ki je bil slabi dve leti del podjetja Kompas International iz Ljubljane, je spet zamenjal gospodarja. Od 28. decembra je del posesti nekdanjega ATC (zičnicarji so si že prej na svojo) od Komasa »kupila« Ljubljanska banka oziroma njeno podjetje HIPO, d. o. o., ki je specializirano za posle z nepremičninami in upravljanje s premoženjem. Novi lastnik je prepričan, da ima Bo-

vec vse možnosti, da ga uvrsti v nek srednji svetovni razred. Ob menjavi lastnika bovskih hotelov se porajajo dvomi, ki povzročajo negotovost med zaposlenimi. Direktor Vojko Suligoj pravi, da za podjetje menjava lastnika ni nobeno presenečenje. Poslovanje bo še naprej potekalo tekoče in ne pričakujejo drugega kot to, da bodo boljše razmere omogočale več vlaganja in s tem izboljšanja bovske turistične ponudbe. O prejšnjem lastniku Kompas nima slabega mnenja: ves čas so imeli zagotovljen do-

hodek, čeprav skromen. Zupan tolminske občine dr. Viktor Klanjscek, ki je bil nekoč direktor Konzorcija za izgradnjo kaninskih žicnic, ni bil vesel priključitve ATC h Kompas International, saj je takrat prevladovalo nekakšno zakonsko neskladje in tudi nedorečenost. O novem lastniku pa ni bil pripravljen dati javne izjave pred povesotom z občinskimi svetom in zasledenjem občinske skupščine. Direktor LB HIPO, d. o. o., Ljubljana Miro Košak pa je bil bolj zgovoren od drugih. Spregovoril je o nalo-

gah, ki so pred njimi, kajti »dobre reklame ni se nihče naredil le z nakupom orodja, ampak s tem, kako je potem z njim delal.«

Veliko izrečenih in napisanih besed je bilo celo o tem, da se LB igra z denarjem vlagateljev, ki gre v naložbe, kot jš Bovec. »Dejansko pa je LB HIPO, d. o. o., prislo do paketa delnic v poslu zapiranja terjatev LB, d. d., do bivšega lastnika. Glede na to, da dejansko ni slo za novo naložbo, temveč za zapiranje stare, novi delničarji pričakujejo, da gre za obetavno

poslovno potezo. Prejšnji lastnik je imel večino delnic, ki jih je 28. decembra 1992 ponudil v pridajo LB HIPO, d. o. o. Ta jih je kupila.«

Konec januarja bodo oblikovali nov upravni odbor, sestavljen iz lastnikov in njihovih predstavnikov, ki bodo definirali nadaljnjo poslovno politiko. V Bovecu želijo vpeljati turistično ponudbo srednjega razreda v svetovnem merilu. Predvsem želijo zaziveti s krajem, v katerem bodo podprli pobude za osebna vlaganja v profitne dejavnosti. Ze zdaj iscejo močnejše investitorje. Prvi cilj je, da letos hoteli ne bodo imeli izgube.

KOMENTAR

Skupnost išče možnosti za sodelovanje med državami

NEVEN BORAK

To, da sta Beograd zapustila Jaka Racman in Miki Miska, ki sta prisla na Balkan pred skoraj šestimi desetletji, je sicer pomembna vest, vendar je njen pomen povsem neprimerljiv z novico, da Skupnost neodvisnih držav ponovno poskuša oblikovati gospodarstvo in izkoristiti vezi, ki so nastajale desetletja v nekdanji Sovjetski zvezi, in sicer kot sredstvo premagovanja gospodarskih težav.

Ustanovitev meddržavne obratunske banke Skupnosti je posledica spoznanja, da je treba preprečiti nadaljnje krčenje trgovanja z elementi usklajevanja politik med suverenimi državami gotovo povečuje možnost za mirno urejanje razmer na tem območju, utrjuje mesto Rusije kot dejavnika stabilnosti ter daje potreben cas Evropski gospo-

darski skupnosti in ZDA za razmislek o oblikovanju novega ravnotežja, potem ko je, slikovito povedano, svet zletel s tečajev.

Ce presojamo s stališča gospodarstva, Rusija kreditira preostale članice, kar je zelo pomembno ob dejstvu, da vse te države cutijo pomanjkanje sredstev. Namesto državne trgovine nastaja trgovanje med podjetji različnih držav. Ce Rusija, država s presežkom, dopusca obstoj rubelske denarne cone, potem mora članice cone disciplinirati in prisiliti na določena pravila igre v zvezi z delitvijo emisijskega dohodka in emisijo denarja, denarno in fiskalno politiko.

Na tem segmentu so odpovedale nekdanje jugoslovanske republike. Prav zato je rusko naložbo v Skupnosti, v kateri je na pohodu prehod od plana k trgu, kar se je v nekdanji Jugoslaviji dogajalo po letu 1950, vredno pospremiti z željo, da v obdobju, ki prihaja, uspe najti rešitev za tisto, kar jugoslovanske republike in njihove partijske nomenklature niso zmogle.

SRBIJA / BOGATI IN REVNI

V čudni državi je vse mogoče

Sleherno jutro prinese vsaj 3000 podražitev - dela ni, plače so

ZARKO RAJKOVIĆ

BEograd - V Srbijo lahko pride na stotine najboljših raziskovalcev iz sveta, ki lahko več mesecev ostanejo tu, a tudi potem, ko bodo odšli iz te čudne države, ne bodo poznali odgovora na vprašanje, kako ti ljudje živijo. Po vseh statistikah bi tu morala že zdavnaj pustostiti lakota, prodajalne in njihovih police bi morale biti prazne, kavarne že zdavnaj zaprte, da o hotelih in letoviscih sploh ne govorimo. In vendar ni tako!

Povprečen Srb je zaposlen. Nekaj zaradi sankcij, nekaj zaradi zastarele tehnologije pa dela ni. Država delavce pošilja na plačan dopust. Industrijski velikan, kakršna je primer Crvena zastava, deluje s komaj 10-odstotno zmogljivostjo. Se pravi, da 27.000 delavcev, ki ne delajo, prejema državno zepnino, ki znaša nekako 50 nemških mark. Se boljše se godi uradnikom. Za svoje nedelo prejemajo tudi po sto mark. A s tem denarjem ni mogoče preživeti. Sleherno jutro namec prinese vsaj tri tisoč podražitev. Prodajalne so dobro založene.

Tuji izdelki so z vseh koncev sveta. Zdjaj so na primer v modi ročno izdelane vietnamske preproge. Grejo za med, čeprav je za enega treba odšteti dveletni delavski zaslužek. Na Kopaoniku, največjem in najboljšem srbskem zimskem turističnem središču, je v začetku leta desetdnevni aranžma za stiričlansko

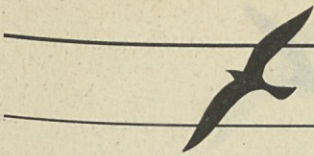
družino stal 19 povprečnih delavskih plač in pri vsem tem - ni bilo prostora za vse.

Srednji sloj prebivalstva je skoraj izginil. Vojna je rodila nove bogataše tihotapce, dobickarje, placance in roparje. Gospodarsko škodo so utrpeli vsi tisti, ki se ne ukvarjajo s kakšnim dopolnilnim delom. Brezposelni delavci ne prikrivajo, da živijo od prihodkov z vasi, ki je pravzaprav niso nikoli zapustili.

Veliko je tudi Srbov, ki delajo v tujini. Racunajo, da vsak mesec po tem kanalu v Srbijo priteče več kot 100 milijonov nemških mark. Najdonesnejše pa je danes tihotapstvo. Trgovina zajema prav vse, od romunskih debeelih spodnjih hlač do ameriških cigar ali turskih mandarin. Najbolje pa je slo doslej tihotapcem z bencinom. Danes ga ni mogoče dobiti na nobeni crpalci. Cakajo na nove cene. Na crno stane zdaj liter bencina 2, 5 nemške marke - v neomejenih količinah.

Kavarne niso tako polne kot včasih, ko si je bilo zmeraj znova treba poskati stol, a tudi prazne niso. Kot bi se v svetu nič ne dogajalo, kot da ni vojne vihrne na drugi strani Drine: v kavarnah v predmestjih Beograda do zgodnjih jutranjih ur bobni novokomponirana glasba, z novimi folkvezdami. Neverjetno je, koliko je v estradi novih obrazov. In vsi zelo dobro živijo od svojega pocetja.

MENJALNIŠKI TEČAJI

25. januar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,85	62,65	8,70	8,82	6,38	6,72
Avtohisa Ljubljana*	62,00	62,40	8,70	8,83	6,50	6,75
Azur*	61,80	62,50	8,70	8,89	6,52	6,80
Bela vrtnica*	62,00	62,80	8,70	8,90	6,50	6,99
Bobr Fuzine	62,00	62,50	8,70	8,88	6,55	6,80
Bobr Trzin	62,00	62,30	8,70	8,88	6,55	6,80
BTC terminal Sežana	61,70	62,50	8,70	8,85	6,55	6,75
Burin Center	62,00	62,55	8,65	8,85	6,65	6,75
Burin Moste	62,00	62,60	8,60	8,85	6,63	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Dom na trgu	62,20	62,49	8,80	8,87	6,60	6,79
Dom Kaffe*	62,10	62,40	8,79	8,87	6,63	6,77
Emona Globtour	61,50	62,50	8,70	8,92	6,30	6,80
Eros Ljubljana*	62,00	62,40	8,77	8,85	6,60	6,80
Eros Kranj - Stari Mayr*	62,00	62,40	8,77	8,85	6,60	6,80
Euroservis Sežana	61,95	62,35	8,70	8,80	6,61	6,68
Euroturs International*	61,60	62,50	8,75	8,85	6,50	6,80
Fiba d.o.o. Koper	61,75	62,40	8,65	8,78	6,58	6,78
Firadas d.o.o. Idrija	61,95	62,65	8,80	8,90	6,40	6,70
Golfurist Ljubljana	61,95	62,65	8,71	8,88	6,45	6,85
Golfurist Domžale	61,85	62,40	8,70	8,90	6,50	6,90
Hida	62,15	62,30	8,78	8,85	6,65	6,75
Hipotekarna banka Koper*	61,75	62,50	8,60	8,80	6,40	6,80
Hram Rožice Mengeš	62,10	62,35	8,70	8,90	6,10	6,90
Hranilno kreditna služba	62,00	62,55	8,74	8,90	6,40	6,82
Ilirika Ilirska Bistrica	61,60	62,40	8,57	8,78	6,50	6,75
Ilirika Slovenj Gradec	61,95	62,55	8,70	8,81	6,50	6,73
Ilirika Postojna	61,71	62,52	8,70	8,78	6,57	6,73
Ilirika Sežana	61,95	62,40	8,71	8,80	6,62	6,70
Italdesign Nova Gorica*	61,75	62,45	8,74	8,85	6,60	6,72
Klub Slovenijales*	61,90	62,40	8,70	8,90	6,50	6,80
Komercialna banka Triglav	61,61	62,61	8,70	8,90	6,40	6,80
Kompas Hertz Celje*	62,10	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Velenje*	62,10	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Idrija*	62,10	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	62,10	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,10	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Krško*	62,10	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Bled*	62,10	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Holidays*	62,00	62,50	8,75	8,85	6,30	6,80
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,50	8,74	8,88	6,50	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,70	62,70	8,75	8,90	6,70	6,85
LB Splošna banka Celje	61,80	62,60	8,70	8,80	6,40	6,80
Libertas Koper*	61,85	62,35	8,68	8,82	6,60	6,80
Niprom Il Ljubljana *	62,00	62,30	8,73	8,88	6,50	6,90
Otok Bled	61,90	62,60	8,71	8,81	6,53	6,70
Petrol*	62,00	62,30	8,70	8,85	6,50	6,80
Poštna banka Slovenije	61,40	62,50	8,51	8,85	6,10	6,69
Publikum Ljubljana	62,10	62,29	8,75	8,89	6,61	6,81
Publikum Celje	62,07	62,39	8,77	8,85	6,60	6,82
Publikum Dobova	61,90	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,90	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,05	62,30	8,77	8,83	6,30	6,99
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	62,10	62,38	8,73	8,84	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	62,00	62,70	8,70	8,90	6,40	6,75
Publikum Piran	61,60	62,50	8,58	8,75	6,43	6,73
Publikum Ptuj	61,80	62,60	8,73	8,85	6,30	6,70
Publikum Sevnica	62,00	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,05	62,35	8,77	8,83	6,30	6,85
Publikum Sentjur pri Celju	62,10	62,50	8,74	8,84	6,60	6,81
Publikum Trebnje	61,80	62,60	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	61,95	62,35	8,72	8,81	6,60	6,85
Publikum Zalec	62,07	62,38	8,76	8,85	6,60	6,79
Roja	62,00	62,40	8,76	8,84	6,60	6,75
Simotisk	62,00	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,01	62,08	8,81	8,82	6,57	6,68
Slovenska investicijska banka*	61,90	62,60	8,78	8,95	6,40	6,88
Slovenska hran. in pos. Kranj	62,00	62,50	8,78	8,86	6,40	6,80
SZKB d.d. Ljubljana	62,00	62,55	8,74	8,90	6,40	6,82
Sonce	62,10	62,60	8,74	8,90	6,58	6,85
Štajerska banka obrti in podj.	61,60	62,40	8,72	8,90	6,40	6,80
Tartarus Postojna	61,60	62,54	8,63	8,76	6,48	6,71
Tori*	62,00	62,50	8,75	8,88	6,50	6,80
Trias	62,10	62,50	8,70	8,90	6,50	6,75
Upimo	62,05	62,25	8,75	8,83	6,60	6,75
Wilfan	62,00	62,30	8,77	8,85	6,60	6,80

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
IŠČEMO NOVE SODELAVCEPisne prijave z življenjepisom pošljite na naslov:
HIDA TRADE FINANCE, Kozeljova 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 17 z dne 25. januarja — Tečaji veljajo od 26. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	65,0017	66,1973	66,3929
Avstrija	040	šiling	100	870,0553	872,6733	875,2913
Belgija	056	frank	100	297,2205	298,1148	299,0091
Kanada	124	dolar	1	75,9822	76,2108	76,4393
Danska	208	krona	100	1591,6840	1596,4349	1601,2628
Finska	246	marka	100	1820,2916	1825,7689	1831,2462
Francija	250	frank	100	1808,6623	1814,1046	1819,5496
Nemčija	280	marka	100	6120,6845	6139,1018	6157,5191
Grčija	300	drahma	100	—	45,9512	46,0891
Irska	372	funt	1	—	163,1159	163,6052
Italija	380	lira	100	6,6287	6,6486	6,6685
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	11,0000	—
Japonska	392	jen	100	77,7939	78,0280	78,2621
Nizozemska	528	gulden	100	5441,2885	5457,6615	5474,0345
Norveška	578	krona	100	14442,3393	1446,6793	1451,0193
Portugalska	620	escudo	100	67,9396	68,1440	68,3484
Švedska	752	krona	100	1362,1583	1366,2571	1370,3559
Švica	756	frank	100	6673,3823	6693,4627	6713,5431
Velika Britanija	826	funt šterling	1	149,8343	150,2852	150,7361
ZDA	840	dolar	1	97,1231	97,4153	97,7075
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,9042	120,2650	120,6258
Španija	995	peseta	100	86,3628	86,6227	86,8826

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 26. JANUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15. MARCA 1993:					1.000.000	594.739	607.728	1.202.467
48	61,391	118,9478%	121,5456%	120,2457%	100.000	59.474	60.773	120.247

Od 31. 12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10. 12. 1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10. 12. 1995 enak znesku na dan 31. 12. 1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

25. JANUAR 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Abanka	7,00	10,00
Azur*	9,00	11,00
Bela vrtnica	8,00	11,00
Fiba	8,00	12,50
Hida	8,00	11,00
Hipotekarna banka Koper*	7,00	11,00
Kompas Holidays	9,00	14,00
LB Banka Zasavje Trbovlje	8,00	14,00
Otok Bled	8,50	11,50
Sonce	9,00	12,00
Tori*	8,00	12,00

Tečaj velja danes: *, Zaračunavajo provizijo: **

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

25. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1440,00	1485,00
nemška marka	910,00	932,00
francoski frank	268,00	277,00
holandski gulden	807,00	831,00
belgijski frank	44,05	45,40
funt šterling	2220,00	2285,00
irski šterling	2405,00	2480,00
danska krona	236,50	243,50
grška drahma	6,30	7,25
kanadski dolar	1125,50	1165,00
japonski jen	11,50	12,00
švicarski frank	989,00	1020,00
avstrijski šiling	129,00	133,00
norveška krona	213,50	220,00
švedska krona	202,00	208,00
portugalski escudo	9,30	10,50
španska peseta	12,25	13,25
avstralski dolar	965,00	1000,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

25. JANUAR 1993				
država	banka	nakupni	prodajni	
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00	
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70	
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50	
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,70	
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,70	
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	15,00	
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00	

DEVIZNI TRG BEOGRAD

25. JANUAR 1993	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6606,4259	6626,3048	6646,1837
Francija	frank	100	13752,9570	13794,3400	13835,7230
Nemčija	marka	100	46484,4160	46624,2880	46764,1610
Italija	lira	100	50,6948	50,8473	50,9998
Švica	frank	100	—	—	—
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V. Britanija	funt	1	1140,3162	1143,7474	1147,1786

Opomba: povzeto po Reuterju.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun
deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 26. januarja 1993 od 00.00 ure dalje

država	valuta	enota	ZA DEVIZE	
			nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	880,4771	883,3201
Francija	frank	100	1830,3270	1836,2370
Nemčija	marka	100	6194,0000	6214,0000
Italija	lira	100	6,7081	6,7298
V. Britanija	funt	1	151,6911	152,1809
ZDA	dolar	1	98,2864	98,6038

Opomba: Tečaji so okviri. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	61,90	62,10
SKB Banka d.d.	DEM	61,94	62,14

Tečaji so okviri. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

Tečajna lista za odkup in prodajo deviz podjetij
Tečaj velja dne 26. januarja 1993 od 00.00 do

NOVICE

Izrael ne bo več financiral gradnje na zasedenih ozemljih

JERUZALEM - Izraelska vlada je sklenila, da ne bo več dajala posebnih subvencij za gradnjo naselij za židovske naseljence na zasedenih ozemljih. Ta sklep pa ne bo veljal na področju vzhodnega Jeruzalema, Golanskega višavja in Gaze. Tiskovni predstavnik izraelskega vladnega kabineta Shevas je izjavil, da vlada s tem uresničuje predvolilne obljube, hkrati pa bo to omogočilo skladen razvoj vseh območij v državi, saj so bila zasedena ozemlja dosedaj privilegirana, posebno se na področju državnih investicij. Ta odločitev izraelske vlade je ze sprožila proteste nacionalističnih in verskih strank. (Reuter)

Vietnam si želi normalizacijo odnosov z ZDA

HANOI - Vietnamska vlada je sporočila, da je pripravljena upoštevati zahtevo ameriške administracije, naj ji pomaga razrešiti vprašanje o usodi izginulih ameriških vojakov, ki so se bojevali v vietnamski vojni. Predsednik komisije za zunanje zadeve ameriškega Kongresa Wharton pa je izjavil, da mora Vietnam aktivno podpreti tudi mirovni sporazum za Kamboždo in tako postati dejavnik miru in stabilnosti v jugovzhodni Aziji, če si želi normalizacijo odnosov z ZDA. (Reuter)

Kenijska opozicija zavrača poročilo Commonwealtha

NAIROBI - Voditelji kenijskih opozicijskih strank so zavrnili poročilo o zadnjih volitvah v Keniji, ki so ga nedavno predstavili opazovalci Commonwealtha. Po njihovem mnenju skuša poročilo dati legitimnost nelegalnim in ponarejenim volilnim rezultatom. Na decembrskih volitvah je namrec vladajoča KANU osvojila kar 95 od skupno 188 mest v kenijskem parlamentu. (Reuter)

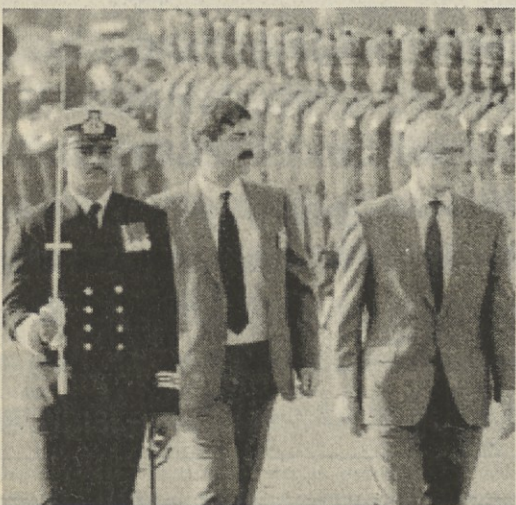
Mubarak poziva na boj proti islamskemu fundamentalizmu

KAIRO - Egiptovski predsednik Hosni Mubarak je izjavil, da je nujno začeti z bojem proti islamskemu fundamentalizmu, ki po njegovem mnenju ogroža vse vidike življenja v Egiptu. Islamski fundamentalisti so prejšnji teden ubili dva policista, sprožili pa so tudi javno gonjo proti turizmu, saj zahodni turisti s svojo goloto, po njihovem mnenju zalijo islamska verska čustva. Notranji minister Moussa pa je izjavil, da so v zadnjih racijah priprli več kot 1000 ljudi, osumljenih terorizma in verskega ekstremizma. (Reuter)

Nov danski vladni kabinet

KOPENHAGEN - Novi danski ministrski predsednik Poul Nyrup Rasmussen je predstavil javnosti svoj nov vladni kabinet. Novi zunanji minister bo Niels Helveg Petersen iz Socialnoliberalne stranke, predsednica te stranke, Marianne Jelved pa bo nova ministrica za gospodarstvo. Novi finančni minister pa bo Mogens Lykketoft, vodilni ideolog Socialnodemokratske stranke. Imena preostalih ministrov bo premier Rasmussen sporočil pred uradno inauguracijo nove vlade pred kraljico Margareto. Do menjave vlade na Danskem je prišlo potem, ko je odstopil ministrski predsednik Poul Schluter. (Reuter)

Premier Major v Indiji

LONDON - Indijska policija trdi, da je preprečila teroristični napad, ko je sinoci v Delhiju aretirala štiri Sike, oborožene z bombami, ki naj bi jih nameravali podtakniti na jutrišnji glavni proslavi indijskega dneva republike. Gre za praznovanje neodvisnosti, na katero je kot gostni gost in prvi britanski premier povabljen tudi John Major. Policija sicer pravi, da predsednik britanske vlade ni bil glavna tarča terorističnega načrta, a mnogi komentatorji dodajajo, da je to še eno slabo znamenje za obisk, ki je doma deležen graje.

John Major je na petndnevem uradnem obisku v Indiji in neobčajno je, da je med zasedanjem parlamenta toliko časa odsoten, čeprav ne gre za zelo pomemben obisk. Kritiki pravijo, naj bi Major raje ostal doma in se ukvarjal s perečimi domačimi problemi, to je gospodarstvom in politiko premogovne industrije. Ta teden bodo ministri namrec razpravljali o kritičnih problemih za prihodnost premogovne industrije in nobena skrivnost ni, da se njihova mnenja razhajajo. Poročila o prerekanjih v ministrskem svetu so tako glasna, da je premier Major celo iz Delhija poskušal miriti, da ministri pač razpravljajo o mnogih zadevah; to, kar eden steje za prekanje, ima drugi za diskusijo.

Premier Major pa v Indiji vodi tudi posebno britansko gospodarsko delegacijo, v kateri je 17 industrialcev. Z njimi je generalni direktor Konfederacije britanske industrije Howard Davies, ki poudarja, da indijske gospodarske reforme ponujajo velike možnosti za britansko gospodarstvo, navzočnost premiera Majorja pa odpira vrata na najvišjih nivojih. Tistim, ki so mnenja, da bi premier moral ostati doma in reševati domače težave, pa Major odgovarja, da »izvoz v tujino pomeni delo doma«. (A. K.)

ZALIV / PREMIRJE ŠE VEDNO DRŽI

Irak spravljljiv do ZDA in OZN

Incidentom botruje le živčnost pilotov?

WASHINGTON, BAGDAD - Spravljivost Pentagona zaradi incidentov nad obema območjema, ki so prepovedana za iraska letala, se je izkazala za umestno, ker zdaj prihaja na dan, da je incidentom v glavnem botrovala živčnost ameriških pilotov. Ti so namrec bombardirali neobstoječe radarske naprave in protiletalske baterije, ker so imeli »občutek«, da so jih izsledili iraški protiletalski radarji. V soboto pa je pilot lovskega bombnika A-6 zamenjal snope svetlobe na nebu za svetlobne izstrelke iraške protiletalske obrambe. Novi ameriški obrambni minister Les Aspin je skušal opravičiti ravnanje pilotov, ker se morajo ti odločiti v stotinkah sekunde, vsako odlaganje in dodatno preverjanje pa bi bilo lahko usodno.

Tudi v Bagdadu si prizadevajo, da ne bi dali večjega pomena tem incidentom in da bi novi Clintonovi administraciji dokazali, da se vedno drži enostranska prekinitev ognja. Iraški minister za informiranje Hamed Jusef Humadi je za ameriško CNN izjavil, da je treba med Irakom in ZDA vzpostaviti »pragmatično razpravo v poslovnem slogu«. Tudi podpredsednik vlade Tarek Aziz ne skopari z

izjavami dobre volje, saj so v Bagdadu prepričani, da ne smejo zamuditi priložnosti, saj je nova Clintonova administracija pokazala večjo pripravljenost. Prav zato pri delu ne ovirajo nadzornikov OZN, ki preverjajo spoustovanje resolucij o uničenju orožja za množično ubijanje. Skupina izvedencev za biološka, kemična in raketa orozja je pod vodstvom ruskega izvedenca Nikita Smidovica včeraj odpotovala v Al

Muthano, da bi nadzorovala unicevanje zalag živčnega plina iperita. Skupina, zadolžena za jedrska vprašanja, ki jo vodi italijanski izvedenec Maurizio Zifferero, pa je včeraj prejela seznam negativnih točk med prebivalstvom pa si je nabral, ker je dejanje dolgo tajil. Bolje se je izmazala ministrica za stanovanjsko gradnjo Irmgard Schwäzter. Odkrili so, da je propagirala neko münchenško podjetje nepremičnin.

Pred enim tednom je bil tarca kritik ministrski predsednik Oskar Lafontaine. Skupaj z nekaterimi svojimi ministri je po navedbah tednika Spiegel storil precej uslug znanim kriminalcem iz sarbrüškega podzemlja. Kamen spotike je bil tudi spodnjeasjski ministrski predsednik Gerhard Schröder. Pri kanclerju Kohlu se je osebo zavzel za to, da bi podmornice, ki jih je naročil Tajvan, gradili v severnomorskih ladjedelnicah. S tem je prekršil eno temeljnih načel tamkajšnje rdece-zele ne koalicije, ki nasprotuje trgovini z orožjem. Nekdanji inspektor nemškega vojskega letalstva se je dal podkupiti proizvajal-

cu izvidniškega letala Lapas in na njegove stroške odletel v Brazilijo.

Imena politikov, zapletenih v afere, navsezadnje niso pomembna. Iz raziskav demokopskega instituta v Allensbachu je razvidno, da sta v sedemdesetih letih dve tretjini prebivalcev politiko v ZRN ocenjevali pozitivno, lani poleti pa je imela tako mnenje o političnem delu le se tretjina moskih in polovica zensk. Ze skoraj dve tretjini Nemcev menita, da politikom ni mogoče zaupati; prav tako so mnenja, da bonski politiki ne zna-

jo reševati nastalih težav. Tako slabo mnenje imajo Nemci tudi o parlamentu. Samo se tretjina vprašanih je menila, da poslanci zastopajo njihove interese. Dve tretjini sta prepričani, da jim je samo do oblasti, ugleda in seveda denarja.

Podobno je razvidno tudi iz političnega barometra, ki ga vsak mesec izdeluje drugi nemški televizijski program ZDF. (Zanimivost: na lestvici krepko vodi nekdanji zunanji minister Hans Dietrich Genscher).

Vseeno je, ali so afere takšne, da bi se zaradi

njih morali politiki zagovarjati na sodišču, ali pa so v nekakšni sivi coni; kjer jim sodniki ne morejo do živega. Oboje ima lahko hude posledice. To se se posebej odraza v vedno manjši pripravljenosti državljanov, da se politično angazirajo. Nadaljnji opozorilni signal bi morala biti vedno manjša udeležba na volitvah. In navsezadnje se državljani navdušujejo nad političnimi skrajneži, ki sicer ne delujejo v skladu z njihovimi interesi. Tako mnogi izražajo protest proti uveljavljenim strankam.

Berlin

PISMO IZ ŠVICE

Druga ženska v švicarski zgodovini pred vrati vlade

ZVONE PETEK / ZUERICH

Svircarske feministke je Elisabethin padec težko prizadel, zato so toliko bolj vnete za Christiane, ki pa je vse prej kot ideal svircarske ženske in bi jo desničarske meščanske stranke, ce ne bi bilo prej omenjene ustave in tradicij, le stezka »spustile« v vlado. Christiane Brunner ima za sabo strmo in uspešno življenjsko in politično kariero. Hci delavca vlade v osemdesetih letih, torej v casu, ko ženske v kantonu Appenzell se volilne pravice niso imele, je morala oditi, ker je bila premehkega srca in je mozu, znanemu advokatu in poslovnezu, septila po telefonu nekaj zaupnih, za poslovni uspeh koristnih informacij, do katerih je prišla kot ministrica za pravosodje in policijo.

Sicer pa Christiane Huber (neporočena) s svojim tretjim partnerjem, skupaj s sinom iz prvega zakona, dvema posvojenima fantoma in dvema sinovoma iz zveze s svojim drugim prijateljem. Cisto jasno je, da je poslanka v svircarskem parlamentu na seznamu socialdemokratov, saj ji krscanska ljudska stranka verjetno se partijske izkaznice ne bi dala. Hkrati pa je simpatična gospa iz Zeneve dokaz vec, da je tudi v konservativni Svisci (skoraj in vedno bolj) vse mogoče.

Sicer pa Christiane Huber se ni izvoljena. Kandidatov za Felberjevo mesto je vec; med njimi pripisujejo največ možnosti parlamentarcu in ekonomistu

ter Felberjevemu somesca- nu Francisu Matthevu. Po »carobni formuli« iz leta 1959, ki skrbi za ravnostanje med narodi (stirje nemsko, dva francosko in en italijansko govoreci predstavnik) in strankami in daje socialdemokratom, svobodnjakom in krscanski stranki po dva, ljudski stranki (Ogi) pa eno vladno mesto, je Matthey torej ustrezen kandidat, toda madame Brunner ima kot Zenevcanka kljub sorazmerni politični neizkusenosti prednost tudi zaradi izredne komunikativnosti. Tu in tam je ze slišati, da je Christiane zenski Adolf (Ogi) - simpatična, energična in nediplomatska.

Hkrati se v zakulisju bije boj za prestižni zunanje-politični resor, kjer sta v igri prav tako le dva glavna kandidata: zdajšnji predsednik in minister za energijo in promet Adolf Ogi in edini predstavnik italijanske Svice Flavio Cotti. Tehnica se slej ko prej nagiba na stran proevropskega in mladostnega Ogija, ki se kljub nekoliko preostremu jeziku in prevec odkritim izjavam vse bolj vecse vrti po svetovnem diplomatskem parketu (predstavljaj- te si v tej vlogi Toneta Vojgrinca, nekdanjega Ogijevga kolega v smucarskem cirkusu). Cotti je pac vse prevec blede figura, da bi lahko svircarsko »zunanjo politiko« naredil za notranjo zadevo. Te zahteve ne pomenijo nič drugega kot to, da je treba Svicarjem dopovedati, da se vendarle ne morejo vecno upirati Evropi, slišati pa jo je največkrat iz ust intelektualcev, med katere, vsaj v Svisci, vecinoma sodijo tudi casnikarji.

ŠVEDSKA / STRAH PRED TUJCI

Priseljenci prihajajo...

Zaradi liberalnih zakonov ima Švedska velike težave z imigranti

JASNA KUHAAR - CARLEN

STOCKHOLM - Švedska ima od vseh skandinavskih drzav najbolj radodarno politiko do beguncev, saj je samo iz nekdanje Jugoslavije lani sprejela približno 60.000 ljudi (kar 35.000 je Albancev s Kosova). V zadnjem casu pa iscejo zasciti nove skupine beguncev, kar povzroca v javnosti veliko vznemirjenje.

To so v glavnem Kurdi, nekaj pa je tudi Irancev in Somalcev. Pripadniki ruske mafije jih za velike vsote tihotapijo cez vso Rusijo v baltske drzave, odkoder jih nato z ladjami prevajajo cez Baltik na Švedsko.

Najbolj grozljiv primer tovrstnega tihotapstva z ljudmi v stiski je pretresel Švede pred nekaj dnevi, ko so švedski obalni policisti zasegli v blizini otoka Gotlanda estonsko ladjo, polno kurdskih beguncev. 391 se jih je sedem dni gnetlo v podpalubju, torej skoraj stiri- je na vsakem kvadratnem metru, čeprav je vsak placal 2500 dolarjev. Begunci so bili, ko so jih pripeljali v pristanisce, premrazeni, onemogli, lačni in zejni. Približno 40 jih je bilo v kritičnem stanju.

Begunci upajo, da bodo lahko ostali. Zaposlili so za azil, vendar močno obremenjena birokracija na zavodu za priseljene melje pocasi, zato lahko traja celo dve leti, preden bodo prav ti kurdski begunci zvedeli, ce sploh lahko ostanejo ali ne. Povedali so se, da si ne upajo ne na Norveško niti na Finsko, ker tam ne sprejemajo tujcev, pa tudi Danska ni tako širokoprčna kot Švedska.

Med švedskimi oblastmi

pa se vse bolj postavlja vprašanje, kako zaježiti val beguncev. Sedanja zakonodaja namrec ne zadošca za učinkovit spopad s tolpmi tihotapcev, ki jim je prevoz ljudi v stiski bogat vir zaslužka, saj so na primer v tem primeru s skoraj stirosto begunci tihotapci zaslužili milijon dolarjev. Doslej so ujete tihotapce obsodili le na nekajmesečno jeco, globe in zacasen izgon. Zaprti so bili v zaporu odprtega tipa, kjer je kazenscencem dovoljen prost izhod iz zapora, poleg tega pa dobivajo še dnevno podporo v znesku 20 mark dnevno.

Po prestani kazni se lahko s svojo ladjo odpeljejo domov. Kajti noben zakon ne zahteva zaplenbe plovila, s katerim so na nedovoljen nacin prevajali begunce.

Po konvenciji ZN za begunce iz leta 1951 lahko drzava begunce zavrne in jih napoti v drzavo, iz katere so ravnokar prisli, ce je tudi ta podpisala to konvencijo. Ker pa niti baltske drzave niti Rusija tega kljub obljubam niso storile, Švedska beguncev ne more poslati nazaj. Mnogi se seveda cudijo, kako to zmorejo preostale skandinavske drzave, zlasti Finska, kjer kar na meji obmejni policisti z naperjenim orožjem zavracajo vse tiste, ki nimajo ustreznih dokumentov.

Svedi upajo v boljše so-

SRBSKA KRAJINA / VOJNA

Hrvaška je vzela usodo v svoje roke

Ofenzive proti Kninu ne bo, saj mu bodo že s sedanjo akcijo presekali korenine

INES SABALIĆ

ZAGREB - Marca 1993 bo VS odlocal o podaljšanju mandata Mirovnim silam ZN na Hrvaskem. Hrvaški, ki Unprofor obcuti kot močno birokratizirano, a neucinkovito organizacijo, ustrezno redefinicijo mandata Unproforja, ki bi omogocila dejansko uresnicavanje Vanceovega mirovnega nacrta. V tem kontekstu je treba gledati tudi policijsko-vojasko akcijo v zaledju Zadra kot tudi njeno casovno umestitev sredi zenevskih pogajanj. Bolj kot Srbom v Krajini Hrvaska demonstrira Unproforju svojo pripravljenost, da bo v primeru propada posredovanja mirovnih sil svoje ključne geopolitične, geopolitne in ekonomske interese uveljavila sama.

Očitno je akcija tudi diplomatsko pripravljena. Hrvaške oblasti so »obvestile« soproedsedujoca mirovne konference v Zenevi o nacrtovani pobudi. Taktično poteka celotna operacija v »roznatem območju«, ki ga prvotni Vanceov nacrt ne upošteva, ki ni pod zaščito ZN in v katerem je pred vojno živel v celoti oziroma v večini hrvaško prebivalstvo. Rožnata območja so področja, ki so jih srbske oborožene sile zavzele pred podpisom

mirovnega nacrta in iz katerih bi se morale umakniti. Vendar pa tega niso storile. V roznatih območjih Unprofor nima pooblastil »ščititi prebivalstvo do končne politične resitve«, kot ga ima v območju UNPA, se pravi v Krajini.

Hrvaška nima nobenih razlogov, da bi se lotila ambicioznejših akcij od te, ki je bila nacrtovana, saj se s to, zelo omejeno zadovoljuje svoj strateški interes tako v odnosu do Unproforja kot tudi Srbom v Krajini. Domnevne ofenzive Hrvaške v območju Krajine, ki bi bila v vsakem primeru neplodna, tako ne gre pričakovati. Če se bo namreč Hrvaški posrečilo trajno vzpostaviti nadzor nad zadržanim letališčem Zemunik, bo Krajini zaprla pot, po kateri potekajo poglavitne dobave. Ta zračni koridor med Srbijo in Krajino je bil namreč kljub uradni prepovedi VS ves čas odprt. In če bo ostala brez letališča, bo imela Krajina na voljo samo še kopanski koridor skozi Bosansko Posavino. Ta pot pa je negotova, saj jo neprestano ogrožajo branilci Gradaca in Brckega. Srbski koridor je prekinjen na osmih točkah, včasih pa tudi po več dni neprehoden. Prav

tako je kninski korpus v Bosanski Posavini prisiljen uporabiti večino svojih borcev, da bi vsaj za silo obvladoval področje, na katerem Srbi niso del avtonomnega prebivalstva in kjer se v dolžino in širino razteza stokilometrski fronta.

Pri uresničevanju nacrta Velike Srbije je bila poglavitna naloga Srbom v Knini prav v tem, da si fizično razdelijo Hrvaško in jo tako nenehno slabijo. Če bodo Srbi izgubili Masleniško ozono, kar se je že zgodilo, in če Hrvaška tam spet zgradi most, ki bo povezal celinsko Hrvaško z Dalmacijo, bodo kninski Srbi Miloseviću postali odveč. Kninska paradržava pa bi bila v tem primeru samo še zagnjeno slepo crevo velike Srbije, obubožano obrobje, ki neprestano terja hrano in orožje, nicesar pa ne ponuja v zameno. Če pa se bo Hrvaška odločila, da bo svojo železnico in cesto do morja speljala skozi Velebit, ima to področje komaj še kakšno možnost za preživetje. Prav malo je verjetno, da bo v tem primeru Krajina, ki živi od vojne, tihotapljenja in kršitev embarga - sposobna organizirati sistem, ki bi omogočil notranje življenje tamkajšnje skupnosti.

BEOGRAD / SPORI IN SPOPADI

Drašković meni, da Srbiji vladaajo fašisti

Državlјanska vojna je čedalje bliže

BEOGRAD - Ko sedijo na svojih kavarnskih stoli, Srbi se danes modrujejo o svetovni in domaci politiki, po nekaj rundah pije pa modro doženejo, da jim v Srbiji nihče nič ne more. Povod za takšne razgovore se pojavlja vsak dan. Vselej se oglasi nekdo, ki samozavestno in dovolj glasno pove, da se Srbi lahko borijo proti vsemu svetu. Danes je to razglasal Seselj.

ŽARKO RAJKOVIĆ

Mogoče je to znamenje strahu, a Srbi se hranijo z neverjetnimi bajkami o raznovrstnem orožju, s katerim razpolaga njihova vojska. Govorijo o strašnih raketah, katerih domet seže do osovračenega Bonna. O srbskih letalih se danes več ali manj ve vse. V resnici obstaja le 25 modernjših migov 29 z naj-

novejšo elektroniko; tukaj tej številki dodajajo še ena ničla, zato se zdi, da ima danes Srbija več ruskih migov kot Rusija sama. Posebna zgodba je tudi manipulacija z zapuščino Nikola Tesla. Menda naj bi Srbi zgradili nacrt Teslova obrambnega deznika, ki ga ne more prebiti niti ena sama raketa,

kar se Americanom ne ni posrečilo. To ni sala, saj se je o tem v tukajšnjih časopisih veliko pisalo.

Ne glede na to, da Dobrica Čosić, njegovi sodelavci in vojaški vrh ze več dni opozarjajo, da položaj postaja vedno bolj dramatičen tudi za samo Srbijo, opozorila ne zalezejo. Danes je na primer Seselj se enkrat javno obtožil Čosića. Menda naj bi bil za boje pri Kninu kriv dogovor med Čosićem in Tudmanom. Napad hrvaških sil na Krajino je Čosićevo maslo, ne pa maslo njegovega prijatelja Tudmana. Tako se Srbi, ko gledajo po televiziji vojno, povsod okoli sebe zabavajo z medsebojnimi spori. To je opazil tudi najmočnejši opozicijski prvak Vuk Drašković. Po njegovem mnenju Srbija dandanes spominja na Nemčijo, ko se je tam začel rojevati fašizem. Seslja je tudi neposredno označil za fašista. V Draškovićevem opozicijskem bloku deluje več kot 10.000 članov, ki delajo za zavarovanje svoje organizacije po vsej Srbiji. Drašković sporoča njim in drugim pripadnikom opozicije, naj ne spijo brez pištole pod blazino; če jih napadejo nacisti, naj takoj streljajo. Tako ni čudno, da v takem ozračju Srbom ne skrbi toliko vojna na nasprotni strani Drine kot možna vojna med Srbi v sami Srbiji.

Vojaki ZRJ med pripravi v Nišu (Telefoto: AP)

MAKEDONIJA / PRIZNANJE

Spravlјivejši signali iz Aten

Grčija skuša navezati politične stike s svojo severno sosedo

BISEKA POVSE-TASIĆ / ATENE

ATENE - Grčija je posredno že dosegla prvo odlozitev uvrstitve makedonske prošnje za sprejem v svetovno organizacijo na dnevi red formalne seje VS. Toda uradne Atene kljub temu niso prepričane, da jih bo se ena dobljena bitka s »skopsko zadevo« pripeljala do končne zmage. Makedonija je namreč blizu sirsemu mednarodnemu priznanju kot kdajkoli prej, medtem ko tako članice ES na čelu z Dansko kot nekatere druge države na svetu, med njimi Rusija, izgubljajo potrpljenje za grške argumente o izključni pravici do imena Makedonija.

Grčija se je torej s svojo trdo, nekompromisno in na dialog nepriljavljeno politiko znasla na točki, ko več kot nadaljnega odlaganja makedonskega priznanja skorajda ne more doseči. To pomeni, da bi se slej ko prej morala soočiti z madezem porazenca v boju za grški nacionalni interes. Tega si kabinet konservativnega ministrskega predsednika Micoatakisa ne sme dovoliti, ne le zaradi Grkov, temveč tudi zaradi vse močnejših opozicijskih socialistov. Tako lahko prav na tej točki isčemo razloge za svojevrstno topitev grškega ledu.

Ceprav makedonski mediji se vedno obcasno poročajo o vpadih grških letal v makedonski zračni prostor, ne morejo zapreti oči pred tem, da iz Soluna že nekaj dni nemoteno potujejo količine nafte, last makedonske družbe Makpetrol. Solun je odigral se eno posredniško akcijo med Atenami in Skopjem. Glavno mesto Grčije prav zaradi ustvarje-

nega labirinta histerične protimakedonske kampanje namreč ne sme in ne zmore pozvati skopske Makedonije k dialogu. To je lahko v imenu glavnega mesta Egejske Makedonije storil zupan Kosmopoulos v minulih dneh. Njegova ponudba za sožitje in dobrososedne odnose ni svojeglava, če vemo, da je član vodilne konservativne Nove demokracije.

Grška otoplitev je tako lahko metanje peska v oči mednarodni javnosti, ki je zmedena ob dilemi, ali bi tretjo balkansko vojno povzročilo priznanje Makedonije ali morda zavrnitev priznanja. Grčija je potemtakem pripravljena na pogovor s sosedo, še več, na mednarodno arbitražo, ki bi vsaj za tri mesece odložila makedonski sprejem v OZN. Pri tem ji je v pomoč zavaznica iz dvanajstere Francija, ki naj bi bila po makedonskih trditvah ključni krivec za to, da se njena prošnja za sprejem ni znašla na dnevnem redu, kot je bilo predvideno.

Nastopila je najtrša igra s casom, ki lahko prinese poraz grsko-francoske naveze. V tem primeru bo grškemu premieru se kako potrebna mehkejša inacija, da bi se v izgubljenem boju za grško »stvar« ohranil na oblasti.

Če bodo dogodki krenili v drugo smer in se bo makedonski zunanji minister Maleski po vnovičnem krogu pogajanj s članicami svetovne organizacije vrmil v domovino praznih rok, bo morala Makedonija verjetno pogoltniti mednarodno odločitev.

HRVAŠKA / MLADI

Vietnamski sindrom med mladimi vojaki, pri drugih pa mamila in obup

Vojna, gospodarska kriza in represivni režim ne obljublјajo izboljšanja

RAMIZ MEHULIĆ

izplacali 2000 hrvaških dinarjev iz zavarovanja (nekaj manj kot 200 tolarjev), za katere si ni mogoče privoščiti niti kilograma želja.

Pohvale in zahvale, s katerimi mlade hrvaške veterane zasipajo hrvaški uradniki, tem borcem ne pomenijo nič. Obup jih nadvaja tudi zato, ker je tretjina njihove domovine zasedena, ne verjamejo pa, da bodo ta ozemlja dobili nazaj po politični poti. Hrvaški vojaki skoraj vsak dan zagresijo kak zločin. Neki hrvaški vojak je za novo leto pobil deset ljudi in potem tudi sam umrl. Oboroženi dvajsetletniki se pogo-

sto predajajo tudi »ruski ruleti«.

Nadlegovanje civilnega prebivalstva v kavarnah je pogost pojav, zlasti v obrobni področjih, kjer se zmeraj kljub vsemu traja vojna. V Zagrebu je v zadnjih nekaj mesecih prislo tudi do nekaj samomorov z obesenji in z ročnimi bombami.

Hrvaška je dobesedno natrpana z orožjem. Oboroženi so povratniki s fronte, pa tudi fantje pri 12 ali 13 letih. Na crnem trgu je mogoče kupiti ročno bombo za 100 mark, pistolo za 50 do 100 mark. Izjemno narasla kriminal mladoletnikov.

Hrvaški vojaki med krajšim počitkom (Foto: Strajan Živulović / TRIO)

Ijaka, direktorja HTV. Na številnih krajih, vsaj v Zagrebu, delujejo neprijavljene zasebni klubi, v katerih mladi zbirajo na »narkomanskih seansah«.

Dezorientirani so, polni problemov, strupa in mrznje, ne vedo, proti komu naj jo usmerijo, kako naj se izvelejo iz vsega tega, koga naj krivijo za to. Na Hrvaskem ne deluje niti en sam docela neodvisen množični medij, tako da mladi - podobno kot tudi starejši - pod medijskim pritiskom iz »katedrale hrvaškega duha« (HTV) nekritično sprejemajo vse inacije in pojasnila, ki jim jih ta nudi, za vse, kar se dogaja.

Nekad neodvisna radijska postaja »Radio 101« je prisla z različnimi manipulacijami neposredno pod jaram oblasti. Ta radio je zapustila cela vrsta novinarjev.

Povsod navzoča nacionalna doktrina se je zazrla v vse pore življenja in v vse družbene sloje. Težišče odpora zoper ta »svetovni nazor« v glavnem predstavljajo neodvisni posamični intelektualci, med mediji pa Slobodna Dalmacija, a mladi se ne oglašajo in ne upirajo.

Mladi so poklicani v osvobodilno vojno, v kateri je Hrvaška, kot pravijo, zmagala. To pa je tudi vse. Namesto računalnikov, CD, tujih jezikov, potovanja po svetu in rock and rolla - generaciji 70. ponujajo nacionalno dogmo, mite, zastave, katoliški konservativizem in nesmiselno, neplodno življenje. Edina zalostna alternativa, ki se ostane, je tako alkohol, droga in posebne vrste generacijski avtizem.

NOVICE

V Gornjem Vakufu ranjeni trije novinarji

SARAJEVO - V Gornjem Vakufu so bili v ponedeljek ranjeni trije novinarji. Fotoreporterko in novinarko tiskovne agencije Reuter in poročevalca agencije UPI je ranila mina, na katero je zapeljal njihov avto.

Bosanski Radio pa se naprej poroča o ostrih bojih, ki potekajo skoraj na vseh kriznih območjih, predvsem na severu v Posavju, kjer naj bi bila velika srbska ofenziva. Velike izgube imajo tudi Srbi; ob Drini so jih zdesetkale muslimanske enote. Muslimani naj bi osvojili ozemlja v okolici Visegrada in Gorazda. Noč na ponedeljek pa je v Sarajevu minila razmeroma mirno. Slišati je bilo le občasna streljanja iz lahkega orožja in protiletalskih mitraljezov v Novem Sarajevu. (Reuter, STA)

Čosić sklical sejo obrambnega sveta ZRJ in zahteval sejo VS OZN

BEOGRAD - Predsednik Zvezne republike Jugoslavije Dobrica Čosić je v nedeljo zvečer sklical nujno sejo vrhovnega obrambnega sveta ZRJ. Kot poroča Tanjug, je Čosić po vrnitvi iz Zeneve povedal, da je ZRJ zahtevala izredno sejo VS ZN, kjer naj bi obodili hrvaško agresijo na Republiko srbsko. Čosić je tudi v noči na ponedeljek poslal ameriskemu predsedniku Billu Clintonu pismo, ki se nanasa na omenjeno temo, vendar podrobnejša vsebina pisma ni znana. (STA)

Šeselj in Arkan obljublјata pomoč Krajini

BEOGRAD - Srbska radikalna stranka Vojslava Seslja je v ponedeljek poslala vsem za boj sposobnim moškim poziv, naj se javijo na sedežu stranke v Beogradu. Prostovoljci bodo potem mobilizirani v enote, ki bodo odšle pomagat prebivalcem tako imenovane Republike srbske Krajine, poročajo srbska sredstva javnega obveščanja. Srbski radio v Kninu pa je sporočil, da je v Knin prispel kapetan Dragan, kjer je izjavil, da bo v kratkem v Krajino prislo tisoč njegovih borcev. (STA, Morel)

Milosević že tretjič prisegel kot predsednik

BEOGRAD - Slobodan Milošević je v ponedeljek že tretjič v petih letih prisegel pred skupščino kot predsednik republike. Poslancem je zagotovil, da si bo prizadeval za mir, gospodarski razvoj in boj proti kriminalu. V parlamentu bodo od 250 poslanskih mest Miloševićevi socialisti zasedli 101 sedež. Sesljevi radikalc 73, Draškovićeva demokratska koalicija 50, Arkanova skupina državljnov 5, Kmečka stranka 3, Demokratska koalicija 2 in Muslimanska reformistična stanka 1 sedež. (Z. R.)

Embarga ni in ne bo spoštoval nihče

BUKARESTA - Romunska vlada je sporočila, da so v ponedeljek tri jugoslovanske ladje prekršile embargo. Ladje, ki so plule po Donavi proti ZRJ, se niso hotele odzvati na pozive romunskih obmejnih oblasti, naj ustavijo. Kot je zapisano v njihovem poročilu, so ladje prevzale približno 30.000 ton nafte, natovorjene v Ukrajini. (Reuter)

Hrvaška je enostrankarska država

ZAGREB - Predsednik socialno-liberalne stranke Drazen Budisa je v intervjuju za Vercernji list izjavil, da si bo njegova stranka pred volitvami v interesu demokratske Hrvaške prizadevala vzpostaviti ravnotežje moči med vladajočo stranko HDZ in opozicijo; vsaka oblast je namreč nagnjena k pokvarjenosti in hrvaška oblast prav gotovo ni izjema. Budisa se ne strinja z opozicijo, ki trdi, da je Hrvaška enostrankarska država, ceprav take tendence nedvomno obstajajo. Njegova stranka se tudi ne bo povezala z opozicijo in bo na volitvah nastopila samostojno. (STA)

Država je dobila novo vlado

Poslanci so za listo glasovali skoraj brez razprav - Združena lista je nerada glasovala tudi za Janeza Janšo
Krščanski demokrati vstopajo v vlado, da bi izpolnili predvolilne obljube - Nekateri člani vlade so s prve seje odšli nezadovoljni

IVANKA MIHELIC

Včerajšnji začetek zasedanja državnega zbora slovenskega parlamenta je minil predvsem v znamenju velikih pričakovanj in uganj, povezanih s predloženimi listami ministrskih kandidatov, se posebej glede kandidata za obrambnega ministra Janeza Janša. Ugibanje se je, ali je Drnovšek umaknil tega kandidata s svoje liste, zaradi vsega, kar se je dogajalo na petkovi sejičasne komisije državnega zbora za področja notranjih zadev, obrambe, pravosodja in uprave, ali pa je sel prek vseh zapletov, zlasti prek nezadovoljstva, ki so ga izrazili nekateri poslanci, siceršnji predstavniki vladnih koalicijskih partnerjev. Umik Drnovškovega kandidata za obrambno področje bi namreč pomenil najmanj predstavitev novega (bodisi Antona Beblerja bodisi Jelka Kacina, o katerih se je v preteklih dneh veliko govorilo). Neumik Janše z vladnega seznama pa bi

pomenil rahlo tveganje vladnega mandatarja, da bodo nezadovoljni poslanci glasovali proti listi v celoti. V obeh primerih bi bilo imenovanje nove vlade preloženo vsaj se za nekaj dni.

Napetost se je stopnjevala tudi ob samem začetku seje državnega zbora, ko so se poslanci zapletli v razpravo o razširitvi tudi sicer zelo obseznega dnevnega reda. Najmanj, kar so opazovalci od vsega pričakovali, pa je bila dolga in izčrpana razprava o vladnem kabinetu nasploh.

Vendar se prav nič od tega ni zgodilo! Pravzaprav so poslanci, ko so se konkretno lotili točke dnevnega reda o imenovanju ministrov, vse skupaj opravili z neverjetno naglico, tajno izpolnili glasovalne listice in z več kot pričakovanim številom teh glasov potrdili svoje večinsko soglasje s predloženim seznamom ministrov petnajstčlanskega kabineta predsednika Janeza Drnovškega.

Takoj po izvolitvi se je nova vlada sestala na svoji prvi delovni seji (Foto: Jože Suhadolnik / TRIO)

Pred tem sta se k besedi priglasila le dva poslanca. Prenovitelj Ciril Ribičič v

imenu (nezadovoljne) združene liste in krščanski demokrat Nace Polajnar v

imenu SKD. Ribičič je napovedal, da bodo poslanci ZL enotno podprli imeno-

vanje vladne ekipe, zato, »ker menimo, da se tako ustvarjajo stabilni politični

temelji za reševanje nako-pičenih gospodarskih in socialnih vprašanj.« Dejal

pa je tudi, da so se za podporo odločili kljub temu, da Drnovšek vztraja pri Janševi kandidaturi. Ob tem je opozoril, da pri tem vsekakor gre ne le za pravico, temveč tudi za odgovornost mandatarja pri sestavljanju vlade. »Opozorjamo, da nastop Janše pred komisijo ni dal nobenih zagotovil, da se ne bodo ponavljale napake iz preteklosti, ki so sprožale notranje in zunanje politične konflikte in afer. Tako bom, vsaj jaz osebno, že drugič prisiljen glasovati tudi za kandidato Janeza Janše v okviru glasovanja o celotni vladi. Tokrat pač z nekoliko manjšim upanjem kot pred meseci, da to ne bo zlorabljeno za to, da se sprožajo novi konflikti v vladi in zunaj nje,« je se dejal Ciril Ribičič. S temi besedami pa je pravzaprav prelozil vse breme odgovornosti na ramena Janeza Drnovške v primeru, če bo Janša tudi v prihodnje sprožal nove konflikte.

Nace Polajnar pa se je zdelo potrebno pojasniti,

da odločitev krščanskih demokratov za vstop v vlado temelji, kot je dejal, na mnogih obljubah, ki so jih dali volilec pred volitvami, izrazil pa je tudi prepričanje, da se s takšno vlado ustvarjajo tudi možnosti za stabilizacijo političnega prostora in ustvarjanja možnosti za dialog, brez etike-tiranja.

Ce vse to drži, bomo kaj kmalu ugotovili. Takoj po izvolitvi se je namreč vlada sestala na svoji prvi delovni seji, za javnost zaprti seji. Slo je za običajen sestanek, nam je ob koncu dejal novi notranji minister Ivo Bizjak, precej manj zadovoljstva pa je bilo opaziti v reakcijah nekaterih drugih članov kabineta. Vzrok nezadovoljstvu naj bi tical v tem, da se ministri niso mogli povsem sporazumeti, kdo naj bi vodil katero izmed treh delovnih teles vlade. Po »prerekanju« so gospodarski resor vendarle zaupali Maksu Tajnikarju (ZL), javne zavode Slavku Gabru (LDS), državno ureditev in javno upravo pa Ivo Bizjaku (SKD).

Puharjeva: Še dve novi področji

Ste edina ženska v vladi. Kako se počutite?

Imam preveč dinamično delo, da bi imela čas o tem posebej razmišljati. Mogoče lahko zaradi svojega dela na določene zadeve gledam drugače.

Ukvarjate se z zelo občutljivim področjem. Bili ste že v dveh vladah, zdaj ste v tretji...

To lahko ocenim s stališča politike, ki je na tem področju sorazmerno ustrezno zastavljena, zlasti za sedanje izredno dinamične in v marsičem napredovljive case. Druga stvar pa je, da znamo do neke mere ublažiti velike pritisk, ki smo jim izpostavljeni pri našem delu, zasluge za to pa imam verjetno tudi jaz sama s svojimi sodelavci. Ukvarjamo se z zelo občutljivim področjem, tako da se moramo nujno opirati tudi na strokovno delo, kajti če bi se ukvarjali samo s politiko, bi to peljalo v katastrofo.

Stavke se vrstijo. Slisijo se očitki, da nismo socialna država. Kako to komentirate?

Mislím, da smo celo bolj socialna država, kot to ekonomsko lahko prenesemo, ker so pravice, ki smo jih uveljavili na področju družbenega standarda, se vedno takšne, kot so bile, ne glede na to, da smo izgubili skoraj polovico tga. Mislím pa, da nam grozi druga skrajnost, da bomo postali v ekonomskem smislu brutalna država in prav zato je potrebno govoriti o socialni državi. Treba je najti ustrezno ravnotežje med ekonomijo in socialo, med zahtevami in pravicami vseh. Brez večje učinkovitosti se ne bomo mogli razvijati, saj bo kmalu več kot polovica državljanov Slovenije v pasivnem odnosu do dela.

Ali je Slovenija že pršla do dna, glede na to, da ima tako veliko število brezposelnih, in ali to pomeni, da se bo zdaj začela nova rast?

Zdi se mi, da ljudje ne dojemajo težavnosti stanja, v katerem smo, kar se kaže tudi v ravnanju določenih nosilcev interesov na določenih segmentih dela. Predvsem mislim na tiste, ki niso neposredno odvisni od nujnosti in zahtev trga. Zato se relativno malo ljudi zaveda, da nam je zares težko. Mislím, da ne smemo »varčevati« za vsako ceno. Tisti, ki smo sicer treba pasove, toda hkrati nam mora biti jasno, da je tako »varčevanje« včasih lahko še dražja rešitev.

G. Golobič (LDS) in T. Kunstelj (SKD): Zdaj je za nami (Foto: Jože Suhadolnik / TRIO)

JANEZ DRNOVŠEK

»Vlada se bo pogovarjala s sindikati, ne bo pa popuščala!«

Predsednik vlade o pogajanjih: »Stranke so doživljale travme.«

Nova vlada Janeza Drnovške ni izgubljala časa; nekaj ur po imenovanju so se ministri že sestali na prvi seji, na kateri so, kot smo izvedeli, govorili tudi o nižji prispevni stopnji za zdravstvo. Ne da bi ocenjevali upravičenost ali neupravičenost taksnega ukrepa, ostaja dejstvo, da prihaja čas »zategovanja pasu« in da bo morala vlada zagotovo povleči nekaj potez, ki bodo verjetno povzročile, da bo mandatar padel na lestvicah priljubljenosti med državljani.

Sicer pa je o tem, kaj bo delala vlada takoj po njenem imenovanju, Janez Drnovšek povedal:

Caka nas veliko gospodarskih problemov. Politicna nestabilnost zaradi volitev in pogajanj o vladi nam seveda ni koristila, saj je povzročila določeno zamudo. Zato namera-

vam skrajno pospešiti delo vlade že takoj na začetku - predvsem procese lastninjenja, sanacijo podjetij in bank. Upam, da bomo že do konca leta obrnili zdaj negativne gospodarske trende.

Mislím torej, da bo vlada delala izpit iz gospodarstva in na tem področju bomo dokazovali, ali smo uspešni ali ne.

Ali lahko napoveste prvi ukrep nove vlade?

Najprej se mora vlada seveda formalno konstituirati, čeprav nas kakaj že tudi nekatere konkretne odločitve, zlasti seveda z gospodarskega področja. Opredelili se bomo do nekaterih vprašanj v zvezi s sanacijo bančnega sistema, takoj pa bo treba reševati tudi tisto, kar smo zapisali v programske usmeritve glede delitve družbenega proizvoda - torej zmanjševanje javne porabe.

Sindikalni voditelji napovedujejo v prihodnjih mesecih stavkovni val. Ali menite, da bo vasa vlada (v kateri sta sicer tudi združena lista in socialdemokratska stranka, ki »nadzorujeta« oba največja sindikata) sposobna zajeziti nezadovoljstvo delavcev?

Upam, da bodo sindikati dovolj razumni in konstruktivni, da bomo našli sporazumne rešitve.

Vlada se bo vsekakor pripravljena pogovarjati, ne bo pa popuščala stavkovnim pritiskom. Zna-prej lahko napovem, da bo vlada zelo odločna, ko se bo soocala z vsemi takimi problemi. Namrec,

če bi bila vlada šibka in bi popuščala, potem bi bil ogrožen celoten proces gospodarskega prestrukturiranja. Zato je bilo ves čas tudi tako pomembno, da postavimo močno in stabilno vlado z zadostno podporo v parlamentu, ki se bo lahko spopadla z vsemi preizkušnjami, ki nas čakajo - gospodarskimi in z njimi socialnimi.

Ali zares menite, da bo vasa koalicijska, v kateri so med seboj sila različne, ideološko celo izrazito nasprotujoče si stranke, stabilna? Zaplet ob imenovanju obrambnega ministra je konec koncev lahko dokaz, da bodo partnerji v vladi težko sodelovali.

Mislím, da bo vlada stabilna in da bo lahko delovala. Če bo prezivil cel mandat, bo to koristno za Slovenijo, saj bi bilo v tem času mogoče dokončati gospodarsko preobrazbo.

Nekatere stranke doslej res se niso sodelovale skupaj v vladi, zato je v bistvu težko napovedati, kako bodo delovale od-

slej. Sem zmeren optimist in upam, da bodo lahko delale skupaj. Začetno obdobje, ko smo vlado sestavljali, je bilo precej težko. Stranke so zaradi taksnega povezo-vanja doživele - vsaka na svoj način - tudi notranje travme, neke vrste sok. Vendar - če smo to prese-gli, če je strankam uspelo priti do temeljne, prve odločitve o skupnem delovanju v vladi, je to po mojem mnenju dobra pod-laga, da tudi naprej sodelujemo pri reševanju tekočih gospodarskih težav.

V vladi imate se dve rezervi - mesti dveh ministrov brez listnice. Boste zapolnili tudi ti ministrski mesti?

To vprašanje sem za zdaj pustil ob strani. Nameravam ga, skupaj s partnerji v vladi, se enkrat preučiti in - potem ko bomo postavili osnovno organizacijo in delitev dela v vladi - po potrebi predlagati tudi ministra brez listnice. Morda bom to storil že na enem prihodnjih zasedanj državnega zbora. (T. S.)

Peterle: Odprte oči pri nasledstvu

Kako ocenjujete današnji izid glasovanja?

Prepričljivo je pokazal podporo tej vladi. To pot je koalicijska očitno funkcionirala. Kaze, da imamo glasov cel več. Tega sem vesel, saj potrebujemo močno podporo za izpeljavo pomembnih nalog, zlasti programa slovenskega gospodarstva.

Ste tudi podpredsednik vlade...

Ta vloga je vsekakor odgovorna in zahteva dodatno energijo, hkrati pa je vendarle taka, da prihaja v postev predvsem, ko predsednika ni. Ne gre, skratka, za isti položaj, kot ga je imel prejšnji podpredsednik, ki je nekatere posebne zahteve prevzemal sam. Večinoma bo slo za opravljanje del, ko predsednika vlade ne bo tukaj.

Kako nameravate zastaviti svoje delo in delo ministrstva?

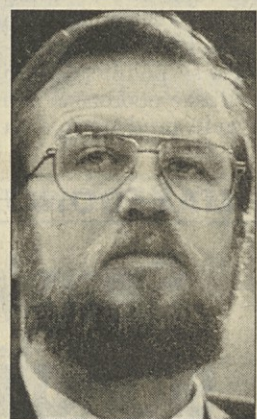
Ze zadnjic sem delo dosedanjega zunanjega ministrstva ocenil na splošno kot uspesno in učinkovito. Seveda imam pripombe na nekatera dejanja, ki jih ne bi ponavljal, ker so javnosti znana, in so bila slaba. Mislím zlasti na nase dobrososedske odnose. Nekateri stvari bo treba popraviti in poskrbeti za primerno dinamiko oblikovanja odnosov s sosedami. Sicer je pred nami več temeljnih smeri. Eno so dobrososedski odnosi z vsemi sosedami, drugo je skrb za nase vstopanje v evropske integracije, tretja in zame prioriteta pa pomoč slovenskemu gospodarstvu pri vstopanju na nove trge z odpijanjem novih dvostranskih sporazumov. Gre tudi za to, da bomo morali imeti oči zelo odprte pri vprašanju nasledstva nekdanje Jugoslavije, ker bo treba doseči pravico delitev obveznosti in imetja. Tudi znotraj ministrstva samega bo treba marsikaj urediti. Pod naslo stredo bo zdaj prišla tudi skrb za Slovence po svetu.

Je to že dogovorjeno?

To je stvar dogovora s predsednikom vlade. Domnevam, da bomo to tudi formalizirali.

Meje bodo najbrž ena od prvih zadev urejanja odnosov s Hrvaško?

V preteklosti niso bile postavljene vse potrebne politične in strokovne podlage za rešitev tega vprašanja. Za to se bom zavzel in mislim, da bomo to rešili v zadovoljstvo obeh strani.

OB IMENOVANJU VLADE

Različne barve, podobni interesi

TANJA STARIC

predstavitvi Janeza Janše pred časnim parlamentarnim delovnim telesom so nekateri napovedovali, da bo zaradi kandidata za obrambnega ministra pri glasovanju sporna celotna vladna ekipa. To se ni zgodilo, ker, kot so ugotovili vladni poslanci, »ne morejo tvegati padca vlade«. Zanimivo je, da so pri sestavljanju vlade Janšo najbolj zagovarjali krščanski demokrati, ne pa tudi že tretji mandat obrambnega ministra, s katerim so se »spopadali« v času prejšnjih dveh vlad. Čeprav je

mandatar objavil imena ministrov in potem ko je na listo kandidatov za obrambnega ministra Drnovšek zelo resno vključil Antona Beblerja, vendarle »prevladalo večinsko mnenje« obeh vladnih strank, da bo v koalicijski listi SDSS in z njo v vladi seveda Janez Janša. Združena lista zdaj sicer trdi, da so sicer zagovarjali vključitev socialdemokratov, ne pa tudi že tretji mandat obrambnega ministra, s katerim so se »spopadali« v času prejšnjih dveh vlad. Čeprav je

seveda jasno, da je bil prvi pogoj SDSS prav mesto ministra za obrambo.

Zdi pa se, da je ZL najbolj razjezilo dejstvo, da je SDSS podpisala pogodbo LDS s SKD, ne pa tretjega locenega sporazuma. Tako je bilo namreč videti, da vladno koalicijsko sestavljajo liberalni demokrati, krščanski demokrati in socialdemokrati, združena lista pa je samo neke vrste »pri-družena članica«. Zato je ZL tudi napovedala, da bo »se enkrat premislila glede svojega sodelovanja v vladi«. Janez Drnovšek se je v nedeljo spet pogovarjal s Cirilom Ribičičem in - re-

zultat teh pogovorov je bilo včerajšnje »mimo« imenovanje vlade v paketu.

Ceprav so po prvi seji vlade novi ministri odhajali sila nezadovoljnih obrazov, poznavalci menijo, da bo koalicijska trdna, dokler se bodo stranke lahko sporazumele o delitvi mest, ne samo v vladi, ampak tudi na drugih pomembnejših mestih v državi (banke, gospodarstvo, zavodi...). Tako naj bi stranke na primer ze nasle ključ delitve vodilnih mest na državnih RTV; to naj bi po novem razdelili na tri »interesna področja«, med vse tri največje stranke - LDS, SKD in ZL.

AVSTRIJA / ANKETA INŠTITUTA GALLUP O REFERENDUMU O TUJCIH

Bo res 840 tisoč Avstrijcev podprlo Haiderjev predlog?

Včeraj se je začelo vpisovanje - Potrebni je 100 tisoč podpisov

DUNAJ - Kljub močni mobilizaciji demokratičnega tabora, kaj je potrdila sobotna mogocna manifestacija na Dunaju, raziskovalci javnega mnenja napovedujejo, da bo Haiderjev referendum uspel. Tako dunajski Gallupov institut za raziskovanje javnega mnenja trdi, da misli 840.000 Avstrijk in Avstrijev, da bi podprli Haiderjev predlog, da bi se Avstrija pridružila Evropski uniji. Institut je anketo o soglasju avstrijskih volilcev z zahtevami v Haiderjevem referendumu izvedel po nalogu magazina »News« pred tednom dni. Rok za vpisovanje se je začel včeraj in traja do 1. februarja, za doslej ponovno razprave v parlamentu pa je potrebnih 100 tisoč podpisov.

Izsledki Gallupovega povpraševanja so:

- okoli 30 odstotkov povprašanih (to je okoli 1.680.000 Avstrijev) »nacionalno« soglasja z referendumom prori tujcem.

- 24 odstotkov (približno 1.344.000 ljudi) je izjavilo, da želi podpisati Haiderjev referendum. Po tej analizi je to torej domnevni maksimum podpisov za referendum.

- 15 odstotkov (840.000 ljudi) pa je brez oklevanja izjavilo, da bo zagotovo podpisalo referendum svobodnjakov.

Ako podatki se bodo napovedi iz te ankete ure-

IGOR SCHELLANDER / IVAN LUKAN

snčili, potem bo Haider s svojo agitacijo proti tujcem in azilantom in s tozadevnim referendumom mogečo slavil največji uspeh v svoji politični karieri. Kajti na zadnjih volitvah v državni zbor je njegova stranka dobila 'samo' 782.000 glasov.

Gallupov institut je analiziral tudi socialne kategorije povprašence, ki bi radi podpisali referendum. Vodijo upokojeanci: 29 od-

stotkov izmed njih bi hotelo podpisati referendum, 16 odstotkov izmed njih se je že trdno odločilo za podpis. Sledijo gospodinjje (ista relacija 26 : 9 odstotkov). Gallupovi strokovnjaki pravijo, da bo uspeh Haiderjeva referenduma v veliki meri odvisen od zadržanja teh dveh skupin. Upokojeanci in gospodinjje, tako sledi iz mnogih drugih raziskav, pristevajo k istim socialnim slojem z

največjim strahom pred tujci. Hkrati pa ta dva sloja veljata konkretnega postopanja kot bojazljiva - vprašanje je torej, koliko upokojeancev in gospodinj se bo res upalo naslednji teden podpisati referendum na občinskih uradih.

Tudi po strankarski pripadnosti so pri anketi spraševali. Iz tega sledi zanimiv podatek, da bo samo 36 odstotkov volilcev Haiderjeve FPÖ dejansko pod-

pisalo referendum stranke. Hkrati pa 24 odstotkov delavcev iz simpatizerskega okolja socialdemokratske stranke želi podpisati referendum proti tujcem, 22 odstotkov jih je že trdno odločenih.

Stevilo povprašencev, ki bodo sigurno podpisali referendum, se ujema s številom tistih, ki so prepričani, da se je javno razpoloženje za Haiderja v preteklih tednih izboljšalo (15 odstotkov). 73 odstotkov pa meni, da ni tako.

DUNAJ - V avstrijski zvezni vladi ni nikakršnih nesoglasij glede »formule o nevtralnosti« v zvezi sprizadevanji Avstrije za vstop v Evropsko skupnost. To je pred današnjo sejo ministrskega sveta poudaril avstrijski zunanji minister Alois Mock.

Zunanji minister je temu dodal, da je optimističen, da bo zvezna vlada na svoji današnji seji našla »skupno linijo« in temu dodal, da Avstrija lahko postane polno-

IVAN LUKAN

pravna članica Evropske skupnosti, brez da bi se hkrati morala odpovedati svoji trajni nevtralnosti. Avstrija celo lahko postane član Zahodnoevropske unije, vojaškega dela ES, je menil Mock.

Glavne točke pogajalskega kataloga z Evropsko skupnostjo bosta danes predstavila avstrijski javnosti tako zunanji minister kot tudi kancler Franz Vranitzky.

Iz osnutka za današnjo sejo ministrskega sveta je že znano, da je Avstrija nacelno pripravljena prevzeti skupno pravno stanje Evropske skupnosti, glede nevtralnosti pa želi, kot je že v prošnji leta 1989 poudarjeno, vstopiti v ES kot nevtralna država.

Nadaljnja točka v katalogu za pogajanja z ES je avstrijska pripravljenost za aktivno sodelovanje pri oblikovanju skupne zunanje in varnostne politike v okviru Evropske unije.

Katalog pa vsebuje tudi nekaj zahtev. Na primer, da se s pristopom v ES ne smejo poslabšati že doseženi standardi na področju varstva okolja, da ne sme priti do razveljavitve zakona o prevozu jedrske energije, ter do sprememb tranzitne pogodbe, katero je Avstrija sklenila leta 1991 in ki velja do konca tega desetletja. Nadaljnja pomembna točka je zahteva ohranitvi samostojne socialne politike.

Glede kmetijstva Avstrija zahteva ohranitev malopodjetniških struktur, prehodne rešitve na posebnih območjih področij ter več pospevalnih sredstev.

Vodja avstrijske pogajalske delegacije v Bruslju bo zunanji minister Alois Mock.

Gradec: FPÖ hoče župana

GRADEC - Glavni kandidat svobodnjanske stranke v Gradcu, Weinmeister, je po nedeljski zmagi FPÖ na volitvah v mestno skupščino najavil, da se bo sedaj potegoval za funkcijo župana. Kot smo poročali, je Haiderjeva FPÖ na nedeljskih volitvah dobila 20,1 odstotkov glasov in z 12 sedeži postala tretja najmočnejša stranka v mestni skupščini. Svojo ponovno kandidaturu za to funkcijo pa je napovedal tudi sedanjí župan, socialdemokrat Stingl, ki lahko računa na podporo ljudske stranke. Tako SPÖ kot ÖVP sta na volitvah utrpeli hud poraz, saj sta skupno izgubili osem mandator ali 14 odstotkov glasov.

DUNAJ / V OKVIRU KULTURNIH IZMENJAV MED AVSTRIJO IN SLOVENIJO

Slovenska beseda v Društvu avstrijskih pisateljev

Tone Partljič in Tone Kuntner sta svoja dela predstavila tudi Slovencem na Dunaju v slovenskem kulturnem centru Korotan

DUNAJ - Pesnik se predstavi s pesmijo. Predstavi se s svojim svetom in dogodkom, ki se je zgodil. Pa tudi pisatelj se tako predstavi. Njegova beseda je on sam in njegov dogodek. Ki živi tam, kjer je njegov dom in domovina.

V sklopu kulturne izmenjave med Avstrijo in Slovenijo sta na povabilo pesnice Thee Witzemann in Društva avstrijskih pisateljev obiskala Dunaj pesnik, igralec ter umetniški vodja MGL Tone Kuntner in njegov dolgoletni prijatelj dramatik, pisatelj ter Prešernov nagajenec Tone Partljič. Po izredno uspešnem večeru v Društvu avstrijskih pisateljev so se vsi trije poklonili tudi pred številno slovensko publiko v kulturnem centru »Korotan«. Organizator, mag. Anton Levstek, ki je s tem dokončno uspel prekiniti »kulturni molk« upa,

da bo v prihodnosti tudi za Slovence na Dunaju kulturni center »Korotan« močnejše zazivel. S svojo prisotnostjo so večer obogatili tudi dr. Katja Boh, diplomatska predstavnica Slovenije na Dunaju, priznani arhitekt Sebastian Fabiani ter številni kulturni delavci, ki delujejo na Dunaju. Glasbeni okvir recitala so pripravili Florijan Bulaz (violina), Patricija Mihelac (flavta) ter Elena Miskova (klavir). Njih individualna virtuoznost kakor tudi skupna uglasenost ni izvenela. Kakor tudi ni izvenela slovenska beseda vseh treh povabljenec. Prav nasprotno.

Preprosta beseda pesnika Kuntnerja je doživela čudovit sprejem. Razumljiva in včasih trda je, ko nas opominja na znane resnice. Odkrita in ostra, ker govori o minljivosti stvari in ljudi, ki so

nam blizu. »Ta luč ni od včeraj. Ni samo moja« in tudi »Tvoja resnica je moja resnica« govori pesnik in s tem postavlja v razmislek resnico, ki je individualna, pa vendarle tako znana in skupna. Pozabljen prijateljstva, ki v svoji pozabljenosti bolijo; razpadajoča hiša, ki je v čustvih in spominu še vedno dom, ter problematika odhoda, ki pomeni, da »imas v tujini dom in doma tujino« so tematski krogi, v katere se pesnik najraje poglobi.

Dom v tujini in tujina doma lastna predvsem pesnici Thei Witzemann. Slovenski publiki malo manj znana pesnica se je rodila v Zagrebu, preživela mladost v Ljubljani, in se po preložitvi v Svcici preselila v Avstrijo. Njene pesmi se projavejo v obeh jezikih. Vendar, kot pravi sama, to niso prevodi.

njen jezik je barvit in poln ženske emocije povezane z individualno simboliko. Resnost večera je vsekakor prijetno prekinili priznani slovenski dramatik Tone Partljič. Z nonsalantno lahkotnostjo je podaril tu in tam občinstvu kakšen spomin v obliki crtice, ki je nostalgicen in predvsem otroško resničen. Pa tudi čustven in preprost. Tudi kritika na račun spremenljivosti sistema in s tem sistemskih aksionov ter prilagodljivosti Slovencev le-tem, je našla pot do poslušalcev. In čeprav mali Tonček ni mogel prijeti sonca, ki je vzhajalo za jereninskimi hribi, pa zagotovo lahko trdimo, da je slovenski poslušalec na Dunaju s hvalečnostjo sprejel se tisti droben zarez slovenske kulture, ki je na kratko posijal v »Korotanu«.

TAMARA DEU

AVSTRIJA / MANJŠINSKA POLITIKA

Gradiščanskim Hrvatom ne uspe sestaviti manjšinskega sosveta

Notranji in strankarski spori jim onemogočajo dosego sporazuma

IGOR SCHELLANDER

starosta gradiščansko-hrvaskih dušnih pastirjev in kulturnikov.

Na prvi pogled človek ne bi mislil, da je to dosti kaj razburjiva tema. Vendar gre za glavni vzvod uradne avstrijske manjšinske politike - samo preko sosveta avstrijske narodnostne manjšine lahko prejemajo zanje predvidene državne podpore, samo ta gremij si avstrijska uradna politika želi kot pogovornega partnerja s strani manjšin.

Kratek skok v preteklost: institucijo narodnostnega sosveta si je izmislil bivši avstrijski zvezni kancler in dolgoletni vodja avstrijskih socialistov (SPO) Bruno Kreisky 1976. leta. Leta 1972 je Avstrija zaradi tako imenovane genskonacionalnega programa na dvojezične krajevne tabele na južnem Koroskem utrpela veliko škodo, eskalacija vprašanja slovenske narodnosti na Koroskem pa je imela velike posledice za Avstrijo v notranji in zunanji politiki. SPO si je namreč opekla prste, ko je hotela vprašanje dvojezičnih napisov rešiti 1972. leta (samovolja da socialistov) na lastno pobudo. Kreisky je potem pristal na to, da v takratne parlamentarne stranke v manjšinskih vprašanjih postopajo samo v konsensu. Prvi sad tega sporazuma je bil 1976. leta avstrijski zakon o narodnostnih skupnostih, ki pravice manjšin omejuje glede na število pripadnikov, kot osrednji gremij za pogovore z vlado in za razdeljevanje državnih podpor pa so bili v zakonu določeni narodnostni sosveti.

»Koroski Slovenci smo ta sosvet trinajst let bojkotalirali,« je razlagal Marjan Sturm, slovenski gost pri podijski di-

skusiji Hrvatov, »ker nismo hoteli priznati Zakona o narodnostnih skupnostih in njegovih restriktivnih določil. 1989. leta smo naposled zaradi velikih finančnih težav in zaradi političnega kompromisa, ki ga je spletel takratni parlamentarni poslanec Karlo Smolle, vendarle pristali na ustanovitev tega gremija.«

Ustanovitev je potekala hitro in brez strankarskih ali notranjemansinskih sporov. Glede finančne podpore se je izplacalo, tako Sturm, saj so Slovenci na primer lani prejeli okoli 20 milijonov silingov. V ostalem pa so ostali soglasni sklepi (!) sosveta - na primer v zvezi z razširjenostjo slovenskega radijskega programa ali glede ustanovitve dvojezičnih vrtov - brez posledic, ker je sosvet zgolj svetovni organ in ker vodstvo koroskih strank kljub soglasjanju njenih predstavnikov v sosvetu teh sklepov ne upošteva. »Tako je sosvet danes za nas neobčuden gremij, tako pri uveljavljanju državnih podpor kot pri nadaljevanju dialoga,« je slišati iz ust nekdanjega sosvetovega nasprotnika Sturma, »hkrati pa se s čedalje večjim uspehom borimo za nase zahteve po načelnem in praktičnem izboljšanju manjšinskih pravic pred avstrijskim ustavnim sodiščem.«

Poleg že omenjenega vprašanja prestiza, je pri gradiščanskim Hrvatih drugi in poglavitni razlog, zakaj v preteklih letih kljub mnogim zaletom ni prišlo do ustanovitve hrvaskega sosveta, kolizija strankarsko-političnih in narodnopolitičnih interesov. Tu so vsi udeleženci podijske diskusije morali hote ali nehot priznati lastno skrivnovo:

strankarska prerakanja in spori med posameznimi hrvaskimi organizacijami so prerasli v prerakanje in odrekanje prisotnosti, kdo sme in kdo ne sme v sosvet. »Vse skupaj je postalo preosteno vprašanje,« meni na primer predstavnik HGKD Franjo Palković, »predstavnik ljudske stranke in mnoga društva nikakor niso mogli sprejeti dejstva, da bi imeli v sosvetu večino funkcionarjev in pristavev SPO,« mu dodaja poslanec Berlaković, »saj bi potem vedno podlegli socialistični glasovni masineriji.« Tu se mu je priključila tudi predsednica HKD Zlatka Gie-

ler. Za razumevanje gradiščansko-hrvaskega zakulisja je kajpada treba vedeti, kako večina Hrvatov vidi svoje politično okolje: z izjemno pristnih narodnostnih organizacij (2. kurija). Integracija Hrvatov v stranki pa je bila tako dobra, da je tako ena kot druga stran imela svoje ljudi v ožjem krogu deželne vlade in celo v avstrijskem parlamentu.

Leta 1990 je skorajšnja ustanovitev hrvaskega narodnostnega sosveta prav zaradi te strankarske konkurence bila onemogočena. Po zakonsko predvidenem sestavu naj bi 24-clanski sosvet bil polovico in partetično sestavljen iz 12 predstavnikov gradiščanskih političnih strank (SPO, ÖVP) in Cerkve (1. kurija, razmerje 5:4:3) ter narodnostnih organizacij (2. kurija). Kamen spotike je bil in je dejansko še danes, da se med narodnostne organizacije pristevajo tudi strankarski »Prezidij« in »Delovna skupnost«, skorajšnji kompromis o razdelitvi sedežev za 2. kurijo sosveta pa je bil popolnoma onemogočen, ko so »rdeci« ustanovili nekaj novih društev ter za njih zahtevali mandat v sosvetu. Dodaten kamen spotike: pretevanje glav v odborih formalno nadstrankarskih narodnostnih organizacij - kdo je cigav?

NOVICE

Tovarna Knecht: redukcij pri osebju ne bo!

SMIHEL NAD PLIBERKOM - Direktor tovarne filtrov Knecht, Franz Mlinar, je potrdil, da v podjetju ne bo prislo do personalnih redukcij, kot so to trdili koroski časopisi. Po teh poročilih naj bi bilo v nevarnosti 650 delovnih mest. Mlinar utemeljuje svoj optimizem s tem, da prodaja filtrov ni odvisna samo od proizvodnje novih avtomobilov, saj gre največji del v proizvodnjo originalnih rezervnih delov.

Uspešna bilanca SPD »Kočna«

SVEČE - Na občnem zboru Slovenskega prosvetnega društva »Kočna« v Svečah so člani društva soglasno izvolili novi odbor, kateremu bo kot doslej predsedovala Tatjana Feinig. Podpredsednica je Gabrijela Partl, tajnica Malka Feinig (Ursi Krasnik), blagajnik pa Matevž Wakounig (Ferdi Hafner). Ostali člani odbora so Toni Furtner, Marinka Inzko, Darja Partl, Valentin Inzko, Anton Feinig, Lucija Feinig. Staremu odboru, ki je skoraj identičen z novim, je občni zbor dal razresnico in se zahvalil za uspešno dejavnost v preteklih treh letih.

Posvečen škof lby

ZELEZNO - V stolnici v Zeleznu je bil v nedeljo v prisotnosti številnih cerkvenih dostojanstvenikov iz Avstrije in inozemstva, med njimi tudi sarajevskega kardinala Bulica, ter avstrijskega zveznega predsednika Thomasa Klestila za novega škofa posvečen dosedanj generalni vikar Paul lby. Imenovanje lbyja za novega škofa trojezične škofije Zelezno so avstrijski katoliki sprejeli z velikim olajšanjem, saj je bilo v preteklosti več odločitev papeža Janeza Pavla II., s katerimi niso soglasali. Hrvaska narodnostna skupnost na Gradiščanskem je hkrati izrazila željo, da bi novi škof za novega generalnega vikarja imenoval osebo, ki obvlada vse tri deželne jezike.

Scalfaro danes pri Klestilu in Vranitzkyju

DUNAJ - Danes bo v okviru uradnega državnega obiska na Dunaj prišel italijanski predsednik Oscar Luigi Scalfaro. Italijanski predsednik bo v naslednjih treh dneh gost avstrijskega predsednika Thomasa Klestila. V sredo popoldne se oba srečata za prvi pogovor, zvečer pa je predvidena skupna večerja obeh predsednikov. V četrtek sledi srečanje z zveznim kanclerjem Vranitzkyjem (kosilo) ter sprejemi v avstrijskem parlamentu in dunajskem rotovzu, zvečer pa bo Scalfaro obiskal dunajsko opero in si ogledal predstavo »La Traviata«. Zadnji dan, v petek, je kot zadnja točka v okviru uradnega obiska, na sporedu ogled nekdanjega koncentracijskega taborišča Mauthausen. Italijanskega predsednika bo spremljal zunanji minister Emilio Colombo, ki se bo ob tej priložnosti sestel s kolegom Aloisom Mockom. Zanimiva tema njunih pogovorov bo poleg kritične situacije na Balkanu, prav gotovo tudi vprašanje južne Tirolske, avtonomijskega paketa ter bilateralnega sporazuma med Italijo in Avstrijo. Prav v zvezi s tem sporazumom pa je konec preteklega tedna nenadoma prišlo do kritičnih pripomb s strani južnotirolske ljudske stranke v Bochnu. (I.S.)

TISCHLERJEVA NAGRADA

Simbol za samostojno politično gibanje koroskih Slovencev

Nagrado sta NSKS in KKZ podelili mestnemu svetniku Fricu Kumru

CELOVEC - Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroskih Slovencev sta pretekli petek v Slomskovem domu v Celovcu 14. podelila Tischlerjevo nagrado, poimenovalno po dolgoletnem predsedniku NSKS dr. Jozefu Tischlerju. Letosnji dobitnik nagrade je ena najbolj integrativnih oseb med koroskimi Slovenci, ekonomski in mestni svetnik Fric Kummer (56), pd. Crcej, iz Blata pri Pliberku.

Nagrada obeh organizacij, da je priznanje za njegove zasluge za samostojno politično gibanje koroskih Slovencev, za njegov prispevek k sloznosti v slovenski narodni skupnosti, ter za njegova prizadevanja k razumevanju med narodom na Koroskem, sta v slavnostnih govorih poudarila predsednika NSKS in

Enotne liste, Matevž Grilc in Andrej Wakounig. Grilc je temu še dodal, da pomeni odlikovanje Frica Kumra hkrati priznanje vsem občinskim odbornikom, izvoljenih na slovenskih samostojnih listah.

Oddlikovanec, ki je bil dolga leta predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov in je se danes aktiven komunalni politik v mestni občini Pliberk, je v svojih zahvalnih besedah poudaril, da so koroski Slovenci s samostojno kandidaturo predvsem na komunalni ravni dosegli velike uspehe; - od ustanovitve javnih dovjezičnih otroških vrtcev, preko pospeševanja slovenske kulture na podeželju, tja do gospodarskega vzpona v obrobni regiji južne Koroske. Predstavnikom Enotne liste pa je zazele uspešna pogajanja pri uresničitvi samostojnega zastopstva slovenske narodnostne skupnosti v koroskem deželnem zboru.

Slavnostno podelitev 14. Tischlerjeve nagrade je glasbeno oplepal Moski pevski zbor »Kralj Matjaz« iz Libuc pri Pliberku, slavnostno vzdusje pa sta NSKS in KKZ koristila tudi za počastitev soustanovitelja in dolgoletnega predsednika NSKS Valentina Inzka, ki je prav isti dan obhajal svojo 70-letnico.

Danijela Pintarič z Visje sole za gospodarske poklice v Sentpetru pri Sentjakobu pa je kot zmagovalka letošnjega govorniškega natečaja prejela posebno nagrado. (I.L.)

PRIREDITVE

Danes, torek, 26. januarja 1993

BELJAK
Kongresna hiša, mestna dvorana: ob 18.00. Aids, tema za mladino, predava univ. prof. dr. Beate Wimmer-Buhinger (nem.).

TINJE
Dom prosveite: ob 19.30 - Predavanje škofa Helmuta Krätzla: »Dunaj - Ali nas verame omeji ali nas osvobodí?«

Sreda, 27. januarja 1993
CELOVEC

Grad Krastowitz: ob 19.45 kabaret - Die Wadlbeisser.

Cettak, 28. januarja 1993
CELOVEC

Hiša umetnikov: ob 20. uri »Twerbul« - gostovanje gledališke skupine iz Moskeve.

NOVICE

V Keniji naraščata kriminal in nasilje

NAIROBI - Kenijska policija je v dveh ločenih akcijah ta konec tedna ubila trinajst banditov, v spopadih pa je izgubil življenje tudi neki policijski rezervist. Do prvega spopada je prišlo v okrožju Marasbit, ko je policija prestregla skupino 11 roparjev, ki so ubili pet pastirjev in odnesli kakih tisoč ovac. Drugi spopad se je pripetil v Manderi, kjer je neki policist ubil dva kriminalca, ki sta z ukradenim avtomobilom poskusala zbežati v Somalijo. V Keniji je prišlo v zadnjem obdobju do precejšnjega porasta kriminala predvsem v severnem delu države. Temu naj bi botrovale velike količine orožja, ki so jih pretihotapili iz Somalije v Kenijo.

Eksplzivni izbruh ognjenika Karangetana

DZAKARTA - Po krajšem zatišju je ponovno prišlo do eksplozivnega izbruha ognjenika Karangetana na indonezijskem otoku Sangir Talaud. Po zadnjih vesteh sta dve osebi izgubili življenje, oblasti pa so izselile več kot 400 ljudi z vasi ob vnožju ognjenika. Karangetan, ki je visok 1200 metrov, je med najaktivnejšimi indonezijskimi ognjeniki. Maja lani je v podobni eksplozivni erupciji terjal življenje šestih oseb. V Indoneziji je 500 ognjenikov, od teh jih je kar 128 aktivnih. Po mnenju vulkanologov je 65 ognjenikov eksplozivnega tipa in so torej skrajno nevarni za bližnjo okolico.

Avstralcji nočejo britanske krone

SYDNEY - Britanska kraljica Elizabeta ni priljubljena med Avstralcji. Kar 65 odstotkov je mnenja, da bi morala Avstralija postati republika, 82 odstotkov anketiranih pa zagovarja avstralsko članstvo v Commonwealthu. Avstralija je od leta 1901 zveza neodvisnih držav pod britansko krono, republikanske težnje pa podpira sedanja vladajoča laburistična stranka.

Na dražbi skoraj nov a 35 let star avtomobil

WELLINGTON - Jutri bodo v novozelandskem Nelsonu na dražbi prodali avtomobil studebaker champion iz leta 1958, ki je v 35 letih prevozil skupno le 115 kilometrov. Avtomobil pa je kar 26 let miroval v neki garazi. Po izjavah prodajalca Dunbarja Sloaneja so avto kupili kot poročni dar, a ga niso nikoli izročili, ker se je poroka izjalovila.

DISNEYLAND

Mikey's Toontown dostopno tudi za ljudi in ne samo za risanke

LOS ANGELES - Miska Miki je vrata svojega mesta odprl tudi za ljudi, tako da ni treba biti »papirnat«, za obisk Mikey's Toontowna, mesta »cartoonsov« v Disneylandu. Tudi kdor je iz mesa in kosti lahko sedaj stopi v resnični svet risank. Mesto, ki je od včeraj dostopno

ljudem, spominja tako v barvah kot v oblikah na svoje »stanovanje«. Ko obiskovalec prestopi prag Mikey's Tootowna v Fantasylandu, ga dobesedno prevzame čudezni svet risank od govorečih hidrantov do plesočih se kroznikov in vrečega cvetja. »Našim gostom smo zeleli omogočiti srečanje z Misko Mikijem na njegovem domu in v njegovem habitatu«, je na tiskovni konferenci po svečani otvoritvi »mesta« pojasnil generalni direktor Walt Disneya Mikael Eisner. »Tako se je rodila zamisel o Mikey's Toontownu. Nocemo, da bi to bil navaden filmski set. Mora biti nekaj drugega: mora živeti in dihati. To je

pravi tridimenzionalni svet risank. Prav zato je v Mikey's Toontown vse pretirano: risanke morajo izstopiti, tako da smo se odpovedali vsaki tradicionalni arhitekturi.« Miska Miki docaka obiskovalce pred svojim domom iz rdece lepenke, ki v barvah spominja na stare risanke. Ob njegovem domu je hiša Miske Minnie, neločljive partnerice na filmskem setu in v življenju. Racman Jaka je svojo plavajoco hišo privezal ob bregu jezera Toon. Streha poveljniškega mostu ima obliko njegove mornarske cepice, premec je sinje barve kot njegova obleka, krma pa spominja na obline kake racke. Nedaleč od hiše Miske

Minnie je dom visokega Pepeja. Podobno kot nepredvidljivi in nestanovitni Pepe je tudi njegova hiša nestanovitna, saj je napihljiva, tako da lahko obiskovalci (bosi seveda) odskakujejo od poda in sten. Vse je v mestu Miske Mikija, od industrijske cone do gospodarskega središča in trga Toontown square, kjer so osredotočene vse javne zgradbe. Tramvaj povezuje posamezne dele tega čudeznega mesta skozi ozke in vijugaste ceste. Mikey's Toontown se razlikuje od vseh drugih območij Disneylanda, ker tu filmskih junakov ne srečate po cesti, temveč jih lahko obiščete na njihovih domovih.

Legenda pravi, da se je Miska Miki s svojimi prijatelji preselil na ta tajni kraj v prvih tridesetih letih. Samo Walt Disney je lahko zivel v tem kraju. Prebival je v hiši Miske Mikija in ga seznanjal s svojimi nacrti. Glavna njegova želja je bila urediti zabavišnice, ki bi spominjale na junake njegovih filmov, ki bi posredovale pretekle izkušnje in nacрте za bodočnost našim mladim. Kako bi bilo lepo, je mislil Walt, če bi bili tudi Miska Miki in njegovi neposredno vpleteni v projekt. Miska Miki je bil navdušen nad zamislijo Walt Disneyja. Srečno naključje je hotelo, da je Disneyland nastal na ogromnem zemljišču pri Los Angelesu v neposredni bližini skrivnega vhoda v mesto Miske Mikija in njegovih narisanih prijateljev. Od svojega odprtja leta 1955 do danes je v Disneylandu delalo 200 tisoč oseb, ki so poskrbele za dobro počutje milijona letnih obiskovalcev. Za 29 dolarjev lahko vsakdo prestopi prag, ki locuje svet realnosti s svetom fantazije.

VELIKA BRITANIJA

Televizijska nanizanka o lady Diani

RIM - Bogato in nesečno življenje lady Diane bo kmalu prišlo na televizijske ekrane vsega sveta. Iz biografije bivše zene britanskega prestolonaslednika, ki jo je napisal Andrew Morton in ki je postala prav knjižna uspešnica, so posneli krajšo televizijsko nanizanko v dveh delih. To bo nedvomno eden od osrednjih dogodkov na prihodnjem televizijskem festivalu v Monte-carlu.

Televizijsko delo, ki nosi isti naslov kot Mortonova uspešnica, »Diana: njena resnična zgodba«, bodo kupcem in specializiranim novinarjem predstavili 7. februarja v Vili Rothschild. Uresničitev te televizijske biografije je terjala precej sredstev, saj s moralni samo za televizijsko Diano kupiti kar 102 obleki, snemanja v rajskih palacah pa so bila prav tako izredno draga. Martin Poll je to delo uresničil za NBC, pristopile pa so tudi nemška Kirchgroup, avstrijska ÖRT, francoska TF 1, nemška SAT 1 spanska Antenna 3. Serijo je zreziral Kevin Connor, v vlogi Diane nastopa top model Serena Scott Thomas, medtem ko vlogo Charlesa igra David Threlfall.

S tem pa ni konec neskončne zgodbe kraljev-

skih zdrah med Diano in Charlesom. Prestolonaslednik je včeraj sklenil, da se ne bo pritožil na komisijo za samodisciplino v tisku, ker so razni časopisi objavili njegov strastni telefonski pogovor z izvoljenko Camillo. To pa mu bo po vsemu sodeč bolj malo sluzilo, ker britansko časopisje nadaljuje z objavami vesti, ki so tako ali drugače povezane na Charlesa, Camillo in Diano. Tako številni visoki častniki nočejo Charlesa za častnega poveljnika svojih regimentov, ker so ogorčeni zaradi nespoodobnega in nečastnega Charlesovega obnašanja. Major Tony Dryland, ki se je moral odpovedati svoji vojaški karieri zaradi izvezakonske zveze, je včeraj v pismo raznim britanskim časopisom zahteval, naj vojaška disciplinska komisija prouči tudi primer Charles-Camilla. Navsezadnje je Camilla žena brigadnega generala, vojska pa ne bi smela imeti dvojnih meril. V zadnjem obdobju so namreč kar precej oficirjev izključili iz vojske zaradi presustva. Da bi bila mera polna, se je oglašil tudi yorski nadškof, ki je ob kritikah Charlesu predlagal tudi, da bi se britanska kraljevina odpovedala »privilegiju«, da je tudi na celu Anglikanske cerkve.

PARIZ / PRIKAZ VISOKE ŽENSKÉ MODE ZA LETOŠNJE POLETJE

Neotipljive obleke - novost v stilu Christiana Lacroixa

PAOLA BERTI, ANSA

PARIZ - Za Francoze je dan, ko na prikazu visoke ženske mode nastopi Christian Lacroix, se posebej prazničen: zato ni čudno, da so defile iznajdljivega in pogumnega modnega ustvarjalca mlajše francoske generacije, uvrstili na prvi uradni dan predstavitve modelov za letošnje poletno sezono. Tokratni prikaz "pariske" mode je imel namreč kar dva prva dneva: na neuradnem se je predstavil neustavljivi italijanski mojster Gianni Versace, h kateremu se je zatekla tudi neutrudljiva "bad girl" Madonna, ki se je s svojo prisotnostjo popestrila Versacejev defile.

Na uradnem otvoritvenem dnevu pa je glavna vloga pripadla priljubljenemu Lacroixju, ki je občinstvo presenetil s svojo novo ponudbo. Namesto izredno zapletenih in baročno sestavljenih kompletov je tokrat predstavil vrsto "neotipljivih" oblek. Gre za lahкотne poletne obleke, ki imajo sicer precej trd zivotec iz nekoliko neobičajnih materialov (npr. iz rafije) z bogatimi nasitki. Od pasa dol pa je obleka široka in lahka, najraje prozorna, saj je Lacroix uporabil mehko svilo (chiffon), ki čudovito pada v pliseju. Zelo siroke so tudi hlače, ki pa imajo izredno visok pas. Najbolj uporabljene barve so "naravne", se pravi razni odtenki brez barve s prebliski zlata. Iz kolekcij Lacroixa je popolnoma izginil kostim, tudi ni bilo videti ravno krojenih kril: krila tokrat v lepih plisejih popljujejo okoli nog, bluze so bele, prozorne in jih krasijo volančki, večerni ali svečanejši modeli so presiti z "zlatom". Zvečer seveda se vedno pride v postev črna barva, ki velikokrat nastopa v kombinacijah z zlatom.

Dolge svilene obleke je predstavil tudi Angelo Tarlazzi, ki je nastopil za Maison Guy Lacroche. Gianni Versace pa je tokrat razen z modeli občinstvo presenetil tudi z manekenkami, ki so bile vse neznane in nenaličene.

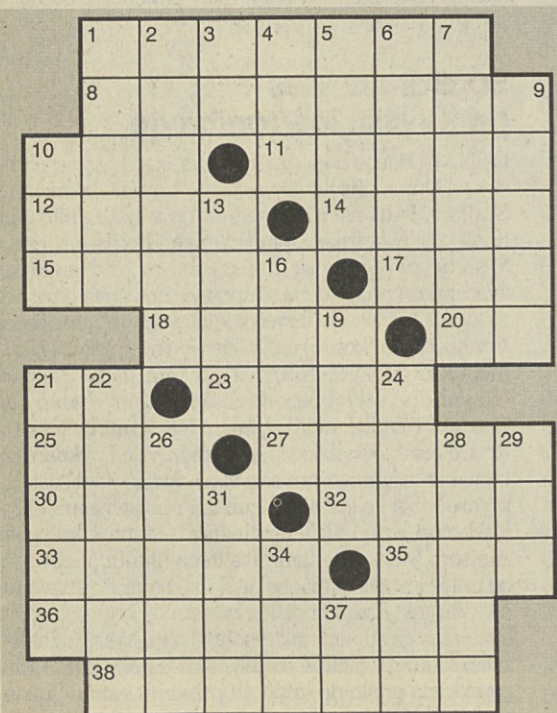
In končno še hlačni komplet Lacroixa v kombinaciji zvezdic in črt (Foto AP)

Vodoravno: 1. prinašanje hrane in pijače gostu, streženje, 8. največji slovenski pesnik, prijatelj jezikoslovca pod 10. vodoravno (France), 10. slovenski jezikoslovec, duhovni vodja Krajske Chelice, rojen na danesnji dan leta 1797 (Matija), 11. staroegipčovski pisatelj, 12. reka, ki teče skozi Firence, 14. švicarski politik, med prvo svetovno vojno predsednik mednarodnega Rdečega križa (Gustav, iz crk ODRA), 15. do 1500 metrov visoko gorovje na južnem delu Krima, 17. južnoameriška kukavica, 18. karirasto krilo, del skotske moske noše, 20. vrhunski športnik, 21. avtomobilska oznaka Karlovca, 23. danski fizik, ki je sodeloval pri razvoju atomske bombe (Niels), 25. tropska papiga, 27. ime norveškega polarnega raziskovalca Amundsen, 30. slovenski knez, ki je do 623 do 658 vodil močno plemensko zvezo, 32. travniška zdravilna rastlina iz rodu nebinovk, 33. ime makedonskega pesnika, esejista in jezikoslovca Koneskega, 35. ime pisca

Velikanovića, 36. telesna šibkost, slabotnost, 38. slovenski jezikoslovec, nasprotnik Krajske Chelice in jezikoslovca pod 10. vodoravno (Jernej). **Navpično:** 1. tros, 2. glagolski način, pasiv, 3. kemijski znak za renij, 4. ime bivše plavalke Ligorio, 5. soproga, 6. dlakava rast na obrazu, 7. antično ime Nina, 9. projekcija predmeta navpično na ravnino, 10. krepilna pijača, 13. otok v zadrskem arhipelagu (iz crk BILO), 16. indonezijski otok v Malih Sundskih otokih (iz crk LORA), 19. staronordijski bog, Donar, 21. arabska mestna četrt, 22. mesto ob plitkem, slanim jezeru v osrednji Aziji (iz crk SKALAR), 24. tropska rastlina, katere vlakna se uporabljajo za izdelovanje vrvi in tkanine (iz crk MARIJA), 26. predsednik italijanske vlade (Giuliano), 28. nekdanji prodajalec in nakupovalec las, 29. spodnji del posode, 31. primorska rastlina, ozepek, 34. italijanski naftni koncern, 37. zacetničnica avtorja »Cvetja v jeseni«.

Simon Bizjak

Resitve krizanke z dne 25. januarja: Vodoravno: Burns, gal, areal, Oki, Reno, plis, ide, Loara, en, setraj, Ritter, Akra, apaš, natisk, trajna, KO, repek, mat, stol, Mars, kor, Norik, Art, Hansa.

SEIZMOLOGIJA / LES JE ZELO PRIMEREN MATERIAL ZA GRADNJO STANOVANJSKIH HIŠ

Japonska vlaganja v zaščito pred potresi in naravnimi nesrečami

Gradbene konstrukcije, ki pri poškodbah čim manj ogrožajo človeška življenja

R. VIDRIH, M. GODEC IN T. VERBIC

Fudžijama je stožčasti vulkan, ki se mogočno dviga nad okolico na otoku Honšu. Kot vsi ostali vulkani na Japonskem je nastal nad cono podirivanja. Vulkan miruje že od leta 1707 in je za Japonce sveta gora.

cnim posledicam, malo. Predstavljajmo si takšen potres naprimer v Ljubljani, se posebno, ce vemo, da je imel ljubljanski potres, ki je leta 1895 zahteval sedem smrtnih žrtev, magnitudo 6, 1 stopnje, potres leta 1976 v Furlaniji, pri katerem je bilo 965 mrtvih, pa magnitudo 6, 5 stopnje po Richterjevi lestvici.

cifiska oceanska litosfera podiriva pod več manjših plosč z mešano, oceansko in celinsko litosfero. Severovzhodni del otoka Hokaido, ki ga je potres najbolj prizadel, leži na Ohotski plosči, južnejši japonski otoki pa ležijo na Amurski plosči (sl. 1). Podirivanje oceanske litosfere je na tem območju najhitreje na Zemlji in znaša tudi več kot 100 mm letno. S pomočjo sodobnih metod snemanja Zemljine notranjosti, kot je naprimer seizmična tomografija, lahko ta proces zelo razločno opazujemo. Seizmična tomografija prikazuje zgradbo Zemljine notranjosti na podlagi razlik med hitrostmi seizmičnih valov v kamninah z različnimi fizikalnimi lastnostmi. Ti skozi bolj hladne in toge kamnine potujejo hitreje kot skozi toplejše in bolj voljne. V seizmičnem tomografskem prerezu skozi Zemljino notranjost pod japonskim otokom vidimo, da je Pacifiška plosča, ki se podiriva pod Evrazijsko, tudi v globini več kot dvesto kilometrov se vedno relativno hladna in toga (sl. 3). Hitrost seizmičnih valov skozi njo je tudi več kot 12 % višja od hitrosti skozi okolišne kamnine v isti globini.

Globina potresov in seizmična aktivnost

Japonski otočni lok, tektonika plosč in seizmična tomografija

Japonsko otocje je eden najznačilnejših otočnih lokov, ki so nastali nad cono podirivanja oceanske litosfere (sl. 1, 2). Na območju severovzhodne Azije se paktreses tako kot vulkani vzporedni z Japonskim globokomorskim jarkom (sl. 2, 4). Ta jarek se proti jugu nadaljuje v Marijanski, proti severu pa v Kurilski jarek. Na vseh teh mestih, kot tudi drugod na robu Pacifiškega oceana se oceanska skorja podiriva. Pri tem nastanejo v različnih globinah močni in pogosti potresi. Zarišča potresov, ki so globlja kot 100 kilometrov, so vezana na samo cono podirivanja, bolj plitva zarišča pa nastajajo vzdolž celotnega prereza.

Potresna preteklost ozje okolice nam kaže, da je to eno najbolj potresno nevarnih področij na Zemlji (glej tabelo, kjer so zbrani potresi z magnitudo nad 7, 0 stopnje po Richterjevi lestvici, ki so nastali v 20. stoletju med koordinatami 135°-150° E in 35°-59° N). Spremljanje potresne dejavnosti na tem področju se je začelo že davnega leta 1596. Do leta 1935 so naprave zabeležile 66 rusilnih potresov. V pasu, ki se vleče od Tokia proti vzhodni obali Honšuja in Hokaida ter proti Kurilskim otokom in Kamcatki, nastajajo predvsem plitki in srednje-globoki potresi. Globina zarišč tu ne presega 200 kilometrov. Proti zahodu, pod Japonskim in Ohotskim morjem, pa so zarišča globlja in dosegajo tudi do 600 kilometrov.

Poškodbe na območjih

Največ poškodb je bilo v mestu Kushiro. Pri tem je bilo precej poškodb na infrastrukturi (plinovodi, vodovodi in elektricne napeljave). Obseg teh poškodb je bil takšen, da so popravila trajala več kot 48 ur. Po-

tres je bil tako močan, da je povzročil močne poškodbe oziroma zrušitve 40 stanovanjskih hiš. Bilo je tudi nekaj požarov, ki pa so bili hitro lokalizirani.

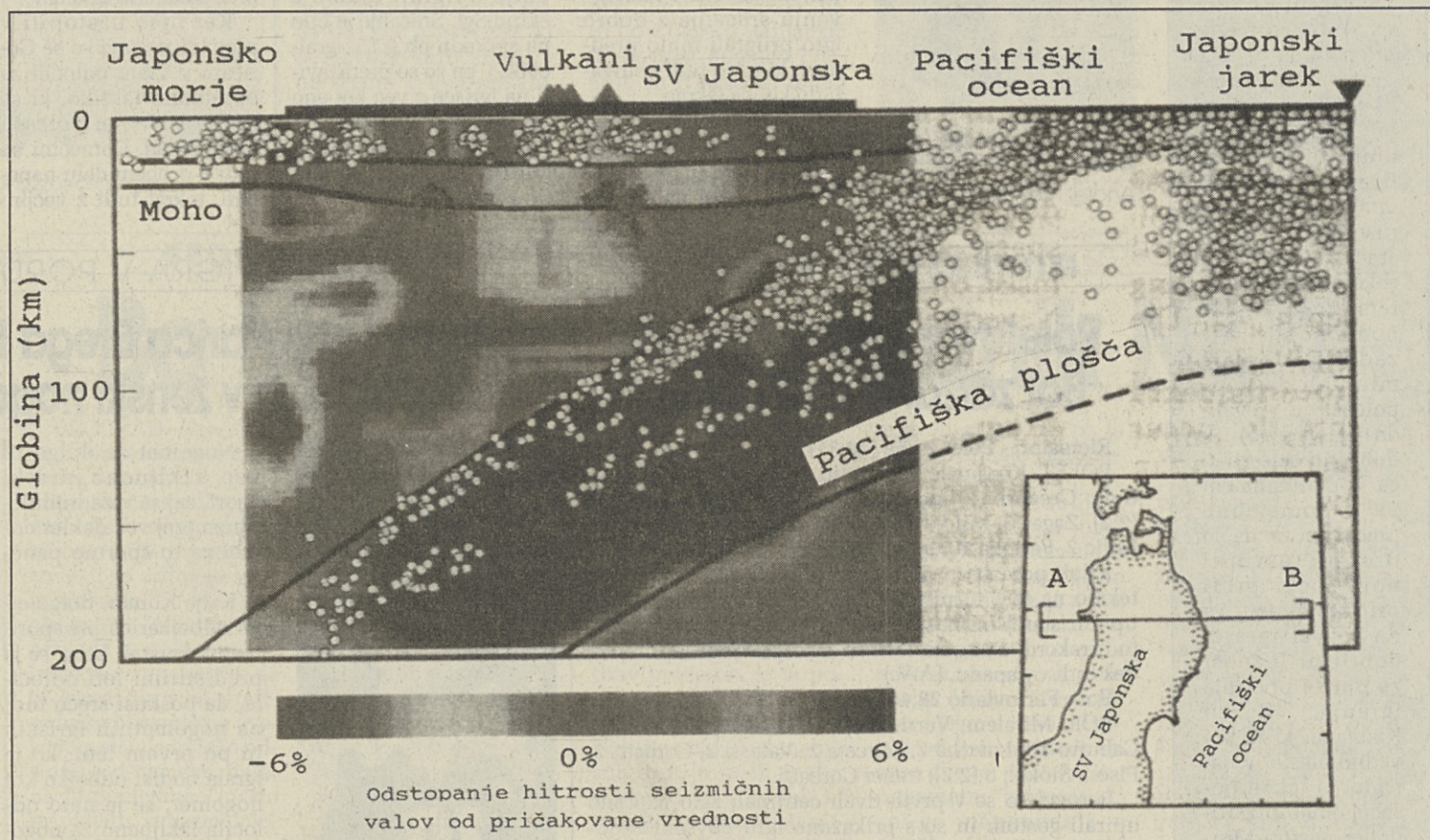
Japonske stanovanjske hiše so lesene in zelo dobro prestajajo potrese. Les je kot material za gradnjo stanovanjskih hiš zelo ugoden, saj omogoča velike deformacije pred zrušitvijo. Poleg tega pa je potrebno poudariti, da so potresne sile pri lahkih lesenih objektih majhne v primerjavi z zidanimi objekti.

Število žrtev je bilo glede na jakost potresa in obseg poškodb majhno: 76-letna ženska je umrla zaradi zastrupitve s plinom, ki je uhalj iz poškodovane napeljave, 65-letni moški pa je umrl zaradi posledic padajočih predmetov v stanovanjski hiši. Bistveni namen potresnovarne gradnje je bil dosežen - konstrukcije so grajene tako, da poškodbe objektov čim manj ogrožajo človeška življenja.

Japonci vlagajo veliko sredstev v zaščito pred potresom, pa tudi v razvoj tehnologij na področju potresnega inženirstva. Prenosu novih tehnologij v boju proti naravnim nesrečam pa je namenjeno tudi desetletje boja proti naravnim nesrečam. Na 42. zasedanju generalne skupščine Združenih narodov decembra leta 1987 je bilo desetletje po letu 1990 proglašeno za desetletje boja proti naravnim nesrečam (UDNDR). Posamezne države pri tem sodelujejo z nacionalnimi komiteji; ustanovitve tovrstne institucije bi bila nujna tudi v Sloveniji.

Potresi z magnitudo ordinatami 135°-150° E in 35°-59° N v 20. stoletju

Datum	Koordinate	Magnituda
3. maj 1991	40, 5 N 145, 5 E	7, 6
28. dec. 1924	43, 2 N 147, 0 E	7, 0
27. maj 1928	40, 0 N 142, 5 E	7, 0
9. marec 1931	40, 5 N 142, 5 E	7, 7
11. sept. 1935	43, 0 N 146, 5 E	7, 6
12. okt. 1935	40, 2 N 143, 2 E	7, 1
18. okt. 1935	40, 5 N 143, 7 E	7, 2
21. feb. 1937	44, 5 N 149, 5 E	7, 4
13. junij 1943	42, 7 N 143, 2 E	7, 4
10. feb. 1945	41, 2 N 142, 5 E	7, 3
18. feb. 1945	42, 0 N 143, 0 E	7, 0
4. marec 1950	41, 8 N 144, 1 E	8, 2
16. junij 1964	38, 4 N 140, 2 E	8, 1
14. jan. 1978	34, 8 N 139, 3 E	7, 0
12. junij 1978	38, 2 N 142, 2 E	7, 4
14. sept. 1984	35, 8 N 137, 6 E	7, 8
26. maj 1986	40, 4 N 139, 1 E	7, 7

Prerez skozi notranjost Zemlje na severnem delu Japonske. Slika je rezultat digitalizacije podatkov o hitrosti seizmičnih valov. Temna barva označuje podirivajočo se Pacifiško litosfersko plosčo, ki je debela približno 80 km. Tu so hitrosti seizmičnih valov namreč tudi 12 odstotkov večje kot v okolici na enakih globinah. S pikami so označena zarišča potresov z magnitudo, večjo kot 3 stopinje, v obdobju 1955 - 1990. Nad cono podirivanja je nastala množica vulkanov, ki so se v milijonih letih dvignili v otočni lok, katerega del je tudi Japonska.

NOVICE

Aleksandra Kornhauser: članica Delors-ove komisije

ZENEVA - Na pobudo Združenih narodov je UNESCO imenoval clane organa na najvišji ravni - Mednarodne komisije za izobraževanje za 21. stoletje. Komisija, ki jo vodi predsednik Evropske skupnosti Jacques Delors, šteje 14 članov. Med njimi so skrbno izbrani znanstveniki z velikim ugledom, predsedniki večjih fondacij, generalni direktorji svetovnoznanih institutov ter ministri. Vsi imenovani so neodvisne osebnosti in ne predstavnikov kakih državnih ali komercialnih ustanov.

Komisija bo delovala tri leta. Njena naloga je opredeliti poglobitve izizve družbi na pragu 21. stoletja ter neodvisno predlagati ukrepe za inovacije v izobraževanju, ki bodo v skladu s potrebami jutrisnjega dne. Poročilo in predlogi komisije bodo obravnavali na zasedanjih Združenih narodov, sklepi pa bodo leta 1995 predloženi vladam držav-clanic. Komisiji bo pri delu pomagal stab strokovnjakov Združenih narodov. Iz Evrope so v komisijo imenovani trije clani.

Ena izmed njih je slovenska znanstvenica prof. dr. Aleksandra Kornhauser, profesorica Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, direktorica Mednarodnega centra za kemijske studije v Ljubljani, ter članica treh mednarodnih akademij: Evropske akademije (Academia Europaea, London), Svetovna akademija znanosti in umetnosti (Stockholm) in Akademije tretjega sveta (Trst). Imenovanje je visoko priznanje njenemu raziskovalnemu delu pri razvoju informacijske metodologije, ki povezuje izobraževanje z raziskovanjem, industrijskim razvojem in varovanjem okolja. Hkrati je to tudi priznanje in spodbuda njene raziskovalno-razvojni skupini.

"Ledeni človek" iz Alp

INNSBRUCK - Zmrznjeni moški, ki so ga jeseni 1991 v Tirolskih Alpah na meji med Italijo in Avstrijo odkrili nemski planinci, se vedno priteguje pozornost javnosti. Planinci so brz poklicali policijo, vendar so se preiskave vzrokov smrti lotili arheologi.

Moški je v starosti 25 do 35 let umrl zaradi mraza (v snežnem viharju?), toda to se je zgodilo pred polnimi 4600 leti v pozni neolitiki dobi. Truplo, ki se je v zdaj staljenem delu ledenika odlično ohranilo, pomeni skupaj s kosi koz, iz katerih je bila sešita obleka, z obvalom iz kože, podložene s travo in s številnimi deli opreme enkratno arheološko zbirko za preučevanje življenja v tako daljni preteklosti.

Oprema obsega bakreno sekuro, nedokončan lok dolžine 1, 8 metra (20 cm kremen, lesen okvir za nekakšen nahrbtnik, polomljeno skatlico iz brezovega lubja, v kateri so bili listi javora (to drevo raste v nižjih legah) in trije grami lesnega oglja, dve gobi na kožni vrvi, o katerih so že pred nami časi vedeli, da imajo antibiotični učinek... "Ledeni človek", ki so ga poimenovali po vzgledu domnevnega "Snežnega človeka" iz Himalaje, je bil najbrž pastir iz kake bližnje vasi in se je očitno za malce dlje časa podal v gore.

Tehnologija za invalide

ZENEVA - Po poročilu Mednarodnega urada za delo, ki ima sedež v Zenevi, bodo invalidi v prihodnosti imeli boljše pogoje za zaposlitev. Nove tehnologije, pravita urednika poročila Monroe Berkowitz in H. Allan Hunt, "omogočajo, da slepi vidijo in gluhi slišijo, in sicer na način, ki je zelo podoben pravemu gledanju in poslušanju". Ljudje s cerebralno paralizo lahko s svetlobo iz majhne svetilke, pritrjene na glavo, krmilijo poseben računalnik.

Nemi lahko govorijo z računalniško generiranim glasom. Možnosti invalidov so toliko večje, ker človestvo "z izdelave stvari prehaja na obdelavo informacij, s proizvodnje v modrih haljah na storitve v belih, z misic na mozgane".

Ženske dvakrat bolj imune

LINCOLN - Kar zadeva imunost, ženske in moški niso enakovrni. Zenski organizem lahko izdelava več protiteles in je zato varnejši pred virusnimi in bakterijskimi obolenji.

S tega zornega kota so ženske torej močnejši spol. Na vsakih sto novorojenčkov ženskega spola se rodi približno 120 dečkov, vendar se razmerje pri izpolnitvi 16. leta ženaci, nato pa se število moških sorazmerno zmanjšuje. Na to vplivajo sicer tudi dejavniki, kakršna sta zaposlitev in splošni način življenja, vendar je manjša odpornost moških proti obolenjem najbrž glavni razlog, zakaj ženske v povprečju živijo osem let dlje.

David Purtillo iz Medicinskega centra Univerze Nebraske se sklicuje na raziskave, ki nakazujejo, da moški pogostejše podležejo vrsti boleznim, med njimi infekcijam centralnega živčnega sistema (denimo polia), okužbam s stafilokoki in celo neki obliki raka.

Eden izmed razlogov za manjšo odpornost moških, pravi raziskovalec, je morda tudi kromosom X: moški imajo samo enega, ženske pa dva. Novejša analiza so pokazale, da ta kromosom vsebuje gene, ki nadzorujejo imunost. Ker imajo ženske en par kromosoma X, je eden potemtakem nekakšna "rezerva": ce je z enim kaj narobe, naloge pač prevzame drugi.

Sodelovanje "elektronskih zmajčkov"

DZAKARTA - Sodelovanje Japonske z "azijskimi zmajčki", kot mnogi imenujejo Tajvan, Singapur, Hongkong in Južno Korejo, se na področju elektronike vse bolj krepi. Tudi nekatere druge azijske države, predvsem Malezija in Indonezija, so sklenile, da bodo krenile po poti te zmajske četverice. Oktobra naj bi v indonezijski tovarni Indonesia Chemi-Con stekla množična proizvodnja majhnih aluminijevih elektrolitskih kondenzatorjev. Matična japonska družba Nippon Chemi-Con, ki je za prvo fazo postavitev tovarne v Indoneziji namenila več kot tri milijone jenov (25 milijonov dolarjev), pričakuje, da bodo Indonezijci izdelali približno sto milijonov kondenzatorjev na leto. Japonci bodo z njimi oskrbovali svoje podružnice v Aziji in Evropi.

GERONTOLOGIJA

Kako in kdaj zaužiti zdravila?

META PENTEC

Pogosto se zgodi, da starejši bolnik nima le ene bolezni, ki jo je treba zdraviti. Po eni ali dveh kroničnih boleznih lahko občasno zboli tudi za kaksnim prehodnim akutnim obolenjem. Starejši človek se tako nenadoma znajde pred celo pestjo zdravil, ki jih mora pojesti na dan. Nekateri se kar ne znajdejo in ne vedo, kako se lotiti vseh tablet, praskov in pumpic. Marsikateremu se zdijo take količine zdravil nepotrebne, zato doze zmanjša po svoje ali pa neka zdravila preneha jemati. Tako odzivanje bolnika je sicer razumljivo, vendar ni priporočljivo. Če se opusti jemanje pomembnih zdravil, se lahko zgodijo neprijetne posledice, ki se jih včasih se da preprečiti, včasih pa te možnosti ni več.

Kadar ima starejši bolnik težave z jemanjem zdravil, naj se oglasi pri svojem zdravniku, da se bosta dogovorila, kako uživati zdravila. Najbolje je, da s seboj prinese odrezke skatlic vseh zdravil, ki bi jih moral jemati. Pogosto si starostnik ne zapomni zapletenih imen, včasih pa se zaradi treme pred zdravnikom imena ne more spomniti. Opisovanje tablet, praskov in pumpic ne pomaga dosti, saj je belih in rumenih tablet nesteto. Stanje zapleta dejstvo, da v lekarnah nimajo vedno tistih zdravil, ki jih je predpisal zdravnik, zato dajo bolniku enakovredna zdravila drugega proizvajalca. Uvoz iz različnih držav prinaša veliko novih imen zdravil. Možnosti nerazumevanja med bolnikom in zdravnikom so brez odrezkov skatlic torej velike.

Včasih je možno zmanjšati dozo zdravil. Najbolje je, ce zdravnik bolniku citljivo napiše ne le odmerka zdravil, temveč tudi čas, kdaj naj jemlje določena zdravila: kaj priporoča zjutraj, kaj opoldne in kaj zvečer. Če se tega zdravnik sam ne spomni, ga prosite za natančnejše navodilo. Ko je povsem jasno, kako zdravila jemati, je treba pravilno jemanje tudi izpeljati. Treba si je pripraviti tri prazne stekleničke zdravil in nanje nalepiti nalepke, na katerih piše: zjutraj, opoldne in zvečer. Pri tistih, ki slabše vidijo, se priporoča, da so stekleničke različno velike in oblikovane, da lahko s tipom ocenijo razliko med njimi. Vsak večer, ko se bolnik odpravlja spat in je že zaužil tablete, predpisane za tisti dan, naj si napolni stekleničke s predpisanimi zdravili za naslednji dan. Ce tega ne zmore sam, naj mu jih pripravi kdo drug.

Originalne skatlice se spravijo do drugega večera. Tako jemanje zdravil odpravlja tuhtanje pred skatlico, ali smo zdravilo že vzeli ali se ne. Nevarnosti podvojenega jemanja zdravil se bolnik tako uspešno izogne.

LESTVICE

Mladinska košarka
DRŽAVNI KADETI

IZIDI 12. KOLA: Ricreatori - Udinese B. 69:98, Stefanel - Kontovel 65:47, Don Bosco - Menta Più Go 75:74, Inter 1904 - Arte Go 65:77, Bor Radenska - Servolana Latte Carso 97:86, Udinese Club - Italmonfalcone 80:104.

VRSTNI RED: Stefanel 24, Udinese Club 22, Italmonfalcone 18, Don Bosco 16, Menta Più Go 14, Arte Go in Udinese Basket 12, **Bor Radenska** 10, Kontovel 8, Servolana Latte Carso 6, Ricreatori 2, Inter 1904 0.

PRIHODNJE KOLO (30.1.): Kontovel - Don Bosco (ob 16.00), Udinese B. - Bor Radenska (ob 18.00)

DEŽELNI KADETI

IZIDI 11. KOLA: Sgt - Libertas 91:61, Breg - Ferroviario 80:77, Santos - Intermuggia 84:77.

VRSTNI RED: Sgt 18, Libertas 10, Santos in Ferroviario 8, **Breg** 6, Intermuggia 4.

PRIHODNJE KOLO (31.1.): Libertas - Breg (ob 11.00)

NARAŠČAJNIKI

IZIDI 12. KOLA: Ricreatori - St. Azzurra 79:64, Sokol - Ferroviario B, Santos - Ferroviario A 61:93, Don Bosco B - Stefanel 75:80, Bor Radenska - Don Bosco A 138:34; Servolana - Lega Nazionale jutri.

VRSTNI RED: Stefanel 24, Ferroviario A 22, Don Bosco B 20, **Bor Radenska** 18, Ferroviario B 14, Inter 1904 12, Servolana 10, Santos 8, **Sokol**, Libertas in Don Bosco A 6, Ricreatori in Stella Azzurra 4, Lega Nazionale 0.

PRIHODNJE KOLO (31.1.): Libertas - Sokol (ob 10.00), Servolana - Bor Radenska (v sre. 3.2. ob 19.20).

Mladinski nogomet
UNDER 21

IZIDI 13. KOLA: Risanese - Fossaloni 6:0, Opicina - Breg 4:2, Servola - Pozzuolo (prekinjena v 46. minuti), Stella Azzurra - Tavagnacco 1:3.

VRSTNI RED: Pozzuolo 18, Risanese 17, **Breg** in Opicina 16, Tavagnacco 14, Stella Azzurra 6, Fossaloni 4, Servola 0 (Servola ima dve tekmi manj, Fossaloni in Pozzuolo imata tekmo manj, Fossaloni je bil tudi kaznovan z odvzemo ene točke).

PRIHODNJE KOLO (30. 1. 1993): Tavagnacco - Servola, Pozzuolo - Opicina, Breg - Risanese (ob 15.15 v Dolini), Fossaloni - Stella Azzurra.

DEŽELNO MLADINSKO
PRVENSTVO

IZIDI 17. KOLA: Primorje - San Canzian 3:2, Union 91 - Monfalcone 0:1, San Sergio - Costalunga odlozena, Pro Gorizia - Lucinico 5:0, San Luigi - Juventina 3:0, Fortitudo - Ronchi 0:1, Trivignano - Itala San Marco 3:1, Cormonese - San Giovanni 1:2.

VRSTNI RED: Pro Gorizia, Ronchi, San Sergio in San Luigi 24, San Giovanni 23, Itala San Marco in Costalunga 21, Cormonese 19, Trivignano 17, Lucinico 14, Monfalcone 13, Union 91 12, **Juventina** 11, Fortitudo in **Primorje** 8, San Canzian 7 (San Sergio in Costalunga imata tekmo manj).

PRIHODNJE KOLO: San Giovanni - Trivignano, Itala - Fortitudo, Ronchi - San Luigi, Juventina - Pro Gorizia, Lucinico - San Sergio, Costalunga - Union 91, Monfalcone - Primorje, San Canzian - Cormonese.

POKRAJINSKO MLADINSKO
PRVENSTVO

IZIDI: Edile Adriatica: Portuale 0:1, Sant'Andrea - Muggesana odlozena, Don Bosco - Domio 1:3, Ponziana - Olimpia 0:0, Opicina - Zaule 1:0, Zarja Adriaimpex - Chiarbola 1:0 (Campanelle proste).

VRSTNI RED: Olimpia 20, Ponziana 19, Edile Adriatica in Portuale 18, Opicina 16, Domio 15, **Zarja Adriaimpex** 14, Muggesana 12, Chiarbola 10, Sant'Andrea in Don Bosco 7, Zaule 6, Campanelle 4.

PRIHODNJE KOLO: Campanelle - Zarja Adriaimpex, Chiarbola - Opicina, Zaule - Ponziana, Olimpia - Don Bosco, Domio - Sant'Andrea, Muggesana - Edile Adriatica, Portuale proste.

NARAŠČAJNIKI

IZIDI: Portuale - Campanelle 4:0, Fortitudo - CGS 3:2, Primorje - Esperia 6:2, Ponziana - San Giovanni 1:4, Sant'Andrea - Olimpia 1:2, Don Bosco - Zaule 4:1, San Sergio - Chiarbola 2:1, Montebello proste.

VRSTNI RED: Olimpia 26, Sant'Andrea 24, San Sergio 21, Portuale, San Giovanni in Ponziana 19, Fortitudo 18, **Primorje** 15, Chiarbola 13, Campanelle in CGS 10, Don Bosco 8, Montebello, Esperia in zaule 7 (Esperia je bila kaznovana z odvzemo ene točke).

PRIHODNJE KOLO: Montebello - San Sergio, Chiarbola - Don Bosco, Zaule - Sant'Andrea, Olimpia - Ponziana, San Giovanni - Primorje, Esperia - Fortitudo, CGS - Portuale, Campanelle proste.

NAJMLAJŠI

IZIDI: Fortitudo - CGS 3:0, Chiarbola - Domio odlozena, Fani Olimpia - Triestina 0:3, Esperia - Primorje A 0:10, S. Canzian - Altura Muggesana 2:0, Costalunga - Portuale 1:8.

VRSTNI RED: Fortitudo 26, **Primorje A** 25, Triestina 23, Montebello 22, Portuale, Altura Muggesana 18, **Primorje B** 12, Fani Olimpia 10, Costalunga, CGS, San Canzian 8, Domio in Esperia 5, Chiarbola 2.

PRIHODNJE KOLO: Costalunga - San Canzian, ALT. Muggesana - Esperia, Primorje A - Fani Olimpia, Triestina - Chiarbola, Domio - Primorje B, CGS - Montebello.

MLADINSKA KOŠARKA / DRŽAVNI KADETI

Nov uspeh Bora
poraz Kontovela

»Top scorers« Grbec (30) in Černe (21)

Michel Grbec tudi tokrat najboljši strelec (f. Ferrari)

Bor Radenska - Servolana L. Carso 97:86 (50:41)

BOR: Pozar 2, Vidali 3 (1:4), Oberdan 18 (2:2), Sancin 3 (1:2), Ursic 8, Bandi, Porporatti 5 (1:3), Palmisano 2, Giacomini 10 (2:4), Grbec 30 (3:5), Samec 16 (2:6); trener Martini.

PM: 12/26. SON: 19. PON: Porporatti (37), Samec (38). 3T: Grbec 1.

Nadaljuje se zmagovita serija borovih kadetov, ki so tokrat dokaj zanesljivo odpravili Servolano. Borovci so že v prvem polcasu strli odpor gostov in povedli za deset točk, prednost pa ohranili vse do konca prvega dela. Trener Martini je

dal vsem enajstim možnost igranja in prav vsi so se izkazali z borbeno obrambo. Na običajnem dobrem nivoju so zaigrali tudi naraščajniki, Tom Oberdan pa je postal že pravi steber kadetskega mostva in tudi tokrat je dosegel precej točk.

V drugem polcasu so Skedenjci zmanjkušali nadoknaditi zaostanek, saj niso znali zaustaviti Samca pod košema ter Grbca, ki je bil tudi tokrat najboljši strelec tekme. (VJ)

Stefanel - Kontovel 65:47 (29:15)

KONTOVEL: Krizman 8 (4:9), A. Spadoni 2, Daneu 2, M. Spadoni 2, Zerjal, Colja 2, Cingerla,

Skerk, Milic 10 (2:6), Cerne 21 (5:9); trener Vatovec.

PM: 11:24. PON: A. Spadoni (35).

Sodeč po koncnem izidu bi lahko sklepali, da so Kontovelovi kadeti igrali podrejeno vlogo na tekmi s Stefanelom, ki je se vedno nepremagan na prvem mestu. Vendar pa to ne odgovarja poteku tekme, saj so se morali domačini posteno potruditi za zmago. Vatovecvi fantje so odlično zaigrali v obrambi, zal pa niso utegnili odigrati na običajni ravni tudi v napadu, saj so stefanelovci mnogo višji in močnejši, kar se je zlasti poznalo pod košema. Vsekakor so Krizman in ostali skoraj do konca ogrozili zmago nasprotnikov, tako da je trener Stefanela moral dalj časa uporabiti tudi Jana Budina (18 točk), ki je seveda krepko povsili razmerje moči na stran svojega mostva. Težko obrambno nalogo, skusati zaustaviti bivšega Kontovelovega zvezdnika, je Vatovec poveril mladem naraščajniku Angelu Spadoniju, ki pa je svoj delez odlično opravil.

V napadu je kot običajno dobro zaigral Dean Cerne, ostali pa so bili manj uspešni kot sicer, s prikazano igro in borbenostjo je bil trener Walter Vatovec seveda zadovoljen. (VJ)

MLADINSKA KOŠARKA / PROPAGANDA

Kontovel presenetil
Poggi »zmlel« borovce

Jadranovci zmagali brez boja proti Sgt

Andrej Hrovatin (f. Ferrari)

Kontovel - Scoglietto 68:60 (33:32)

KONTOVEL: Bukavec 11 (1:2), Pavletić 17 (5:9), Budin 5 (1:9), Sirca 21 (1:3), Bogatec 9 (1:2), Girilanc, Milic 2, Puntar 1 (1:2), Masten 2 (0:1), Brezigar; trener Meden.

Kontovelci so poskrbeli za pravi podvig, saj so premagali dokaj solidno ekipo Scoglietta. Gostje so sicer v začetku povedli in vse je kazalo, da bodo tudi zmagali. Kontovelci pa so jih že po prvem polcasu dohiteli in prehiteli, nakar so si v nadaljevanju srečanja z dobro igro priprigali rahlo prednost, ki so jo tudi obdržali do konca tekme.

Za pomemben uspeh bi pohvalili vso ekipo za vložen trud in pošteno igranje, boljši pa so tok-

rat vseeno bili Sirca, Bukavec, Bogatec in Pavletić.

Bor - Poggi 19:123 (12:55)

BOR: Aloisio 4, Piovesana, Smilović 5 (1:3), Zerjal, Tulis, Zobec 8 (2:4), Costa, Stranj, Sikić 2; trener Corbatti. PM: 3:6.

Proti eni izmed najboljših trzaskih postav letnika 80 so bili mlajši in manjši borovci povsem brez moči. (S.C.)

Jadran - SGT 2:0 b.b.

Jadran bi moral v nedeljo odigrati tekmo z ekipo Sgt. Srečanje je bilo na sporedu ob 9.15, igralci SGT pa so se predstavili na igrišče z več kot eno uro zamude. Vse kaže, da bo košarkarska zveza sodila Jadranu zmago brez boja.

MINIBASKET / EWIVA MB

Poletovci zadovoljili (-20)
Bor zdržal le dve četrtini

Ricreatori - Polet 79:59 (40:31)

POLET. Kocjancić 12, Gustin 4, Ferluga, Mitja Suhadolc, Gregori 12, matjaz Suhadolc 1 (1:2), Piccini 6 (2:2), Zagar 6, Milojević, Šibella, Svab, Grilanc 7 (1:2), Milic 2, Ferfolja 10, trener Vremec.

Kljub porazu so poletovci odigrali svojo najboljšo tekmo na tem turnirju. Pozrtvovalno in hrabro so se upirali starejšim nasprotnikom, poleg tega so dosegli tudi rekordno število točk in tako pokazali lep napredek tudi v napadu. (A.V.)

Bor - Ferroviario 28:40 (20:25)

BOR: Miralem, Verri, Zerjal 2, Smilović 2, Pitacco, Gaburro 10, Lovriha 2, Mirceta 2, Valassi 2, Corbatti 2, Pison, Stokelj 6 (2:2); trener Corbatti.

Borovci so se v prvih dveh četrtinah zelo uspešno upirali gostom in so s prikazano igro povsem zadovoljili. V preostalih četrtinah pa so nasi mladi košarkarji malce popustili in poraz je bil tu.

Kljub porazu pa je treba borovce pohvaliti za borbeno in pošteno igranje in za vložen trud skozi vse srečanje.

KOŠARKA / PRVENSTVO NARAŠČAJNIKOV

Razigrani borovci so
dosegli kar 138 točk

Sokolovci doma nerodno izgubili proti Ferroviariu

Bor Radenska - Don Bosco A: 138:34 (67:24)

BOR: Oberdan 18 (2:2), Pozar 23 (2:2), Jogan 20, Velinski 18 (0:3), Sancin 6, Ursic 16 (2:2), Kovac 8, Lapelj 14 (0:2), Stokelj 13 (3:3); trener Krecic.

PM: 9/15. PON: Lapelj (25). SON: 25. 3T: Pozar 1.

Proti res sibki ekipi so borovi naraščajniki v predzadnjem kolu prvenstva ponovno spravili na vrno obe točki z izredno visoko zmago. Ime zmagovalca nedeljske tekme se je poznalo že pred samim začetkom srečanja, saj Don Bosco A nastopa le z igralci letnika 1979, ki so torej leto ali dve mlajši od borovcev. Tekma je torej potekala povsem enosmerno, tako da so se vsi belo-zeleni vpisali med strelce in dali svoj delez h koncnemu izidu, ki je bil morda presterog za zagriženost mlajših predstavnikov Don Bosca. Pri naših je bil v napadu najuspešnejši Sergij Pozar, razigral pa se je tudi Albert Velinski, ki je zaigral kljub lažjemu zvinu gleznja. V obrambi je odlično opravil svojo nalogo Samo Kovac.

Po tej tekmi ostajajo Svetoivančani trdno na četrtem mestu lestvice, o morebitni boljši uvrstitvi pa bosta odločili tekmi z Don Boscom B in Ferroviariom A, ki sta na spo-

redu točno čez mesec dni. (M.Jogan)

Sokol - Ferroviario 78:81 (37:31)

SOKOL: M. Starc 4, Rizzante 4, Vidoni 2, Rustja 6 (2:8), Umek 15, Iori 5 (1:4), Stoka 12, Franco, B. Starc 12 (0:2), Taučer 18 (2:2), trener Vatovec.

PM: 5/16. PON: Iori (38), Stoka (38), Umek (39). 3T: Umek 1.

Sokolovci so dobro igrali v prvem polcasu in bi si lahko v tem delu priigrali še večjo prednost, to pa jih je v nadaljevanju zelo drago stalo. Vatovecvi varovanci so nato se dobršen del drugega polcasa vodili. Proti koncu srečanja pa so gostitelji vidno popustili, predvsem v obrambi. Odgovorili so tudi v napadu in nerodno izgubili.

Za prvi polcas bi pohvalili vso ekipo, predvsem pa Jana Umka in Devana Taučerja, v drugem delu tekme pa so vsi odpovedali. (M.Starc)

DECKI

Polet Zidaric - Don Bosco 58:123 (34:66)

POLET: Lista 17 (1:1), Degli Innocenti 2, Slavec 12 (2:4), Baldi, Metlika, Lakočič 23 (1:5), Zerjal 4 (0:2), Budal, trener Vremec.

PON: Baldi (34), Degli Innocenti (37).

Močno zdesetkana Poletova postava (manjkali so kar stirje standardni

Devan Taučer (Sokol) je dosegel 18 točk (foto Ferrari)

igralci Genardi, Petaros, Senica in Sosić) je po pričakovanju izgubila proti drugouvrščenemu Don Boscu B.

Nasim košarkarjem sta bila za visok poraz predvsem usodna prva in del zadnje četrtine. Gostje so namreč takoj po vodvi s 27:13, saj so poletovci preveč bojazljivo

stopili na igrišče. Nakar so se domačini le opogumili in zaigrali mnogo bolje.

Proti koncu srečanja pa je prisla na dan utrujenost in visok poraz je bil tu. Ne glede na poraz pa vsi Poletovski košarkarji zaslužijo pohvalo, saj je bil Don Bosco objektivno močnejši tekmelec. (A.V.)

NOGOMET / MLADINSKA PRVENSTVA

Desetka najmlajših Primorja A
Uspešni tudi naraščajniki
Juventina poražena v Trstu

Primorje A trdno na drugem mestu prvenstvene lestvice

DEZELNO MLADINSKO PRVENSTVO

San Luigi - Juventina 3:0 (0:0)

JUVENTINA: Zanier, Todde, Trampus, Kobal, Romano, Gambino, Ripa, Ferfolgia, Gergolet (Marvin), Dario, Simone.

V meglenem sobotnem popoldnevu so mladinci Juventine doživeli prepričljiv poraz s San Luigiem, ki je znal izkoristiti priliko, ki so se mu ponudile in pa oslabilje gostov, ki so zaradi boleznih in kazni nastopili brez nekaterih igralcev.

Ker niso nastopili v popolni postavi so se Gorici in Trstu odločili za obrambno taktiko, ki se jim je v prvem polcasu obrestovala. Domačini so tudi v drugem delu napadali, tokrat tudi z večjim

uspehom. Ze po desetih minutah so povedli, nato pa se podvojili. Po vodstvu domačih z 2:0 je imela Juventina nekaj priliko, ki pa jih ni izkoristila, medtem ko so domači nogometasi kronali svojo premos se s tretjim golom.

NARAŠČAJNIKI

Primorje - Esperia: 6:2 (4:1)

Strelci: Emili (2), Sardoc (2), Kuk, Pacor.

PRIMORJE: Husu, Turk, Ferfolgia, Pacor, Sardoc, Emili, Lovrencic, Balbi, Kuk, Luksa.

Po dolgem času so naraščajniki Primorja končno pokazali dobro igro in prepričljivo zmagali, ceprav so nastopili v okrnjeni postavi.

V prvem delu so primorjasi začeli precej ne-

gotovo in prepustili gostom pobudo, kljub temu pa so že v 10. minuti prišli v vodstvo po zaslugi Sardoca. V nadaljevanju so rdece-rumeni odločneje presli v napad, toda kot se večkrat zgodi v nogometu, dobili gol. Primorje pa ni popustilo in pred koncem polcasa se trikrat zatreslo mrežo gostov. Strelci so bili Emili, nato Kuk in nazadnje se Pacor.

V drugem delu se igra ni spremenila. Prosecani so dosegli še dva gola. Najprej se je Emili sam znal pred vratarjem in zadel, iz prostega strela pa je bil uspešen se Sardoc. Nasprotniki so imeli nekaj priliko, a vratar Husu je večrat dobro branil. Proti koncu je sodnik zaradi nesportnega obnašanja izključil enega od napadalcev Esperie. Za borbenost lahko pohvalimo vso ekipo.

NAJMLAJŠI
Esperia - Primorje A: 0:10 (0:3)

Strelci za Primorje: Curman 3 zadetke, Pertot in Semec 2, Migliani, Lorenzi, Skrlj 1.

PRIMORJE: Gregori (Gruden), Blazina (Iozza), Tence (Skrlj), Migliani, Bukavec, Lorenzi, Sancin, Karis, Pertot, Semec, Curman.

Najmlajši Primorja so tudi tokrat prepričljivo zmagali. Pri tem niso imeli nikakršnih problemov, saj je bil nasprotnik zelo slab. Prva ekipa najmlajših je pokazala dobro igro in tako brez težav popolnoma domačo mrežo. Pohvaliti je treba celotno ekipo, posebej pa je treba omeniti Kariša (gorazd).

DEBUT / IGRA V PORDENONU

Bivša odbojkarica Brega Katja Komar
zaigrala tudi v ženski nogometni A ligi

Nogomet že dolgo ni več izključno moški sport, saj se v zadnjih letih zmeraj več deklet odloči za to športno panogo.

Katja Komar, dolgoletna odbojkarica pri športnem društvu Breg, se je pred stirim leti odločila, da poskusi srečo tudi na nogometnih igriščih in po prvem letu, ko je igrala bodisi odbojko kot nogomet, se je nato odločila izključno za nogomet. Sprva je igrala le v Trstu, na malih igriščih, letos pa je prestopila k Pordenonu, ki ima eno ekipo v ženski A-ligi in

drugo v ženski C-ligi.

Katja se je po razumljivih začetnih težavah zelo dobro vključila v nov nogometni ambient in precej uspešno odigrala vrsto tekem v C-ligi.

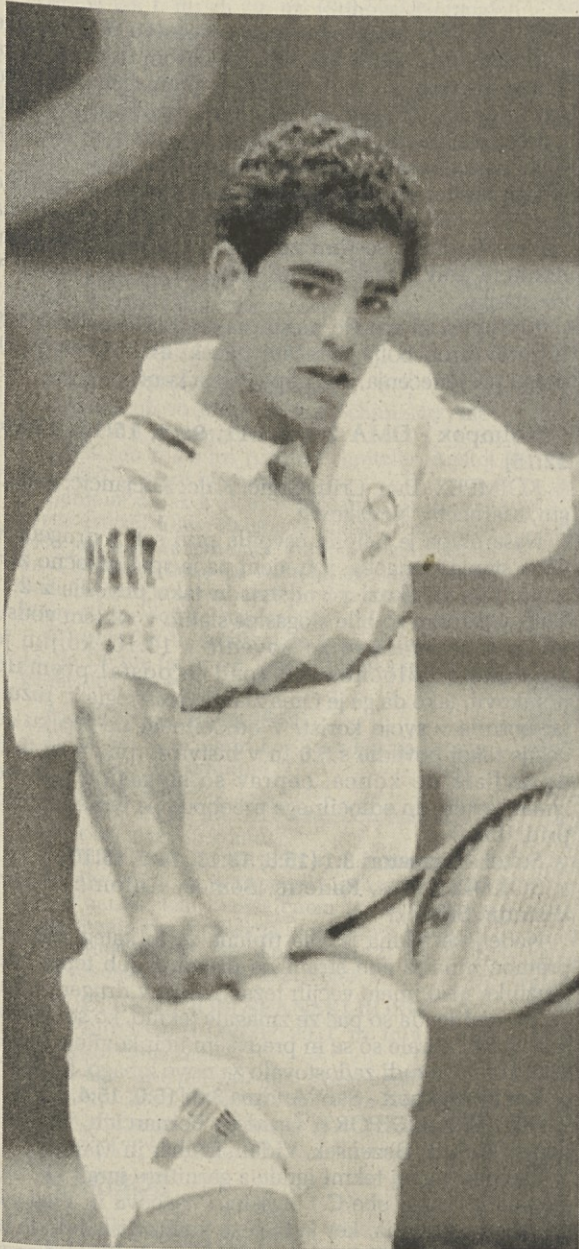
Prejšnjo soboto pa jo je trener prve članske ekipe uvrstil v ekipo za tekmo A lige v Monzi. Katja je imela tako možnost, da je v zadnjih petnajstih minutah stopila na igrišče in tako opravila svoj krstni nastop v ženski A-ligi. Za kroniko naj povemo, da je ekipa Pordenona zmagala z izidom 2:0. (E.B.)

TENIS / AUSTRALIAN OPEN

Edberg ...ugnal bolečine v hrbtu

Pete Sampras brez težav v četrtfinalu (Telefoto AP)

MELBORNE - Na teniskem Australianu opnu po prvih presenetljivih izločitvah poteka vse po predvidevanjih. Nekoliko skrbi je vzbujal le 2. nosilec Sved Stefan Edberg, ki se je moral zaradi bolečin v hrbtu odreči nastopu med dvojicami, a je nato v dvoboju osmine finala prepustil Francozu Boetschu samo sedem iger v treh nizih.

Edberg, ki je tu zmagal tako leta 1985 kot leta 1987, leta 1990 in lani pa je bil finalist, je znan po težavah s hrbtom. Leta 1989 je prav tu v Avstraliji zaradi tega predal dvoboj četrtine finala. Leta 1990 je v tretjem setu predal tudi finalni dvoboj s Ivanom Lendlom, a takrat je šlo za poskodbno trebušnih mišic.

Poleg Sveda so se v četrtino finala včeraj uvrstili se njegov rojak Bergström, Francoz Forget, American Sampras, Čeh Korda in Novozelec Steven. On in Bergström nista bila nosilca skupine.

V zenski konkurenci so v manj kot 24 urah izpadle vse tri sestre Maleeve. Pred nedeljsko prekinitev zaradi dejstva je bila izločena Magdalena, včeraj pa se Manuela in Katerina.

Presenečenje pa pomeni slovo 6. nosilke Conchite Martinezove,

ki je gladko izgubila dvoboj s Francozinjo Hlardovo.

Novosadanka Monika Seles, zmagovalka zadnjih dveh odprtih prvenstev Avstralije, je popolnoma nadigrala Francozinjo Tauziatovo.

Rezultati 8. dne
Moski - osmina finala: Korda (Čes-7) - Garner (ZDA) 7:5, 6:3, 6:1; Forget (Fr-11) - Jones (ZDA) 6:3, 7:6 (7:5), 7:6 (8:6); Sampras (ZDA-3) - Washington (ZDA-13); Edberg (Sve-2) - Boetsch (Fr) 6:2, 6:3, 6:2; Bergström (Sve) - Ferreira (J.Afr-10) 6:4, 7:5, 2:6, 6:4; Steven (N.Zel) - Fromberg (Avstral) 7:6 (7:3), 6:7 (3:7), 6:7 (5:7), 6:1, 8:6.

Cetrtni pari: Courier (ZDA-1) - Korda (Čes-7), Stich (Nem-15) - Forget (Fr-12), Steven (N.Zel) - Sampras (ZDA-3), Bergström (Sve) - Edberg (Sve-2).

Zenske - osmina finala: Halard (Fr) - Martinez (Sp-6); 6:4, 6:3; Capriati (ZDA-7) - Maleeva (Bol-14) 6:7 (2:7), 6:3, 6:1; Seles (Jug-1) - Tauziat (Fr-13) 6:2, 6:0; MJ Fernandez (ZDA-5) - Man. Maleeva (Svi-9) 7:5, 2:6, 6:2.

Cetrtni pari: Seles (Jug-1) - Halard (Fr), Sabatini (Arg-3) - Pierce (Fr-12); M. Fernandez (ZDA-6) - Sanchez (Sp-5); Capriati (ZDA-7); Graf (Nem-2).

KOŠARKA / SMELT OLIMPIJA DANES V RIGI

Smelt pripravlja »past« Broceniju

Ljubljancani bodo skušali tretjič zapored zmagati v gosteh - Potem še Zaragoza

JURE ZORCIC

LJUBLJANA - Končno je na vrsti »pravo« gostovanje. Tekmo v Rigi proti Broceniju kosarkarji Smelta Olimpije ze dalj časa nestrpno pričakujejo. saj naj bi jih ravno zmaga proti Latvijcem pripeljala do polfinala v evropski ligi. Seveda se pred tedni niso računali z dvema zaporednima (zasluženima) in zelo pomembnima zmagama na gostovanjih v Moskvi in Tel Avivu, ki sta jim precej dvignili samozavest, vendar se vedno ne dovolj. Zaragoza v borbi za drugo mesto nikakor neče pustiti. Kot kaže, bo odločilna tekma naslednji tork v Tivoliju. Danes spanska ekipa, ki ima do konca najtežji zapored, gostuje v Carigradu, kjer bo le težko osvojila resilni točki.

Danes ob 20. uri po lokalnem času (ob 19. uri po našem) bo tivoljsko mostvo gostovalo v Rigi, kjer bo seveda poskušalo osvojiti novi točki. Ob zmagi bi slovenski kosarkarji seveda mirneje pričakali povratno tekmo proti sila nevarnim Špancem. Ljubljancani so na pot odšli že včeraj zjutraj, danes dopoldne pa bodo vadili »shooting«.

Za primerjavo: pred tekmo v Izraelu proti Hapoelu so tivoljski igralci trenirali kar dvakrat(!), zvečer in dopoldne pred tekmo, trener Sagadin pa očitno ostaja zvest svoji praksi. Se vedno v mostvu ne bo dveh centrov, Langstona, ki je odšel za 14 dni domov v ZDA (Los Angeles), in Kraljevića, ki naj bi se konec tedna ze vrnil iz Dolenjskih Toplic, kjer je na terapiji hrbtenice. V sobotni tekmi lige SBA proti Heliosu ni igral nekoliko bolni kapetan Hauptman, ki pa je ob zagotovitvi klubskega zdravnika le odpotoval v glavno mesto prabalske države. Pred odhodom v Latvijo je Hauptman dejal: »Intimno ze razmišljam o finalu evropskega pokala. Le-ta bi ob naslovu prvaka Slovenije in finalu v ligi SBA pomenil zares ogromen uspeh, ki ga pred začetkom sezone ni nihče pričakoval.«

Smelt Olimpija točki skoraj nujno potrebuje, proti Broceniju, predzadnji ekipi v skupini, pa bo seveda treba igrati skrajno resno in odgovorno, z zdaj ze znatno čvrsto in gibljivo kombinirano

obrambo in organiziranim napadom. Gostitelji, ko so doslej zmagali le dvakrat, so tipična napadalna ekipa, prava uganka pa je, ali bo za Latvijce zaigral tudi nekdanji reprezentant Sovjetske zveze, branilec Valdis Valters. Učinkoviti kosarar je igral ze proti Hapoelu in CSKA, Ljubljancani pa so se za vsak primer tudi na njegov nastop primerno pripravili. Tekmo bo najverjetneje pričela petorka Cooper, Gorenc, Horvat, Kotnik in Djurišić, ki bi si morala ob Hauptmanu, Zatelnu in Danevu ze na začetku priigrati vidnejšo prednost. Ljubljancani so kar dobro pripravljeni, zelo veliko trenirajo, le navidez pa njihova igra ni preveč atraktivna, saj so zelo blizu »postavljeni« igri in priložni kombinatoriki. Tekmo bosta sodila Oehrmann (Švedska) in Schmidt (Nemčija).

Pari 8. kola v pokalu pokalnih zmagovalcev so: skupina A: CSKA - Hapoel Tel Aviv, Broceni - Smelt Olimpija, Efes Pilsen - Zaragoza; skupina B: Hapoel Galil - Slobodna Dalmacija, Aris - Benfica, Cholet - Budivelnik.

SMUČANJE / ZA SP NA JAPONSKEM

Izbrani azzurri: tudi nekaj presenečenj

Med potniki ni Ladstätterja in Spampattija

MILAN - Zvezna trenerja italijanske smučarske reprezentance Helmut Schmalzl in Piermario Calcamuggi sta za svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, ki bo od 3. do 14. februarja v japonskem kraju Shizukushi-Marioka, izbrala 14. smučarjev oziroma 9 smučark.

Od 23 kandidatov bodo naknadno »crtali« enega predstavnika, kajti italijanska odprava lahko šteje le 22 tekmovalcev.

Seznam, ki ga je včeraj objavila italijanska smučarska zveza, pa je naslednji:

Moski: Matteo Belfond, Sergio Bergamelli, Luigi Colturi, Fabio De Crignis, Carlo Gerosa, Kristian Ghedina, Gianfranco Martin, Werner Perathoner, Josef Polig, Peter Runggaldier, Alberto Senigaglia, Fabrizio Tescari, Alberto Tomba in Pietro Vitalini.

Zenske: Deborah Compagnoni, Katjuscia Demetz, Morena Gallizio, Lara Magoni, Barbara Merlin, Bibiana Perez, Astrid Plank, Sabina Panzanini in Roberta Serra.

Med moškimi presenečenja, da v ekipi nista Ladstätter in Spampatti. Namesto njiju je trener Schmalzl izbral Belfonda, ki pa ni zanesljiv potnik za japonsko. Kaze namreč, da si bo trener zenske reprezentance Calcamuggi prizadeval pri italijanski smučarski zvezi, da bi uvrstili v selekcijo se eno smučarko. Zvezni trener namreč želi, da bi na japonsko odpotovala Barbara Merlin.

Italijani od SP veliko pričakujejo.

Sainz še na rallyju Montecarlo

MONTECARLO - Čeprav je zaradi nesreče nameraval odstopiti (zaostajal je več kot uro za vodilnim), pa si je svetovni prvak v rallyju Carlos Sainz premislil in se je pojavil na startu 2. etape. Dobil je dve specialni preizkušnji in se povzpela na 30. mesto. Njegov zaostanek zdaj znaša 55 minut, vodi pa se naprej Delecour pred Biasionom (oba Ford), ki zaostaja minuto in 11 sekund.

BEOGRAD / NZ SRBIJE POTEĞNILA ZADNJEGA »ASA« IZ ROKAVA

Bo Miljanić predsednik NZJ?

BEOGRAD - Predstavniki Nogometne zveze Srbije so potem, ko jih je potpisnila v kot odločnost najboljših nogometnih klubov v ZR Jugoslaviji, izvlekli se zadnjega »asa iz rokava« - Miljana Miljanića. Temu znamenitemu nogometnemu trenerju so predlagali, da bi kandidiral za predsednika Nogometne zveze Jugoslavije in tako odstopili od namena, da bi na to pomembno mesto pripeljali »svojega« cloveka, Nemanjo Stankovića, sicer predsednika Nogometne zveze Srbije. A klubi so odšli ze zenoega, ki zagovarja

MILAN - Ta kosarkarski teden bo za italijanske ekipe v znamenju evropskih klubskih pokalov.

Poleg evropskega klubskega prvenstva bosta na sporedu se tekne za Koracev pokal in Pokal Ronchetti.

Evropsko klubsko prvenstvo: v A skupini bosta Knorr in Scavolini verjetno pred odločilnima teknama. Bolonjčani se bodo spoprijeli s presenetljivim Limogesom, ki je prvi na lestvici v tej skupini, medtem ko bo Scavolini gostoval v Badaloni pri Joventutu, ki je največje razočaranje v tej sezoni v tem pokalu.

Spenci so bili namreč lani finalisti v Istanbulu, kjer so izgubili proti beograjskemu Partizanu.

V B skupini bi moral Benetton doma zanesljivo premagati belgijsko ekipo Maes Pils, čeprav Skansijevo mostvo na zadnjih tekmah igra zelo slabo. Predvsem zadnja predstava v Madridu proti Realu je bila pod vsako kritiko, saj so Sabonis in soigralci postregli Skansijevemu mostvu s pravo kosarkarsko lekcijo in ga obenem zasuli s pravo točo kosev (na koncu je bilo kar 32 točk razlike).

Koracev pokal: vse tri italijanske ekipe so se uvrstile v cetrtno finale. Jutri bo v Caserti italijanski derbi med domaco Phonolo in Clearjem, teden dni kasneje pa bo v Cantùju povratno srečanje. Obeta se ize-načen in zanimiv boj, fa-

vorita pa tu ni.

Rimski Virtus pa bo pred lažjo nalogo, saj bo igral proti španskemu mostvu Elousa iz Leona. V dvojnem srečanju so rimski kosarkarji nesporni favoriti.

Pokal prvakinj: ekipa SFT iz Coma bo v cetrtek igrala v gosteh proti Ruzomberku. Italijanke so na zadnjih dveh pokalnih srečanjih izgubile, tako da je tudi cetrtkovo gostovanje dokaj nevarno.

Pokal Ronchetti: vse tri italijanske ekipe bodo jutri igrale v gosteh. Vivo Vicenza bo igral v Vigju proti Xeroku, Primizie iz Parme v francoskem kraju Mirande, medtem ko bo Pitagora iz Pescara pred najtežjo nalogo v Poznaju proti Olimpiji.

D'Antoni trener Philipsa

KOŠARKA / EVROPSKI KLUBSKI POKALI

Pester in skoraj odločilen teden za italijanske ekipe

Koracev pokal: jutri italijanski derbi Phonola - Clear

Domačin in Avstrijka

HEERENVEEN - Nizozemec Falko Zandstra in Avstrijka Emese Hunyady sta postala evropska prvaka v velikem četverboju v hitrostnem drsanju. Rezultati - moski: 1. Zandstra (Nizozemska) 156, 882 točke, 2. Koss (Norveska) 157, 961, 3. Ritsma (Nizozemska) 158, 047; zenske: 1. Hunyady (Avstrija) 170, 721 točke, 2. Warricke (Nemčija) 170, 818, 3. Bazanova (Rusija) 175, 347. (AFP)

Waldner zmagal v Tokiu

TOKIO - Rezultati prvega namiznoteniskega turnirja moske svetovne turneje "all-stars" v Sagi na Japonskem - polfinale: Waldner (Sve) - Chen Xinhua (Ang) 21:13, 21:11. Rosskopf (Nem) - Persson (Sve) 21:12, 21:11; finale: Waldner - Rosskopf 21:15, 21:17, 19:21 in 21:9. (Reuter)

Enzo Scifo poškodovan

BRUSELJ - Nogometni zvezdnik Enzo Scifo zaradi poškodbe, ki jo je staknil na nedeljski tekmi italijanske lige proti Interju (Enzo je član Torina), ne bo nastopil na tekmi Belgija - Ciper. (STA/AP)

Indurain bo izpustil Vuleto

MADRID - Španec Miguel Indurain, številka ena svetovnega kolesarstva, je sporočil, da bo zaradi priprav na Giro d'Italia, izpustil dirko po Španiji. »Z veseljem bi nastopil na Vuleti, a bi izgubil preveč moči, ki jih bom potreboval za uspešen nastop v Italiji.« je povedal Indurain, lanskoletni zmagovalac dirk Giro d'Italia in Tour de France. (AFP)

Slovenski lokostrelci uspešnejši v Varazdinu

VARAZDIN (Morel) - Na odprtem dvoranskem turnirju v lokostrelstvu je v Varazdinu nastopilo 54 najboljših hrvaskih in slovenskih lokostrelcev. Nasi, ki jih je vodil olimpijec Samo Medved, so bili veliko boljši od gostiteljev. Tekmovanje je potekalo v treh disciplinah: prosti slog, compound in barebow (lok brez merilca). V compoundu je zmagal Slovenec Sitar, v barebowu pa prav tako nas zasto-pnik, 12-letni Demšar. Najbolj napeto je bilo v disciplini prosti slog, kjer je v odločilnem dvoboju za prvo mesto mladinec Krumpeštar premagal Podrčaja s 87:84.

Mladi tekači drugi

CASTELLO DI FIEME (Morel) - Na mednarodnem smučarskem tekmovanju za pokal Topolino je nastopilo 640 mladih tekecev iz desetih evropskih držav. Slovenska reprezentanca je v mostveni razvrstitvi zasedla odlično drugo mesto, malce prese-netivno pa je zmagala Hrvaska. V slovenski vrsti so najboljše rezultate dosegli letniki 1978 in mlajši, kjer sta Gorazd Berginc in David Čuk zasedla drugo in tretje mesto.

Faldo prepričljivo vodi

LONDON - Lestvica najboljših igralcev golfa: 1. Faldo (V. Britanija) 23, 54 točke, 2. Couples (ZDA) 16, 16 točke, 3. Woosnam (V. Britanija) 13, 14, 4. Olazabal (Španija) 12, 87, 5. Langer (Nemčija) 12, 77, 6. Norman (Avstralija) 12, 63, 7. Love (ZDA) 11, 90, 8. Price (Zimbabve) 11, 72, 9. Azinger (ZDA) 11, 45, 10. Cook (ZDA) 11, 16. (Reuter)

Körmend Hunor - Optimizem Postojna 57:56 (33:29)

KÖRMEND - Sportna dvorana, gledalcev 2500, sodnika Poiger in Kreid (oba Avstrija). KÖRMEND HUNOR: Camprak 5, Czizler 8 (2:3), Zsebe 4 (2:4), Halm 18, Molnar 2, Klišura 20 (8:12). OPTIMIZEM POSTOJNA: Pakiz 2, Besedic 8, Rojko 7 (3:3), Tiringar 4, Reichenecker 2, Radan 13 (2:2), Ademi 2 (2:2), Šušić 4, Bacar 14 (4:4). V kosarkarski ligi SBA so Postojncani izgubili v Körmendu. Gostje so v drugem polasu igrali odlično. V zadnji minuti so se vodili s 56:55, sedem sekund pred koncem pri rezultatu 57:56 pa Radan ni zadel. (B.F.)

Hrvaški ekipe za naslov evropskega prvaka

ZAGREB (Morel) - O novem klubskem evropskem prvaku v vaterpolu bosta odločala hrvaška kluba Jadran Koteks in Mladost Autohrvatska. V polfinalnih srečanjih je splitski Jadran Koteks sele po dveh podaljških premagal francosko mostvo Nica z 11:8, v prvem srečanju so namreč Splitčani izgubili s 7:9. Veliko lažje delo so imeli igralci zagrebške Mladosti Autohrvatske, ki so premagali nizozemski Polar Bears s 13:5. V prvem srečanju je bilo 8:8.

Obvezna zmaga Dobljanov

ENNS-CELOVEC - Odbojkarji SK Dob so v soboto zvečer v Ennsu (Zgornja Avstrijska) po napeti tekmi slavili »obvezno zmago« nad zadnjim na lestvici. Ekipa trenerja Branka Golloba si je zmago zagotovila sele tie-breaku v petem nizu, katerega je do-bila 19:17. Dobljani so zadnjega na lestvici očitno podcenjevali, saj so v tej tekmi napravili nič manj kot 14 priložnosti za zmago. Z zmago nad Ennsom je Dob po četrtem kolu play off-tekmovanja naslov avstrijskega prvaka se vedno na tretjem mestu lestvice, drugo korosko mostvo, Hypo VBK-Celovec, pa sledi na četrtem mestu s točko zaostanka. Celovčani so v tem kolu senzacionalno premagali mostvo iz Amstettna s 3:1.

Lestvica: 1. SVS Möma 19 (9:2), 2. Amstetten 16 (10:7), 3. Dob 14 (8:8), 4. Celovec 13 (10:5), 5. Gleisdorf 9 (2:9), 6. Enns 5 (4:12). (I.L.)

KAC premagal tudi Gradec

GRADEC - Celovski KAC v avstrijskem prvenstvu v hokeju na ledu nadaljuje s svojo serijo zmag! V nedeljo zvečer je v gosteh premagal močno ekipo ATSE Gradec s 5:4 (1:3, 3:1, 1:0) in se znebil zadnjega mesta na lestvici. Beljaški VSV je na domaćih tleh razočaral (neodločeno 2:2 proti Feldkirchu), Zell am See pa je premagal Innsbruck s 4:3. Hokejisti ze danes nadaljujejo s prvenstvom. (I.L.)

Lestvica: 1. VSV Beljak 13 točk, 2. Gradec 10, 3. Zell am See 10, 4. Innsbruck 9, 5. KAC 8, 6. Feldkirch 8.

MAJA MARSICEVIC

LESTVICE

Mladingi

Play off
IZIDA 2. KOLA: Sant'Andrea - Pallavolo Trieste 0:3 (10:15, 9:15, 11:15); Volley club - Sloga 3:1.
VRSTNI RED: Pallavolo Trieste 4, Sant'Andrea in Volley club 2, Sloga 0.

Mladinke

IZIDI 15. KOLA: Virtus - Sgt bo danes; Koimpex - Cus Trst 3:0, Altura - Breg 3:0, Bor Friulexport - Sant'Andrea 3:0.
VRSTNI RED: Bor Friulexport 26, Koimpex 24, Altura 20, Sgt 14, Virtus 12, Cus in Breg 6, Sant'Andrea in Prevenire 4. (Altura ima tekmo manj, Breg ima tekmo več)
PRIHODNJE KOLO: Bor Friulexport - Altura (danes ob 19:30), Breg - Koimpex (31.1 ob 11:00), Cus - Virtus, Sant'Andrea - Prevenire.

Dečki

IZIDI 11. KOLA: Nuova Pallavolo - Rozzol 3:0 brez boja; Volley club - Pallavolo Trieste 3:2, Bor Furlani - Sloga 0:3.
VRSTNI RED: Sloga 16, Nuova Pallavolo 12, Bor Furlani 8, Volley club 6, Pallavolo Trieste 2, Cus Trieste 0. (Rozzol je bil zaradi dveh porazov brez boja izključen iz prvenstva)
PRIHODNJE KOLO: Bor Furlani - Volley club; Pallavolo Trieste - Cus, Sloga in Nuova Pallavolo sta prosta.

Deklice

IZIDI 10. KOLA: Bor Friulexport - Virtus 3:0; Sgt - Sokol 0:3, Ricreatori - Sant'Andrea 3:1; Cus - Oma 3:1. Koimpex in Club Altura nista igrala.
IZIDI 11. KOLA: Koimpex - Oma 2:3; Sokol - Ricreatori 3:1; Virtus - Sgt 3:0, Club Altura - Bor Friulexport 0:3. IZIDI ZAOSTALE TEKME: Bor Friulexport - Sant'Andrea 3:0.
VRSTNI RED: Bor Friulexport 18, Cus 14, Sokol in Oma 12, Ricreatori 10, Virtus in Koimpex 8, Sant'Andrea 4, Sgt 2, Club Altura 0.
PRIHODNJE KOLO: Club Altura - Sgt; Virtus - Ricreatori; Sant'Andrea - Oma; Cus - Koimpex. Bor Friulexport in Sokol sta prosta.

Naraščajniki

IZIDA 8. KOLA: Nuova Pallavolo - Sloga 0:3; Pallavolo Trieste - Rozzol 3:0.
VRSTNI RED: Pallavolo Trieste 16 (7 tekem), Bor Furlani 12 (6), Sloga 11 (7), Rozzol 9 (6), Nuova Pallavolo 0 (7).
PRIHODNJE KOLO: Rozzol - Nuova Pallavolo; Sloga - Bor Furlani (jutri na Opcinah ob 15:15), Pallavolo Trieste je prost.

Naraščajnice

IZIDI 7. KOLA: Altura - Sokol 3:0, Kontovel - Cus 0:3, Ricreatori - Oma 2:1, Bor Friulexport - Koimpex 3:0. Virtus in Sgt nista igrala.
IZIDI 8. KOLA: Oma - Bor Friulexport (danes ob 20:00), Cus - Ricreatori bo 4:2; Virtus - Kontovel 0:3, Koimpex - Altura 3:0, Sgt in Sokol nista igrala. IZIDI 9. KOLA: Kontovel - Sgt 3:0.
VRSTNI RED: Koimpex 15 (7), Cus 14 (5), Bor Friulexport 12 (4), Altura 11 (7), Ricreatori 10 (5), Kontovel 9 (7), Oma 7 (4), Virtus (6) in Sokol (6) 4, Sgt (5).
PRIHODNJE KOLO: Ricreatori - Virtus, Bor Friulexport - Cus, Oma - Koimpex. Altura in Sokol sta prosta.

Obvestila

SMUCARSKI KLUB

BRDINA
organizira avtobusni izlet v nedeljo, 31. januarja, v Arnoldstein. Vpisovanje na sedežu kluba, Prosjeska ulica 131 na Opcinah, od ponedeljka, 25. t. m., do srede, 27. t. m., od 19.30 do 20.30. Informacije na tel. št. 212859 in 299573.

SD BREG

SMUCARSKA SEKCIJA
obvesca, do bo vpisovanje za smučarski izlet v Gerlitzen (Kanzel), ki bo v nedeljo, 31. t. m., se danes od 20.30 do 22. ure v prostorih dolinske občinske telovadnice.

SLOVENSKO PLANINSKO

DRUSTVO TRST
vabi člane smučarje, naj se ob priliki tečaje v Zoncolanu, udeležijo smučarskih izletov vsako nedeljo do 31. januarja. V avtobusih je več prostih mest na voljo ljubiteljem snega. Interesenti naj javijo svojo udeležbo načelnici smučarskega odseka Valentini Fachin (tel. 634648).

Olympia končala prvi del z lepo zmago

V 1. moski odbojškarski diviziji na Goriškem

Caldini - Olympia Pintar 2:3 (7:15, 15:9, 15:3, 3:15, 13:15)

OLYMPIA: Lutman, Bensa, Spacapan, Breganti, Klede, Komjanc, Pintar, Cavdek, Dornik.
Zadnja tekma Olympie v prvem delu 1. moske divizije ma Goriškem je bila zanimiva in napeta. V prvem nizu so nasi fantje zaceli koncentrirano in s hitro igro popolnoma onemogocili nasprotnika. V drugem setu je gostujoca ekipa strnila vrste in bolje zaigrala ob mrezi. Igralci Olympie pa so nekoliko popustili in tako je set sel nasprotniku. V nadaljevanju so goriski fantje popolnoma popustili, tako da je nasprotnik imel zelo lahko pot do zmage. V cetrtm setu pa so goriski fantje zaigrali zopet, kakor znajo in z neustavljivim napadom prepustili nasprotniku le tri tocke. O koncnem izidu je tako odlocal »tie break«. Ekipi sta se stalno izmenjavali v vodstvu. V koncnici pa so igralci Olympije ohranili mirnejse zivce. (Poldo)

1. ŽENSKA DIVIZIJA / NESPODBUDEN ZAČETEK NAŠIH ŠESTERK

Breg in Kontovel za uvod žal nista osvojila niti niza

Obe ekipi pa sta se pomerili z dokaj močnima nasprotnikoma

Zacelo se je tudi prvenstvo v 1. zenski diviziji, v kateri letos nastopa samo dve slovenski sesterki, to sta Breg Union Beton in Kontovel. Gre za clanski garnituri teh nasih dveh drustev, a v obeh ekipah je tudi precej mladink. V prejsnjih dveh sezonah se je to prvenstvo odvojalo v znamenju slovenskih ekip, saj je predlani v D ligo napredoval Bor, lani pa Sloga. Kako bo letos?

Branko Sain (trener Breg): »Breg Union Beton nastopa v prvenstvu z nekaterimi igralkami, ki imajo ze precej dolg igralski staz, druge pa so se mladinke. To sozitie bi moralo pomagati bodisi enim kot drugim. Ekipa je potencialno precej dobra, tako da si vsi od nje pričakujemo uspesno prvenstvo. Ze v soboto pa smo videli, da ne bo lahko in da moramo urediti se nekatere stvari, predno bomo povsem nared. Vsekakor pa je prvenstvo dolgo in izenaceno, tako da bo na koncu le slavila ekipa, ki bo obdrzala formo vse do zadnjih kol.

Jana Ban (nacelnica odbojškarskega odseka SD Kontovel): »Kontovel nastopa letos v prvenstvu s precej pomlajeno postavo in ima za cilj miren obstanek in vkljucevanje cimvecjega stevila mladih v ekipo.

Tudi sodec po rezultatih prvega kola so za nas domala vsi nasprotniki prava neznanka, tako da pravzaprav ne vemo, kaj nas caka. Izreci pa moram kritiko odbojškarski federaciji, kajti ne razumem, zakaj se prvenstvo pricenja tako pozno in je zaradi tega tako zgosceno, da je treba pet kol odigrati kar med tednom. Saj se ve, da dekleta pricenja z vadbo ze septembra.«

Breg Union Beton - Pallavolo Altura 0:3 (8:15, 12:15, 10:15)

BREG: Kocjancic, Glavina, Sturman, Sancin, Zeriali, Canziani, Bandi, Pettiroso, Malmenvall, Ota, Giorgi, Slavec.

11 tock na sevisu za nasprotnice: rezutat 11:1. Pri tem tezkem delnem rezultatu je nasa ekipa zacela dajati prve vidne rezultate svoje prisotnosti na igriscu. Nekoliko je uredila sprejem servisa, posebno pa je strnila vrste v obrambi. Na ta nacin je spet delovati obramba in tako tudi gradnja akcij, ki so jih nase zakljucevale z ucinkovitimi in privlacnimi napadi. Kazalo je, da bo Breg končno zaigral kot preroben in strl nasprotnika, ko je med nasimi vrstami spet zavladala zivcnost zaradi nekaj nepotrebnih napak. Altura je izkoristila sibe trenutek nasih in z

Brezanke (arhivski posnetek) proti Alturi neuspesne

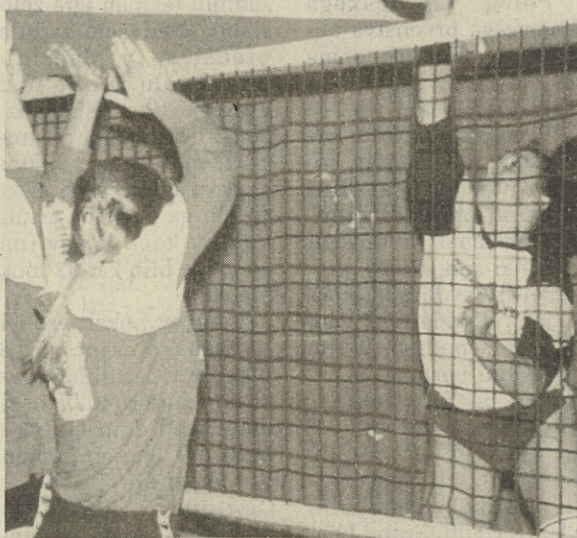
lo pa se je na zalost isto kot v prvem setu, tako da so nasprotnice povedle in si samo s servisom priigrane celih 7 tock naskoka. Reakcija nasih deklet je bila tokrat pravocasna. Zacela je spet delovati obramba in tako tudi gradnja akcij, ki so jih nase zakljucevale z ucinkovitimi in privlacnimi napadi. Kazalo je, da bo Breg končno zaigral kot preroben in strl nasprotnika, ko je med nasimi vrstami spet zavladala zivcnost zaradi nekaj nepotrebnih napak. Altura je izkoristila sibe trenutek nasih in z

dvema akcijama zakljucila tudi drugi set. V tretjem setu so nase zaigrale dokaj jezno in prepriljivo ter povedle takoj na zacetku. Priigrane prednosti pa niso znale obdrzati do konca in pri vsaki menjavi puscale nasprotniku tocko ali dve. Tudi tokrat zaradi svojih nepotrebnih in sedaj tudi usodnih napak. Breg je kljub porazu pokazal, da je v dolocenih elementih dosegel in tudi presegel nasprotnika, ki se je v minuli sezoni boril za prestop v visjo ligo. Mirne duše lahko recemo,

MLADINKE / »VROČA« ZADNJA TRI KOLA

Že drevi na 1. maju prva od treh odločilnih tekem za naslov prvakinj

Ob 19.30 se bosta pomerila Bor in Altura - V igri za vrh tudi slogašice

S prve tekme med borovkami in slogašicami na 1. maju

Danes zvečer, s pricetkom ob 19.30, bo na stadionu 1. maj prvi od treh »velikih dvo-bojev« za podelitev naslova pokrajinskega prvaka. Pomerili se bosta namrec vodilni Bor Friulexport in tretjeuvrscena Altura, moznosti katere so sicer malo vec kot teoreticne. V prihodnjem, predzadnjem kolu, bodo borovke (7.2.) na Opcinah igrale se proti drugouvrscenemu Koimpexu, v zadnjem kolu (14:2.) pa bo v telovadnici sole Don Milani se tekma Altura - Koimpex, ki pa bi bila pomembna sele v primeru, da bi borovke izgubile s slogašicami.

V teknah prvega dela je Bor Friulexport proti Alturi zmagal s 3:1, proti Koimpexu pa s 3:0, tako

da vsekakor ostaja glavni favorit.

V obdobju med neposrednimi dvoboji prvega dela in zdajšnjimi so vodilne ekipe nizale zmage kot po tekočem traku, tako je bilo tudi konec prejsnjega tedna, ko je bilo na sporedu 15. kolo.

Koimpex - Cus 3:0 (15:13, 15:6, 15:8)

KOIMPEX: Brisnik, Ciocchi, Ferluga, Fonda, Kosmina, Milic, Spacal, Starc.

V nedeljo zjutraj je po tehnicno dokaj nezanimivi tekmi Koimpex spet slavil gladko zmago proti skromnejsemu nasprotniku. Razburljiv je bil le prvi set, ko je CUS prese-netil slogašice in celo povedel z 11:4. To pa je nase igralkle le zdramilo in ko so vsaj malo »priti-

snile na plin« se je stanje na igriscu takoj spremenilo in CUS se je pac moral sprijazniti s premocjo nase ekipe.(Inka)

Pallavolo Altura - Breg: 3:0 (15:10, 15:3, 15:3)

BREG: Bando, Laurica, A. in S. Mauri, Metlika, Pettiroso, F. in M. sancin.

Breg je v tem kolu igral proti ekipi Pallavolo Altura, ki je za nase, kot kaze ze sama lestvica, le premocen nasprotnik. Sodec po igri brežank je bil se najboljši prvi set, ko so pokazale nekaj dobrega, predvsem v obrambi, tako da so lahko izvedle nekaj uspesnih napadov. V ostalih dveh setih je Altura po tretji ali cetrti menjavi visoko povedla in na koncu vnovcila novo zmago. (Sain)

NARAŠČAJNICE / PO 8. KOLU

Borovke se hitro vzpenjajo Kontovelke so si opomogle

Tudi v tem prvenstvu so prejsnji teden igrali s pospešenim tempom, odigrali so namrec dve koli, tudi tu pa je Bor Friulexport se nepremagan, vrh tega je nazadnje ugnal dve od boljsih sesterk: najprej Ricreatorija, v derbiju pa se Sloga, o cemer smo ze porocali. Poleg borovk je v tem prvenstvu nepremagan se Cus.

Zaradi neodigranih tekem neberljiv položaj na lestvici je dodatno zapletla se odpoved ekipe Pallavolo. Vse tocke, dosezene proti tej ekipi, so neveljavne.

Virtus - Kontovel 0:3 (3:15, 0:15, 5:15)

KONTOVEL: Sossa, Starec, Brezovec, Ferluga, Kosuta, Skrk, Bukovec, Bezin, Briscak, Bogatec, Krizman, Rebula.

Kontovelke so v zadnjih dveh kolih dosegle dve prepricljivi zmagi. Poleg Virtusa so med tednom s 3:0 (17:15, 15:2, 15:0) premagale se ekipo Sgt in tako po seriji porazov proti boljsim sesterkam v prvensstvu precej napredovale na lestvici. Pozitivno je, da so na obeh teknah v 3. nizu odlicno zaigrale zacetnice.

DEČKI / V POV RATNEM DERBIJU PROTI BORU FURLANI

Slogaši tudi drugič boljši

Slogaši v tem prvenstvu meljejo vse nasprotnike, tako je bilo tudi v povratnem slovenskem derbiju na »1. mnaju«. Zaradi dveh zaporednih porazov brez boja pa je bil iz prvenstva izključen Rozzol, tako da se rezultati, dosezeni proti tej ekipi, v povratnem delu (2. faza) ne štejejo.

Bor Furlani - Sloga 0:3 (5:15, 3:15, 5:15)

BOR FURLANI: Furlanic, Domio, Sustersic, Furlani, Pertot, Smotlak, Cuk, Talotti, Sancin.

SLOGA: Kralj, Volcic, Micalessi, Marc, Germani, Metlika, Plesnicar.

Tudi v povratnem derbiju borovci, ki so »tretja sila« prvenstva, niso bili kos slogasem in gostje so zasluzeno zmagali. Tekma je bila enosmerna tudi zato, ker so ze tako v popreju za leto dni mlajsi borovci zaigrali brez bolnega Pierija, odsoten pa je bil tudi trener, tako da so bili se lazi plen objektivno boljsega nasprotnika, ki ima v svojih vrstah odlicnega Kralja, ki je pravi »deus ex machina« in igravec, ki daje ekipi »peto prestavo«.

Bor Furlani je na zacetku kar stirikrat blokiral naj-

boljsega nasprotnikovega igralca, izvedel nekaj do-brih napadov in tudi povedel, nato pa povsem pre-pustil pobudo slogasem. Omeniti je treba, da so borovci v drugem setu izgubljali ze z 12:0. Edine tri tocke jim je na servisu pridobil Sustersic, ki je pokazal, da solidno obvlada tudi ta element.

Pallavolo TS - Bor Furlani 0:3 (5:15, 5:15, 13:15)

BOR FURLANI: Furlanic, Domio, Sustersic, Furlani, Pertot, Pieri, Smotlak, Cuk, Talotti, Sancin.

Borovci so bili v tekmi 10. kola premocni za Pallavolo. Se vedno malo pesa servis, v ostalih elementih pa so vsaj v prvih dveh setih igrali sprosceno in su-vereno. V tretjem setu pa so nekoliko popustili, mor-da tudi zaradi menjave v startni sesterki. Posebej treba pohvaliti Domia, ki je v koncnem delu seta bil glavni akter vseh akcij, pa tudi startno sesterko. Dobrsen del ekipe dobro napreduje in tudi rezerve se pocasi vkljucejuje, tako da je lahko upati na dobro nadaljevanje vseh, ki redno in vestno trenirajo. (S.M.)

Gledališča

Slovenija LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 21. uri (Ovalna dvorana) Strniša/Fray: Zabe, v izvedbi Koreodrame. Cena vstopnice 1000 SIT.

Ob 20. uri (Stihova dvorana) Leticija in Lustrek. Cena vstopnice 500 SIT.

V PRIHODNIJH DNEH: 27. do 30. t. m. ob 21. uri in 31. t. m. ob 18. uri (Ovalna dvorana) Strniša/Frey: Zabe. V izvedbi Koreodrame Ljubljana. Cena vstopnic je 1000 SIT.

27. in 28. t. m. ob 20. uri (Stihova dvorana) Leticija in Lustrek. Cena vstopnic je 500 SIT.

3. in 9. 2. ob 20. uri (Stihova dvorana) Ob letu osorej. Cena vstopnic je 500 SIT.

28. in 30. t. m. ter 1. 2. ob 19. uri (Gallusova dvorana) G. Verdi: Don Carlos, v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana. Gostujejo solisti: Puser-Jeric, Cioromila, Elenko, Kaludov, Trajanov, Pivovarov. Cena vstopnic 2000, 1700, 1500 in 500 SIT.

NAPOVEDUJEMO: 21. 2. ob 18. uri, 22. 2. ob 19. uri in 23. 2. ob 11. uri (Gallusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Cena vstopnic 600, 500 in 400 SIT. Za predstavi 21. 2. in 22. 2. je na voljo le še nekaj vstopnic.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri Arthur Schnitzler: Anatol (Dijaski 8 Vecerni in izven).

JUTRI: ob 19.30 uri Arthur Schnitzler: Anatol (Dijaski 7 Vecerni in izven).

Cenjene obiskovalce obvesčamo, da so vse predstave W. Allen: Zaigraj se enkrat. Sam v mesecu januarju, razprodane. Vstopnice za predstave v februarju bodo na voljo od 30. januarja, ko bodo objavili tudi razpored predstav za mesec februar. Rezervacij ne sprejemajo.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

MESTNO GLEDALISCE

DANES: Ob 19.30 uri E. Flisar: Kaj pa Leonar-do? (za Red U in izven).

Mala Scena MGL
DANES: ob 18. uri Z. Petan: Don Juan in Leporella (za izven in konto).

V PRIHODNIJH DNEH: 30. t. m. ob 19.30 uri Z. Petan: Don Juan in Leporella (za izven in konto). V zanimivem dvojezičnem projektu igrata gosta Stanislava Bonisegna in Johannes Pump.

Informacije vsak dan med 10. in 12. uro in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIJH DNEH: 29. t. m. in 4. 2. Gavan: Moz moje zene.

Prodaja vstopnic vsak dan razen nedelje od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v Jelovškovem salovu Kulturnega doma in uro pred predstavo pri blagajni. Tel. 061/448-922.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 19.30 uri Shakespeare: Hamlet (izven).

Informacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

SNG OPERA

V PRIHODNIJH DNEH: 30. (za red Sobota 2 in izven) in 31. (za red Upokojenci in izven) t. m. Cajkovski: Hrestad.

Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah do 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

SLG Celje obvesča svoje obiskovalce, da so vse predstave, vključene v Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 3. 1993, žal že razprodane.

Informacije na tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE

V PRIHODNIJH DNEH: 28. t. m. ob 19.30 uri R. Cooney: Zbeži od zene. Predstava je razprodana.

Informacije na tel. 064/222-681.

SLOVENSKE KNJICE

DANES: ob 19. uri Ch. Marowitz: Sherlockov zadnji primer, režija Jasa Jamnik. Gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča Celje.

ŠMARJE PRI JELSAH

V PRIHODNIJH DNEH: 30. t. m. ob 19.30 uri F. Schiller: Razbojniki, režija Robert Rapolja. Gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča Celje.

SLOVENJ GRADEC

V PRIHODNIJH DNEH: 29. t. m. ob 19.30 uri H. Ibsen: Nora. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

KULTURNI DOM

V PRIHODNIJH DNEH: 29. t. m., ob 20.30 A. Schnitzler - Anatol (abonma red A in D) - gostuje ljubljanska Drama. Ponovitvi v soboto, 30. t. m., ob 20.30 (abonma red B, E in F) in v nedeljo, 31. t. m., ob 16. uri (abonma red C in G).

GLEDALISCE ROSSETTI

PRIHODNIJH DNEH: 28. in 29. t. m. ob 20.30 bo Zadruga Argot - Società per attori uprizorila delo Umberta Marina »Volevamo essere gli U2«. Predstava izven abonmaja, za mladino in abonentne posebni popusti. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

Danes se prične prodaja vstopnic za predstavi »La Voix Humaine« in »Cavalleria rusticana«, ki bo na programu od 2. do 14. februarja. Urnik blagajne: od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprti.

GLEDALISCE CRISTALLO

V PRIHODNIJH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 20.30 W. Shakespeare - A piacer vostro - v izvedbi gledališke skupine Teatro dei Filodrammatici iz Milana. Režija Nanni Garella, scene in kostumi Antonio Fiorentino. V glavnih vlogah Marisa Della Pasqua, Paola Della Pasqua, Marco Balbi in Rosanna Bruzzo. Predstave bodo trajale do 7. februarja.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

V PRIHODNIJH DNEH: v petek, 29. t. m., ob 20.30 baletna predstava Jean Edelstein - »Painting the Music and Dance«.

GORICA

GLEDALISCE G. VERDI

V PRIHODNIJH DNEH: v ponedeljek, 1. februarja, ob 20.30 (abonma red A in B) A. Schnitzler - Anatol - gostuje SNG Drama iz Ljubljane.

VIDEM

PALAMOSTRE

V PRIHODNIJH DNEH: od 28. do 31. t. m. gostovanje gledaliških skupin Teatri di Thalia in Teatro dell'Elfo z Galdoničevim delom v Fassbin-derjevi priredbi La bottega del caffè.

COLUGNA (Videm)

GLEDALISCE LUIGI BON

V PRIHODNIJH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 20.30 Decameron v izvedbi gledališke skupine Terzo Teatro.

Koroška

CELOVEC

GLEDALISCE V HISI UMETNOSTI

DANES: ob 10.30 in ob 20.00 Der Klassenfeind.

Jutri, ob 10.30 in ob 20.00 zadnji ponovitvi.

V PRIHODNIJH DNEH: v četrtek, 28. t. m., ob 20. uri Twerbul - gostovanje gledališke skupine iz Moskve.

MESTNO GLEDALISCE

JUTRI: ob 19.30 Patrick Süskind - Der Kontrabass. Ponovitve v četrtek, 28. t. m., ob 19.30.

GRAD KRASTOWITZ

JUTRI: ob 19.45 kabaret - Die Wadlbeisser.

BELJAK

KLETNI TEATER

JUTRI: ob 20. uri Uli Bree: Don Quichote - Der Jahrhundertmann (v nemščini). Ponovitve v četrtek, 28. t. m., ob 20. uri.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

KLUB K4

DANES: ob 22. uri Marc Ribot & Shrek. Newyorški aktivist in organizator benefita za Bosno Marc Ribot, heroj lanskeletne Druge godbe, bo nastopil s skupino Shrek. Ob njih se v klubu obeta orto balkaniada, na sceno pa bo stopil tudi veliki Yakuza. Na voljo so fotografije in obirno press gradivo. Tel. 061/113-282.

MARIBOR

SNG DRAMA

V PRIHODNIJH DNEH: 27. in 29. t. m. (Mali oder) ob 21. uri Kabaret XX. stoletja, Isadora. Informacije na tel. 062/211-461.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

V PRIHODNIJH DNEH: 28. t. m. ob 20. uri koncert Akademskega pevskega zbora Maribor.

KOPER

MKC

V PRIHODNIJH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 22. uri koncert skupine Overslow (H.C.) iz Koprivnice.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIJH DNEH: v ponedeljek, 1. februarja, ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopila bo Liana Issakadze.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massimini in 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

NAPOVEDUJEMO: v ponedeljek, 1. februarja, ob 21. uri celovečerni koncert Francesca Guccinija.

MILJE

GLEDALISCE VERDI

V PRIHODNIJH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 22. uri bo na sporedu koncert skupine Microgroove, ki ga predstavlja Globogas. Po koncertu se bo večer nadaljeval z glasbo D.J. do 0.30.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

KOSOVELOVA DVORANA

DANES: ob 17. uri bo na sporedu javna tribuna na temo »Evropske dileme slovenske kulture«. Sodelovali bodo pesnik Tone Pavček, filozof dr. Edvard Kovac in pesnik Ales Debeljak.

FRANCOSKI KULTURNI CENTER

DANES: ob 16.30 in 18. uri Bouillon de culture (vodi Bernard Pivot) in Caracteres (vodi Bernard Rapp).

Center je odprt od 8. do 19. ure. Tel. 061/224-883.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE MIELA

V organizaciji Zadruga Bonaventura bodo predvajali serijo filmov v izvirniku posvečenih velikemu režiserju Petru Brooku, današnjemu direktorju Mednarodnega centra za gledališke raziskave v Parizu. Vstop prost.

DANES: ob 18.00 in 20.00 : »Marat/Sade« Igrajo Glenda Jackson, Patrick Magge, Ian Richardson.

NAPOVEDUJEMO: 2. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »The Mahabharata« Igrajo Bruce Myers, Vittorio Mezzogiorno, Andrzej Seweryn.

16. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »King Lear«. Igrajo Paul Scofield, Cyril Cusack in Patrick Magee.

Koroška

TINJE

DOM PROSVETE

DANES: ob 19.30 - Predavanje skofa Helmuta Krätzla »Dunaj: Ali nas vera omeji ali nas osvobodijo?«

Za najmlajše

LJUBLJANA

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Do 31. januarja bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja (razstava Muzeja novejšje zgodovine Celje). Odprto od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 uro in v soboto med 9. in 13.00 uro. Vsak dan potekajo tudi lutkovne igrice po posebnem programu.

DANES: ob 17. uri lutkovna igrica Gegci, O. S. M. Kranja.

Zaradi lažje razporeditve naprosajo, da obiske skupin vnaprej pravčasno sporočite na tel. številko 061/213-024.

LUTKOVNO GLEDALISCE

V PRIHODNIJH DNEH: 1., 2. in 3. februarja ob 16.30 in 18. uri Jan Malik: Zogica Marogica. Vstopnice so že v prodaji.

Informacije ob sredah, četrtkih in petkih od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

KULTURNICA

DANES: ob 17. uri Jan Zakonjssek: Hudic in pastir (izven). Gostovanje Lutkovnega gledališča Ljubljana.

V PRIHODNIJH DNEH: 28. 1., 29. 1. in 30. 1. ponovitve predstav.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIJH DNEH: 30. t. m. ob 16. uri Mojca Pokrajčulja, koroška ljudska pravljica v priredbi Janka Modra. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

Informacije na tel. 061/448-920.

VITESKA DVORANA KRIZANK

V PRIHODNIJH DNEH: 31. t. m. ob 17. uri Kužek postružek na obisku. V izvedbi gledališča Jaz in Ti. Prodaja vstopnic: Festival Ljubljana, tel. 061/228-544 oz. uro pred predstavo na prizniscu.

OPERA IN BALET SNG

V PRIHODNIJH DNEH: 29. t. m. ob 10. in 12. uri ter 30. t. m. ob 11. uri. Cipci: Sneguljica. Informacije na tel.061/331-945.

DOMŽALE

PROSTORI NAD TRGOVINO KOVINAR

V PRIHODNIJH DNEH: Vesele zimske počitnice od 1. do 5. 2. od 8. do 14. ure. Organizirano počitniško varstvo za otroke nižjih razredov. Modelarska delavnica - izdelava zrnaja. 1., 2. in 3. 2. do 13. do 15. ure. Za otroke od 1. do 4. razreda.

Racionalni tečaj - od 1. do 5. 2. od 9. do 10.30 ure za otroke 1. do 4. razreda, od 11. do 12.30 ure za otroke od 5. do 8. razreda.

1. in 2. 2. od 10.30 do 12.ure.

Gledališko lutkovna delavnica na temo Pike Nogavice z naslovom Pika Strumf gre na počitnice. Namenjeno otrokom od 2. do 5. razreda.

Organizira društvo SMO (Starsi-Mladi-Otroci) ob pomoči Napredka Trgovine, d.o.o. Informacije od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure po telefonu 711-875.

KAMNIK

GALERIJA VERONIKA

NAPOVEDUJEMO: 27. t. m. ob 17. uri otvoritev Slikarske parade, razstave slik otrok VVZ Mojca. Razstavo si boste lahko ogledali do 5. februarja.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

DANES: ob 10.30 Andersenova pravljica »Cesarjeva nova oblacija«, ki jo je za SSG v verzih napisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc. Scenograf Marijan Kravos, kosumisti Marija Vidau, komunist Miran Košuta, svetovalec za magijo Vikj. Nastopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Maja Blagović, Adrijan Rustja, Lucka Počak, Stojan Colja, Vladimir Jurc in Franko Korošec.

GLEDALISCE CRISTALLO

V PRIHODNIJH DNEH: v nedeljo, 31. t. m., ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica Snezna kraljica v izvedbi gledališke skupine Dramma italiano z Rijeke.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 31. t. m. si lahko v Galeriji CD ogledate razstavo Arnulfa Reinerja: Carinzia/Venezia- Topografia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dijake in studente 50 SIT.

Do 31. t. m. je v Veliki sprejemni dvorani na ogled razstava Švedsko steklo - razstavlja 12 vodilnih švedskih oblikovalcev. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALERIJA

V PRIHODNIJH DNEH:

31. t. m. ob 11. uri boste imeli obiskovalci se zadnjič možnost, da si ogledate retrospektivno razstavo Gojmirja Antona Kosa po strokovnim vodstvom. Po razstavi Vas bo vodila kustosinja Breda Ilich-Klancnik.

Do 31. t. m. razstavlja Gojmir Anton Kos.

Do 14. februarja bo na ogled razstava oljnih slik, plastik in grafik Jozeta Gorjupa.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za studente 50 SIT. Tel. 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 21. februarja bo na ogled razstava skulptur in fotografij blejskega umetnika Jana Fabreja.

Odprto vsak dan razen ponedeljka od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Tel. 061/214-106.

MESTNA GALERIJA

Do 8. februarja bo na ogled retrospektivna fotografska razstava z naslovom Pariški fotograf Veno Pilon, avtorja dr. Staneta Bernika, ki jo je galerija pripravila v sodelovanju s Pilonovo galerijo iz Ajdovscine. Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. Tel. 061/212-896.

GALERIJA KOMPAS, SLOVENSKA 36

Na ogled je razstava naj-novejših slik akademskega slikarja Jozeta Slaka.

JAKOPICEVA GALERIJA

DANES: ob 12. uri okrogla miza z naslovom Priprava novega zakona o varstvu naravnih in kulturne dediščine.

Do 31. t. m. je na ogled razstava Varstvo kulturne in naravne dediščine v Sloveniji v letu 1992. Tel. 061/223-340.

ARHITEKTURNA GALERIJA DESSA

Do 11. februarja je na ogled razstava projektov holandskega arhitekta Wiela Aretsa (virolaska arhitektura). Galerija je odprta od 10. do 15. ure, v nedeljo zaprto. Tel. 061/216-010.

KUD FRANCE PRESEN

Do 29. t. m. je na ogled razstava del fotografa Igorja Anderlica.

Odprto od 15. do 24. ure, ob nedeljah in ponedeljkih zaprto. Informacije na tel. 061/332-288.

GALERIJA EQURNA

Do 31. t. m. je na ogled razstava članov ob 10. obletnici. Galerija je odprta med 10. in 13.00 ter med 17. in 19. uro, ob sobotah med 10. in 13. uro, ob nedeljah in praznikih zaprto. Tel.

V naročju vetra (20)

Slovo od Galapagosa — Do Markizov v triintridesetih dneh
— Bivanje v zemeljskem raju mi je vztrajno kvaril dež

Zbogom Galapagos

Ze ob šestih sem začel zlagati svojo »banana«, nato sem pospravil po barki in ob devetih dvignil sidro. Zbogom, Puerto Baquerizo Moreno, zbogom, dona Cecilija, zbogom, tvoje smrdljivo olje, zbogom, cudoviti Galapagos! Sem bi se pa rad še vrnil.

Na obzorju vidim otok Santa Fe, pred petimi minutami se je okoli jadrnice motal tju-

lenj in me radovedno opazoval. Sicer pa so me tjuenjski včeraj popoldne prihajali gledat, kako čistim podvodni del jadrnice. Tako, na kakega pol metra so se mi približali.

Ah, kako se spet težko poslavljam od kopnega. Pred menoj je tista pacifiška neskončnost, za razdaljo od Ljubljane do Pekinga je je. Prej sem jo primerjal le na karti, sedaj pa je kruta redsnost. Kdaj

bom tam, na tistih sanjskih otokih?

8. junija, 4. dan plovbe

Popoldne preračunavam, sestevam, gledam karte. Dalec ... dalec ... Se 3335 milj mi je ostalo. Pa niti na polovici Tihega oceana se ne bom. Proti večeru opazim kakih 70 metrov od barke srpato repno plavut mečarice. Ni me vzela na muho. Te velike ribe se včasih z veliko silo zaletijo v barko in z mečem prebijejo bok.

20. junija, 16. dan plovbe

Po nekaj dneh imam zmerne vetra dosti in preveč. Tako, za sesto ali sedmico. Zjutraj, ko se je začelo daniti, sem za barko v morje spustil kakih 30 metrov vrvi. Zdaj barka veliko bolje drži smer.

Karnister, iz katerega jemljem pitno vodo zdaj, ima rjavo oblogo. V vodi je nekakšen rjav prah. Zacenja me spet nekaj crvčiti po trebuhu. Upam, da ne od te vode.

Med preverjanjem sklopov na krmi ugotovim, da sta popustila dva vijaka. - eden na krmilu in drugi na vrtnem avtopilotu. Tistega na krmilu z lahkoto zategnem, drugemu pa ne morem blizu, preglo-

boko v morju je. Upam, da mi ne bo odpadel avtopilot prej, predem bom zaplul v mirne vode kakšnega pristanišča. Toda do kopnega je še zelo dalec.

Iz oči v oči z morskim psom

Zjutraj naslednjega dne veter potegne na vso moč. Nekaj velikih valov se podre v kokpit, enega dobim za vrat, kar je pravzaprav dobrodošla priha. Sicer pa je temperatura med 25 in 27°C. Opoldne se veter nekoliko poleže in ker mi tisti vijak na avtopilotu ne da miru, zvijem jedra in se z masko na obrazu odpravim pod barko prevderit zadevo. Ugotovim lahko le, da je na podvodnem delu avtopilota veliko skolj in nobeden vijak ni popuščal. Skoljke očistim in pogledam iz morja. Preketo, nekaj metrov od barke je velika plavut. Pogled pod vodo: 5 ali 6 metrov dolga bestija me opazuje! V trenutku sem na barki. Sam ne vem, kako sem to naredil tako hitro. Morski pes se dvakrat zaokroži okoli barke in izgine ... Ti strela, ti, kmalu bi me pozil!

Taoha Nui, Polinezija

Triintridesetega dne

Arabci so me naučili, kako se zaščititi pred tropskim soncem (Obe fotografiji: J. Sterk)

plovbe sem spal le tri ure. Ob šestih zjutraj, ko se je zdanilo, sem pred seboj zagledal na levi otok Motane in na desni Hiva Oo. V zaliv sem priplul po zelo sibnem vetru. Valovi so se divje razbijali levo in desno, vetra pa je bilo toliko, da je pri prvem krizu pihalo z leve, proti drugim pa z desne...

Po kar razburljivem mučenju in krizarjenju v ozkem vodu v zaliv sem se le pregrizel za pomol. Tam sem ze našel tistega Francoza z Galapagosa z dvema deklicama. Pomagal mi je vreci sidro in umiti barko.

Pa sem končno tu. Dober dan, dezela mojih sanj. Taoha Nui, Markizi. Sedim v kokpitu, do mene prihaja grmenje morja na vzhodu v zaliv in zvrgolene

pticev v krošnjah palm na bregu... Ne morem prav verjeti pa je le res...! Tu sem...

Kljub drobceni zelji, da bi sel na breg, se najprej zlekem na leziscu, prizgem radio in poslušam polinezijsko glasbo. Melodične pesmi so to, iz njih diha melaholija in utrip največjega oceana na svetu...

Proti večeru se vendarle spravim na kopno in se oprham ... Ah ... topla voda ... Večerjam pri Francozih. Prispeval sem tri konzerve emonskega golaža, oni pa makarone. Pomagal mi je vreci sidro in umiti barko.

Prijatelje pridobivas in izgubljas v nekaj dneh.

Dez, dez...

Zacenjajo se moji dnevi v tem raju na Zemlji, o katerem sem sanjal leta, ce ze ne kar desetletja. Vse bi se slo, ce le ne bi bilo toliko dežja. Večino dni lije kot iz skafa. Na en dan lepega in sončnega vremena dva dneva dežuje na vso moč. Ko sem bil se dalec na morju, mi je Bob s Tahitija po radiu povedal, da je na Markizih zelo deževno. Pa mu nisem prav verjel. Zdeaj se kako obcutim, da je imel prav. Ko se posteno ulije, je tisoč metrov visoka gora nad Atuono, otoskim glavnim mestom, videti, kot bi jo kdo navrtal. Z nje se zlivajo tudi po petsto metrov visoki ozki slapovi, podobni so cur-

kom iz pipe...

No, ko pa se naredi vreme in posije sonce, tropska narava zazari v svojih prelestnih barvah. Tedaj se tu počutim kot v raju.

19. julija zvečer sedim na pomolu z domačinoma. Eden je kar atunski zupan. Pogovarjamo se o tukajšnjih razmerah. Pravi, da zelo pazijo na okolje. Hoteli, kjer ze so, naj bi bili majhni in vključeni v okolje. Na otoku je sedem majhnih hidroelektrarn in ena na nafto, za konice. Tu je tudi ducat vasi, ki pa so večinoma ob obali. Zdaj ko so komunikacije delno zgrajene, ze naseljujejo notranjost otokov. Zacenjajo tudi s kmetovanjem, vendar pa imajo težave s transportom zaradi slabih cestnih povezav. (Se nadaljuje)

JUTRI

27. januarja

O velikih Slovencih, katerih primki se zacenjajo s crko P, prav gotovo ne gre dvomiti. Ni treba posebej omenjati pomena skladatelja Petelina, pesnika Preserna in arhitekta Plecnika. In nenazadnje je tudi tisti, ki ima nedvomno največ zaslug, da smo v »spici« Evrope, Primož. V šestnajstem stoletju je bilo namreč ime pomembnejše od primka, saj so ga dodajali imenom grajski, da so laze ugotovili, kateri Francelj je se kaj dolzan.

Manj sreče pa smo imeli s tistimi na K. Se najbolje jo je odnesel eden prvih - Krek. Tistim, ki bi mu utegnili očitati, da je kaj prispeval k porivanju Slovencev na Balkan, lahko ugovarjamo, da je v parlamentu na Dunaju opozarjal, naj se ne mesamo v take posle. Precej slabše pa kaže glede tega Antonu Koroscu. Nesrečnega Edvarda Kocbeka bom pustil pri miru, saj so si ga že drugi dovolj privoščili. Ostane pa prvi Edvard, prvi pac po vlogi in pomenu v naši novejši zgodovini, revolucionar, državnik in mislec, ki se je slovenskega narodnega vprašanja loteval z besedo in na terenu.

Kako se ga je lotil na terenu, bomo morda kmalu uvideli, saj v Istri že ropota. Edvard Kardelj se je rodil 27. januarja leta 1910.

RECEPT

Sočni steak

SESTAVINE:

4 zrezki, vsak po 150 g, poper, 2 žlici olja, 4 rezine slaninice, 20 g masla; za limonovo maslo: 125 g masla, limona, sol in poper, listi mete; za paradižnike: 8 malih paradižnikov, 50 g naribanega parmezana, 20 g drobtin, 20 g masla, zamrznjeni peteršilj

ČAS PRIPRAVE: 40 minut

Meso operemo, osušimo, popopravimo in poskropimo z oljem. Nato pripravimo limonovo maslo in nadevani paradižnik. Maslo kremasto zmešamo. Dodamo naribano limonino lupino, limonin sok in sesekljano meto ter poper. Maso dobro premešamo in damo na neprepustni papir ali na folijo ter jo zvijemo. Ohladimo jo, preden jo ponudimo, jo z nožem narežemo na rezine. Paradižnike operemo. Na vrhu z nožem napravimo križne zareze in jim odrezemo pokrovčke. Paradižnike izdobljemo, mesu paradižnikov dodamo ostale sestavine, potem paradižnike ponovno napolnimo. Pokrijemo s pokrovčkii in pečemo pri 200°C 8 do 10 minut. Nato vsak steak ovijemo z rezino slaninice in vse skupaj zvezemo s kuhinjskim sukancem oziroma vrvico. Na ogreti maslobi jih opečemo, obrnemo in popečemo se z druge strani. Dodamo maslo in do konca spečemo. Pokrijemo jih s folijo in pustimo 2 - 3 minute, da se meso enakomerno prepoji z omako. Ponudimo z maslom in paradižnikom.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Rezanci z bučnimi peškami

SESTAVINE:

300 g rezancev iz cele moke, sol, 1 žlica masla, 2 žlici moka, 100 g oluščanih bučnih pešk, 2 žlici nastrganih orehov

Rezance kuhamo 10 minut v slani vodi, nato jih ocedimo in prepražimo na maslu skupaj z makom, bučnimi ali sončnicnimi peškami in orehi.

(Neva Miklavcic Predan)

FILATELIJA

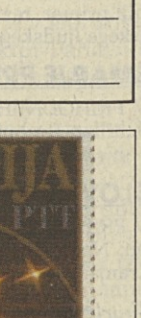
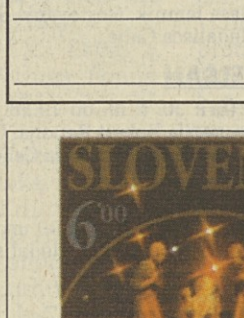
Katera znamka je najlepša?

MITIA JANCAR

Vsako leto izbiramo najboljše avtomobile, najlepše dekleta in se kaj. V našem uredništvu pa smo se odločili, da vas povabimo k izboru najlepše slovenske znamke lanskega leta.

Za lažjo odločitev objavljamo posnetke

vseh znamk, izdanih od osamosvojitve do konca leta 1992. Izberite najboljšo, vpišite njeno ime na kupon, pripišite svoj naslov in pošljite na naslov Republika, Slovenska 54, 61000 Ljubljana do ponedeljka, 1. februarja.

Samostojnost

Državni grb

A. M. Slomšek

Giuseppe Tartini

80 let GRS

3. SP službenih psov

Božič 1

XVI. Zimske Ol, Albertville 1, 2

500-letnica odkritja Amerike 1, 2

100 let ljubljanske operne hiše

Kongres ICSID

XXI. poletne Ol, Barcelona, 1

XXI. poletne Ol, Barcelona, 2

Herman Potočnik Noordung

Kupon »Najlepsa znamka«

Glasujem za znamko:

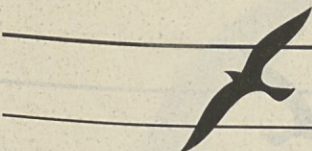
Ime in Priimek:

Naslov:

Božič 1

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.00	Zimski počitniški program
09.55	Goldy-zgodba o zlati medvedki , ameriški film, VPS 935
11.30	Zivljenjske preizkušnje, 13., zadnji del angleske poljudnoznanstvene serije, ponovitev
12.20	Zelena ura, VPS 1200
13.00	Poročila
13.05	Svet na zaslonu, ponovitev
14.50	Sova, ponovitev
15.15	Korak za korakom, 8/13 del ameriške naniz., VPS 1450
15.15	Leta more, 2/4 del koprodukcijske nadalj., VPS 1515
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Zlata ribica: Neprijetna vprašanja, 7., zadnji del nadalj.
17.45	Povodnjak in makov skrat, 3., zadnji del lutkovne igrice
18.00	Regionalni studio Koper
18.50	Besede, besede, besede, tv-igrice
19.15	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.05	Danes v parlamentu
20.50	Glasba, show in cirkus: Baršnikov v Hollywoodu, VPS 2040
21.40	Mačke, 4., zadnji del angleske poljudnoznanstvene serije, VPS 2140
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215; Sport
22.43	Poslovna borza
22.55	Omizje
00.55	Video strani

SLOVENIJA 2

10.10	TV avtomagazin, svetovalno namenski program, ponov.
10.40	Sedma steza, ponovitev
11.00	Ivan Aralica: Ulica treh vrtnic, drama HRTV, ponovitev
12.00	Bobenček, ponovitev
13.00	Poročila
15.40	Sobotna noc, ponovitev
15.40	Videonoc
16.50	Svetovne glasbene nagrade, 2. del
18.05	Plutjsko gledališče, dokumentarna oddaja
18.50	Iz življenja za življenje: Prislunhimo tišini
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.00	Milena, 1/4 del koprodukcijske nadaljevanke
20.50	Osmi dan
21.50	Svet poroca
22.25	Slike iz Secuana: Otroške igre, 9. del dokum. oddaje
22.40	Sova
	V avtobusu, 1. del angleske humoristične nanizanke
	Leta more, 3/4 del koprodukcijske nadaljevanke

KANAL A

10.15	Astrološka napoved
10.25	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 81. dela
12.00	Teden na borzi, ponovitev
19.00	Ninja zelve, 32. del ameriške risanke
19.40	MCM
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program
20.30	Svalbard - Meja življenja, dokumentarec tedna
21.00	Deseta zrtev, italijanska futuristična srhljivka
22.30	Drugacen svet, 82. del ameriške nadaljevanke
23.20	Dnevnoinformativni program
23.35	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.10	Astrološka napoved
00.20	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Studio 2 magazin
	Primorska kronika

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Carioca (vmes (11.00) dnevnik
11.15	Nan.: Mio zio Buck
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes vesti
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Oddaja za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Variete: Buona fortuna
15.00	Dok.: Supertelevisio
15.30	Otroska oddaja
16.00	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo?
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Variete: Partita doppia (vodi Pippo Baudo)
22.30	Aktualno: Caffè italiano, vmes dnevnik
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci
1.10	Nočni film

RAI 2

6.10	Cuore e batticuore
7.00	Otroski variete
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Chiamata urgente per il dott. Gillespie
11.10	Nan.: Lassie
11.40	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Diogenes in vreme
13.55	Razmisljanja
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	vesti in iz Parlamenta
17.20	Aktualno: Il coraggio di vivere, nato sport
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	TV film: Morte a contratto (krim., It. '92)
22.30	Aktualno: Mixer
23.15	Pegaz in dnevnik
0.10	Glasba: Umbria jazz

RAI 3

6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50) vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Chi è di scena?
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezeline vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dokumenti
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	Nan.: Lassie
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezeline vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una carolina
20.30	Chi l'ha visto?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Society (srh., ZDA '89, r. B. Yuzna)
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.00	Nad.: Marilena, 9.35 General Hospital, 10.10 Ines, 11.00 Pantanal, 11.25 Amanda, 11.50 Celeste, vmes (10.30) TG 4 vesti
12.40	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.00 Grecia, 16.05 Anche i ricchi piangono, 16.50 Febbre d'amore
17.25	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.35	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.05	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Film: I 10 comandamenti (zgod., ZDA '56, i. C. Heston), vmes (23.30) TG 4 vesti
0.20	Nan.: Top Secret

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone
15.30	Nan.: Licia
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Cobra (krim., ZDA '86, i. S. Stallone, B. Nielsen)
22.20	Arriva la ciogna
22.50	Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odpri studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Variete: Non è la RAI
15.45	Variete: Unomania
16.05	Nan.: College
17.00	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.10	Nan.: MacGyver
19.10	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) sport
20.30	Film: Mia moglie è una strega (kom., It. '80, i. Eleonora Giorgi, Renato Pozzetto)
22.30	Sport: Torkov priziv (vodi M. De Luca)
0.30	Odpri studio, pregled tiska in sport

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15	Rubrika: Zenska TV
12.00	Nan.: Autostop per il cielo
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Il piccolo Lord (kom., ZDA '37, r. John Cromwell, i. Freddie Bartholomew)
15.50	Risnike
16.15	Nanizanka: Batman
16.45	Prijateljska narava: Pustavska ovca
17.15	Rubriki: Zenska TV, 19.10 Guardaroba (vodi B. Barzini)
19.25	Vremenska napoved in TMC News
20.00	Nan.: Maguy - La frotola del fidanzamento
20.30	Film: Un weekend su due (dram., Fr. '90, r. Nicole Garcia, i. Nathalie Baye)
22.20	Dok.: I popoli che scompaiono
22.50	Nocne vesti in vreme
23.10	Kosarka NBA
1.30	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risnike
11.15	Kino in (12.00) nad. Cara cara
13.35	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelnj programi
17.30	7 in allegria
19.15	News Line
19.30	Nan.: Buck Rogers
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: L'isola della paura (pust., VB-Kan. 1979, i. Donald Sutherland, Vanessa Redgrave)
22.45	News Line - Vesti
23.00	Colpo grosso story
24.00	Film: La donna, il sesso, il superuomo (fant., It. '68)

TELEFRIULI

10.00	Telefriuli non stop
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Riuscirà la nostra carovana...
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Vecerne vesti
19.30	Rubrika: Belo in crno
20.30	Cudoviti stroj
21.30	Sport in sport
22.30	Nocne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Harry O., ameriska nanizanka
13.50	Sporočilo za Gaudio, ponovitev am. filma
15.15	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
	Tecaj italijanscine
	Pustite jih živeti, dokumentarna serija
17.10	Vohuna, ameriska nanizanka
18.00	Studio 2 magazin
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Harry O., ameriska nanizanka
20.15	Dragnet, ameriska nanizanka
20.40	Prekleti vojak, am. akcijski film
22.10	TV Dnevnik
22.20	Vonj po tropih - avstralska kuhinja, dokumentarna reportaza
22.45	Out, 4/6 del angleske nadaljevanke
23.35	Vohuna, am. nan.

Avstrija 1

09.00	Jutranji spored
10.30	Ostani pri meni, ponovitev filma
13.35	Sinha Moca, 73. del
14.00	Dom za zivali
15.50	Kislo zelje, 3/13 del risane serije
16.15	Naravovarstveni detektivi
16.30	Igra
18.00	Cas v sliki
18.30	Hribovski zdravnik
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	V kraljestvu ruskih medvedov, 5. del
21.20	Danny Travis, am. film, igra: Richard Harris in drugi
23.00	Cisto normalna blaznost, it/franc. film-Charles Bukowski: Ben Gazzara
00.35	Zakon v L.A.: Rože za javno tozilko
01.00	Poročila

Avstrija 2

16.50	Tisoc mojstrov
17.00	Tecaj madz. jezika
18.00	Druzinske vezi, 1. del
18.30	Da ali ne, vodi Joachim Fuchsberger
19.00	Regionalni programi
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Kdor se smeji, zmaga, igra
21.00	Koticek za zivali
21.07	Reportaze iz tujine
22.00	Cas v sliki
22.30	Nas sef je zenska, 3. del: Prepovedani sadezi
	Porocila; Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaska Porocila
	Zgodbe in Monticella, 49. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.15	Ameriska angleščina
11.30	Boj za nasmehe, 4. del dok. oddaje za otroke
12.00	Porocila
	Svet se vrti naprej, 49. del nanizanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	Ike, ponovitev 1/6 dela
15.40	The Big Blue
16.00	Porocila
16.05	Ucimo se o Hrvaski
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaska in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Po vojni, izobrazevalna oddaja
18.35	Santa Barbara, 310. del amer. nadaljev. Dnevnik 1
20.05	Misionarji, 1/6 del angleske dok. serije
	V velikem planu
21.05	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

	Videostrani
	TV kolestar
19.30	Dnevnik 1
20.05	Dragi John, 13/22 del ameriške humoristične nanizanke
21.25	Ike, 2/6 del ameriške nadaljevanke
22.20	V senci vesal, 2/8 del am. nadaljevanke
23.15	Premiere, ki jih ni bilo: Figarova locitev, dramskega pisca Ödöna von Horvatha
00.40	Horoskop
00.45	Spored za sredo
	Video strani

Madžarska

05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan
09.00	Viliem Tell, francoska nadaljevanke
10.00	Obcutili voski, francoska serija
11.25	Igra
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Ameriske kronike: motorizirana generacija
16.45	Igra
17.00	Kupil bom to zensko, 141. del
17.30	Cez dan
18.45	Vecerna pravljica
19.05	Kolo sreče, kviz
19.35	Katoliška kronika
20.00	Dnevnik
20.40	Kje je denar, fr. film
22.20	Aktualno
00.25	Dnevnik

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.05

Milena Jesenska, borka za resnico

koprodukcijska nadaljevanke
scenarij in režija: Vera Balmont

Nadaljevanke je ume-
tniska biografija Mi-
lene Jesenske, ne-
navadne borka za resni-
co in pravico, dolgoletne
prijateljke pisatelja
Franza Kafke.

Komaj je pršla iz lice-
ja je Milena natančno ve-
dela, kaj hoče - pisati.
Hudo za njenega očeta,
ki je hotel, da bi studira-
la medicino. Zapustila je
predavanja medicine in
se navduševala nad knji-
gami, glasbo in slikar-
stvom. In seveda za tiste-
ga, ki jo je uvedel v ta
umetniški vrtljak med
obema vojnama: za Er-
nsta Polaka, avantgardne-
ga kritika, ki ga je srečala
v praski operi, kjer je
strastno zagovarjal Ma-

hlerja in tako je prislo do
njunega prvega prepira.
Njen oče je bil ljubosu-
men in posestniški. Bal
se je, da bi izgubil edino

zensko, ki mu je ostala.
Zato je hčerki prepove-
dal ljubezen. Polaka je
označil kot razvratnega
Zida, hčerko pa je poslal
v internat. Vendar Mile-
na se ni uklonila tako
zlaka. Pobegnila je iz in-
ternata, z dragim zbežala
na Dunaj in poročila sta
se na tramvaju. Ko je bi-
lo konec njene strasti do
Ernsta, se je porodila no-
va. Vzljubila je Franza
Kafko, se močneje in
strastneje. Za vsako ceno
je hotela prodrati v skri-
vostni svet tega skr-
ivnostnega moškega z
zlostnim pogledom. Kljub
njunemu dolgoletnemu
iskrenemu prijateljstvu,
je Milena pričakovala
vec, a je Kafka ni uslišal.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1;
96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00,
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00,
18.00, 21.00, 23.00 Porocila: 6.50
Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio
plus; 8.40 Minute za smeh; 9.05
Klub uspešnih; 11.30 Pregled ti-
ska; 12.05 Na današnji dan; 12.30
Kmetijski nasveti; 13.00 Danes do
13-ih; 13.45 iz tujega tiska; 14.05
Poslovne informacije; 15.00 Radio
danes; 15.30 Dogodki in odmevi;
16.15 Ekološki kotiček; 17.00 Stu-
dio ob 17.00-ih; 119.45 Lahko
noč, otroci; 20.00 Slovenska
zemlja v pesmi in besedi; 20.35
Minute za...; 21.05 Premiere; 21.40
Intermezzo; 22.30 Glasbena po-
doknica; 23.05 Literarni nohturno;
23.15 Nočni program.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30,
11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30
Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Ju-
tranja kronika; 8.00 Strokovnjak
svetuje; 8.40 Kolestar preditev;
10.40 Primorski val; 11.00 Novo-
stli založbo; 12.00 Točno opoldne;
12.10 Kuharski recepti; 12.40
Stajerski val; 13.00 Danes do 13-
ih; 14.00 Dobro jutro; 15.10

Menjalniški tečaj; 15.30 Do-
godki in odmevi; 16.40 Tema
popoldneva; Solstvo; 17.50
Sport; 19.30 Štos; 21.00 Od
dejanj k besedam; 22.00 Zrcalo
dneva; 22.20 Stoletje improvi-
rane glasbe.

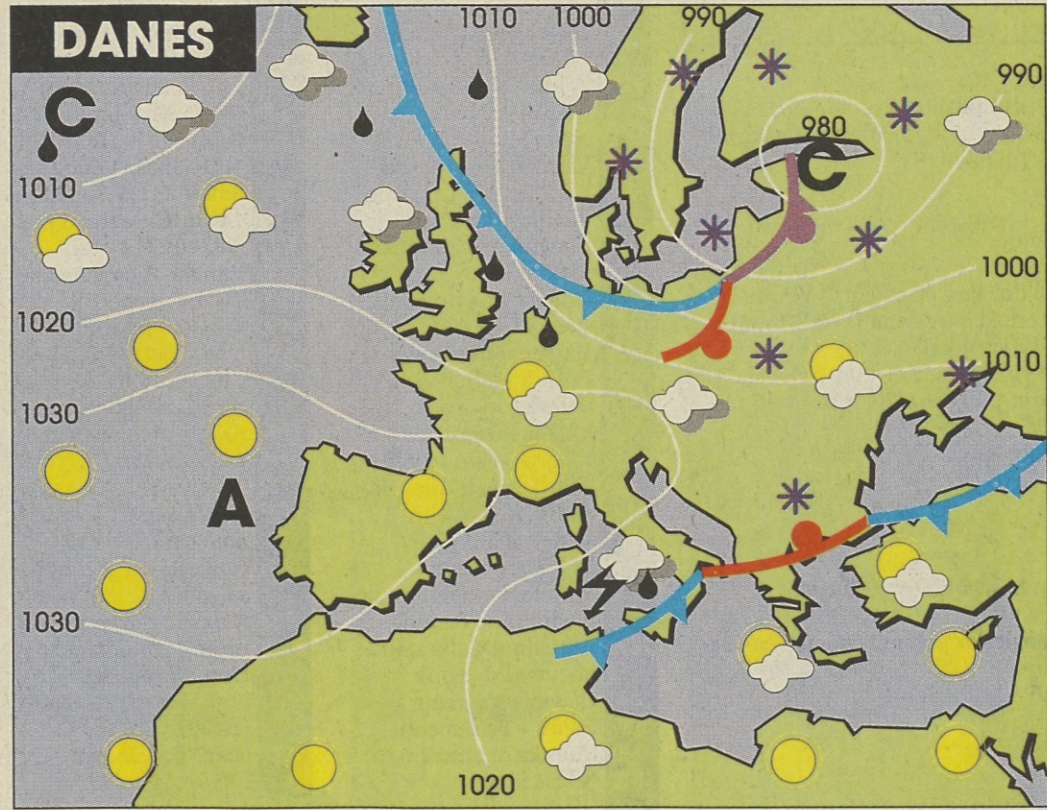
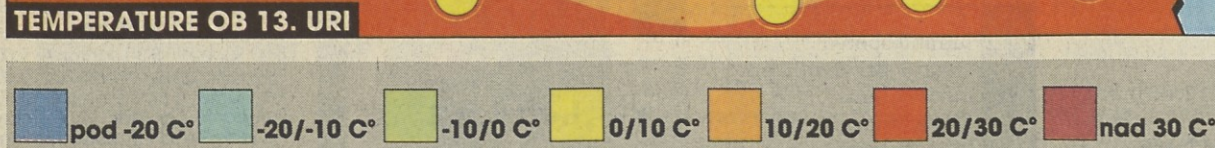
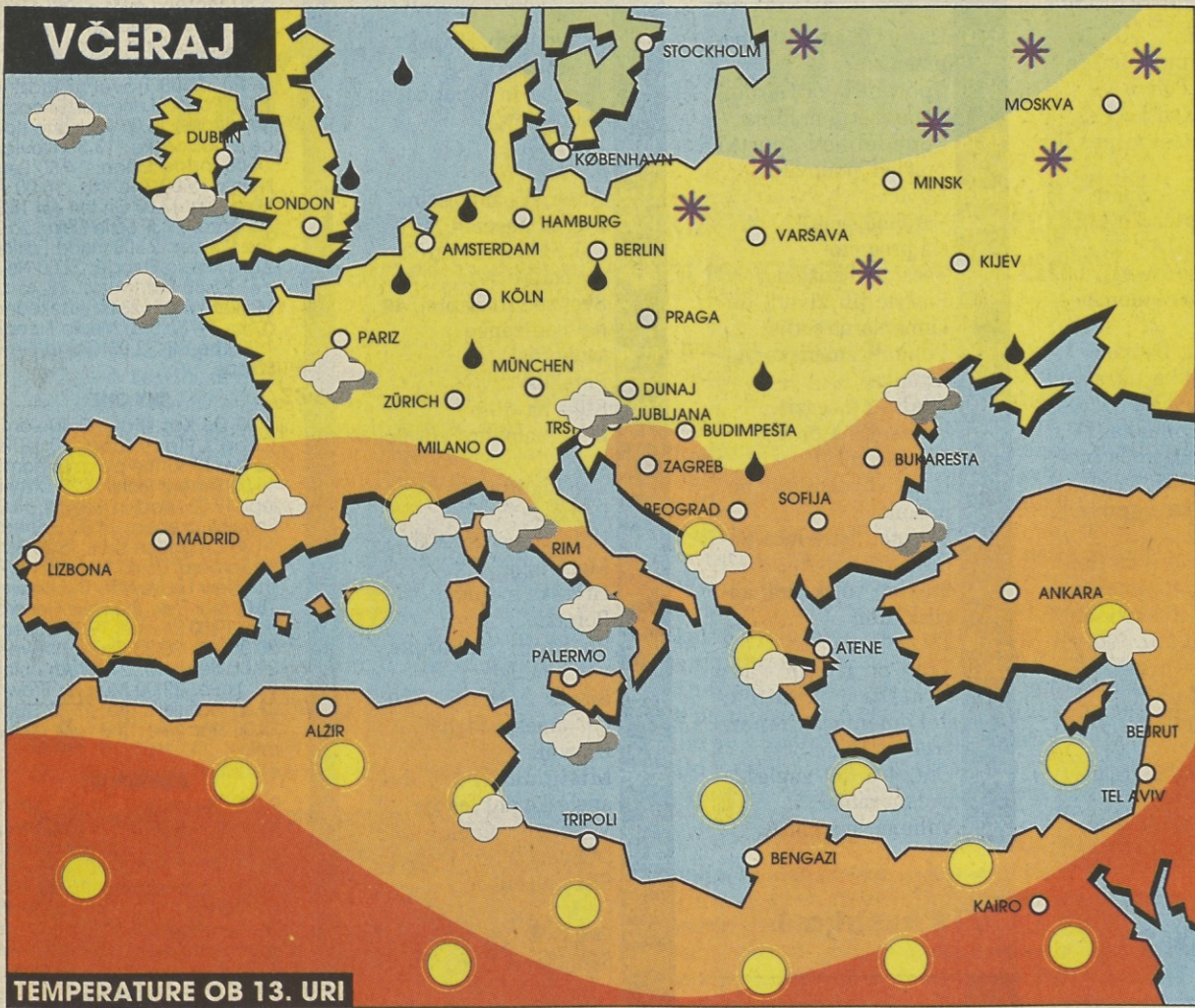
Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9;
MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3;
100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00,
14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10
Dobro jutro; 9.05 Glasbena ma-
tineja; 10.05 Sodabna umetna-
st; 10.25 Opeme melodije; 11.05
Clovek in zdravje; 12.05 Igramo
in pojemo; 13.05 Enajsta sola;
14.05 Izobrazevalni program;
15.00 Big Band RTS; 15.30 Do-
godki in odmevi; 16.05 Ljudsko
izročilo; 16.40 Ezej; 17.45 Izšlo je;
18.00 Koncerti; 19.35 Arije; 20.00
Literarni večer; 22.05 Pretok
idej; 22.25 Glasba 20 st.

Radio Koper

EVROPA / VDOR HLADNEGA ZRAKA IZNAD SEVERNE EVROPE

VREMENSKE NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI	-6/-5
OSLO	-5/-2
STOCKHOLM	-5/1
KØBENHAVN	2/8
MOSKVA	-12/-3
BERLIN	1/12
VARSAVA	4/11
LONDON	4/11
AMSTERDAM	2/10
BRUSELJ	3/11
BONN	3/13
FRANKFURT	4/12
PARIZ	6/12
DUNAJ	7/17
MÜNCHEN	5/12
ZÜRICH	6/12
ŽENEVA	8/13
RIM	11/11
MILAN	2/9
BEOGRAD	4/14
NICA	7/13
BARCELONA	3/15
BUKARESTA	7/11
CARIGRAD	7/11
MADRID	-4/15
LIZBONA	5/16
ATENE	11/17
LARNAKA	6/18
TUNIS	1/15
ALŽIR	13/17
MALTA	6/15
JERUZALEM	6/10
KAIRO	13/16

PLIMOVANJE

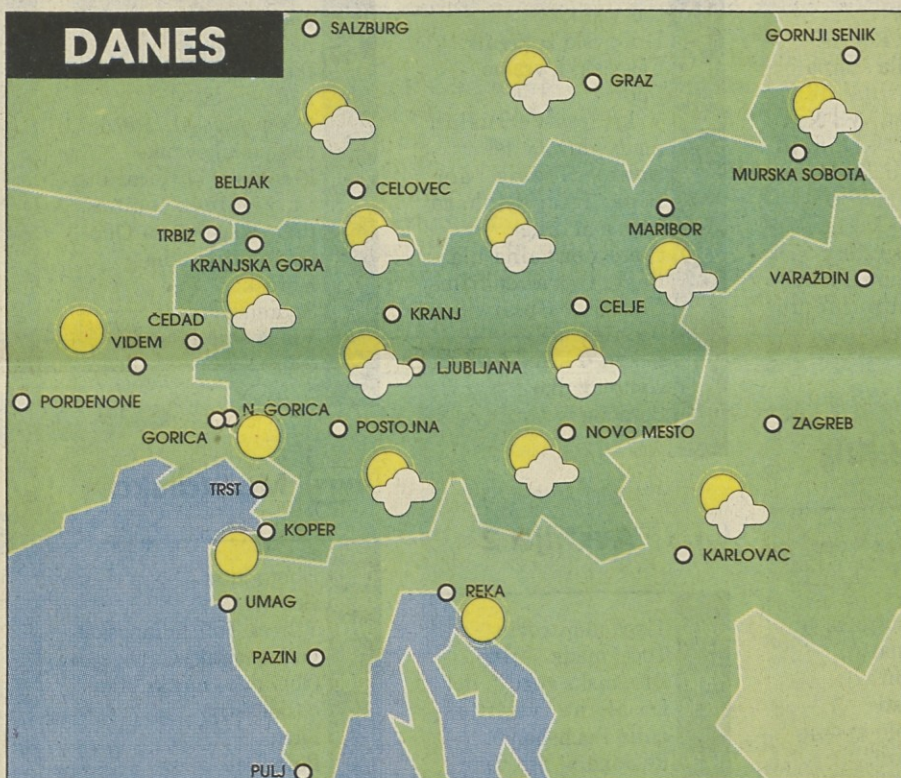
Danes: ob 5.14 najnižje -20 cm, ob 10.43 najvišje 29 cm, ob 17.04 najnižje -47 cm, ob 23.45 najvišje 40 cm.
Jutri: ob 5.48 najnižje -19 cm, ob 11.12 najvišje 21 cm, ob 17.24 najnižje -39 cm.

ALPE-JADRAN / SPREMENLJIVO VREME Z OBČASNIM SNEŽENJEM

TEMPERATURE

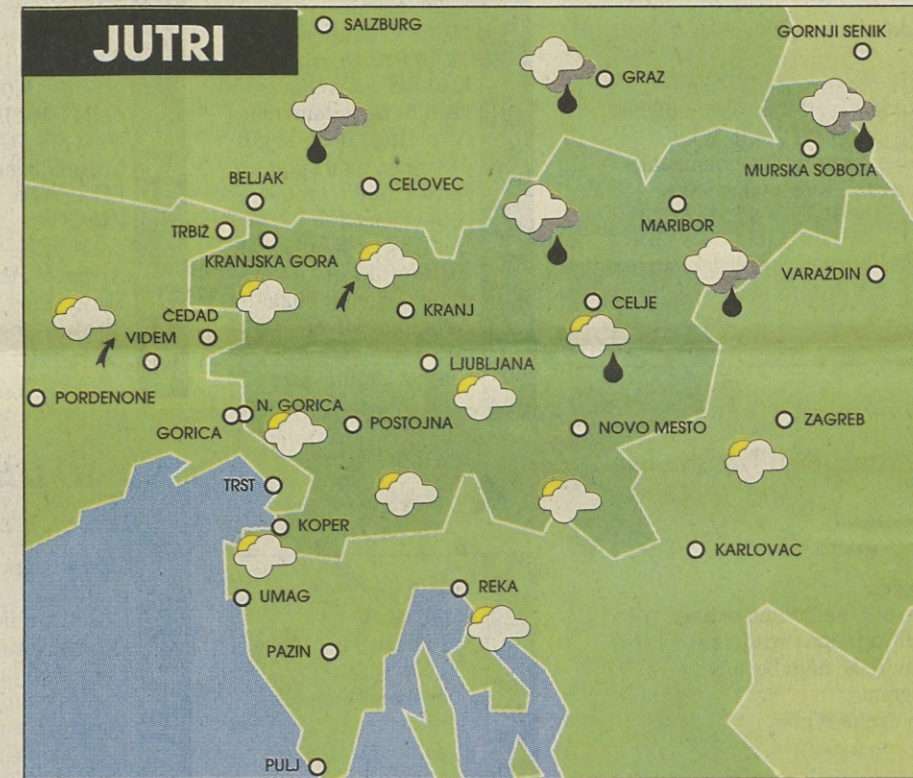
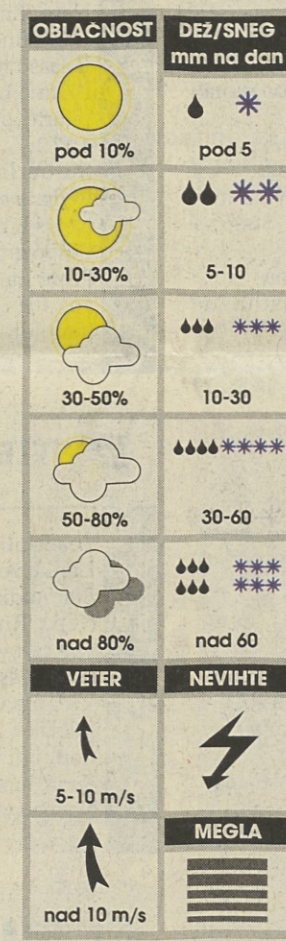
VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	7/7
TRST	6/7
CELOVEC	-5/2
BRNIK	6/8
MARIBOR	3/8
CELJE	9/10
NOVO MESTO	10/10
NOVA GORICA	4/5
MUR. SOBOTA	9/8
PORTOROŽ	6/6
POSTOJNA	6/6
IL. BISTRICA	8/8
KOČEVJE	9/10
ČRNOMELJ	12/13
SL. GRADEC	6/4
BOVEC	2/4
RATEČE	1/3
VOGEL	-3/-1
KREDARICA	-2/-5
VIDEM	4/6
GRADEC	2/10
MONOŠTER	4/8
ZAGREB	11/12
REKA	10/10

V SLOVENIJI: Na Primorskem bo pretežno jasno, burja bo ponehala. Drugod bo delno jasno z zmerno oblačnostjo. Hladneje bo. Najvišje dnevne temperature bodo od 0 do 5, na Primorskem do 7 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: V sosednjih pokrajinah bo prevladovalo sončno vreme. Burja ob severnem Jadranu bo ponehala. Hladneje bo.

V SLOVENIJI: V sredo bo od severozahoda zajela naše kraje nova oslabljena fronta. Zmerno do pretežno oblačno bo, ponekod v vzhodnih krajih občasno manjše padavine.

OBETI: V četrtek se bo postopoma razjasnilo. Hladneje bo.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	27
Maribor	92
Celje	—
Trbovlje	—
Hrastnik	21
Zagorje	59
Šoštanj	—

Kritična 24 ura koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G. Radgona:	115
Drava HE Dravograd:	—
Sava Radovljica:	41
Sava Šentjakob:	—
Sava Radeče:	121
Sora Suha:	102
Ljubljana Moste:	66
Savinja Laško:	102
Krka Podbočje:	89
Kolpa Radenci:	89
Soča Solkan:	—

HOROSKOP

Pis: Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Če bo poslovno dogajanje danes preveč nabito, se boste poskušali iz ozadja vmesavati in vplivati na razvoj dogodkov, seveda kar se da sebi v prid.
- BIK 21-4/20-5:** Če ste včeraj dosegli najnižjo stopnjo družabnega življenja, bo danes prav narobe - obeta se vam polno razburiljivih dogodkov in prijetnih doživetij.
- DVOJKA 21-5/21-6:** Za službo, kariero in finančni napredek, je današnji dan veliko ugodnejši kot včerajšnji. Zvečer se boste brezskrbno predajali romantičnim trenutkom z ljubljeno osebo.
- RAK 22-6/22-7:** Presenečeni boste nad ugotovitvijo, kaksno brezpogojno podporo imate v svojem partnerju pri načrtovanju svojega življenja in prihodnje poslovne usmeritve.
- LEV 23-7/23-8:** Ni vse prav roznato, zato bi že prej morali upoštevati zunanje okolščine, na katere nimate vpliva in ki prav hitro lahko bistveno spremenijo tok dogodkov.
- DEVICA 24-8/22-9:** Razum vam je narekoval, da se vdate in pristanete na partnerjeve pogoje, ki sploh niso dvomljivi. Prav danes bi se lahko veliko dogovorila o skupni prihodnosti.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Tudi če boste ostali doma, boste lep del dneva namenili čisto službenim zadevam, vendar vas bo tokrat motivirala že sama sprememba okolja.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11:** Ljubezni na prvi pogled ali pa izjemni privlačnosti bi se danes morali izogniti, če ste že vezani. Če pa niste, se vam zdaj ponuja priložnost.
- STRELEC 23-11/21-12:** Današnji dan je veliko primernejši za reševanje problemov tako doma kot v službi. Ugotovili boste, da ste bili pretirano razdražljivi in napačno reagirali.
- KOZOROG 22-12/20-1:** Ze navsezgodaj ste si naredili nacrt za današnji dan, od katerega si obetate ugoden razvoj dogodkov. Ne boste razočarani - ne v službi ne doma.
- VODNAR 21-1/19-2:** V službi se vam je prizgala zelena luč za izvedbo projekta, ki ga nacrtujete že lep čas. Zadovoljno se boste zatopili v delo in ne bo vam mar, ko se bo delovni čas že iztekel.
- RIBI 20-2/20-3:** Danes leži ves svet pred vašimi nogami, tudi večji zapleti in težave ne morejo skaziti vaše dobre volje in optimizma. Čaka vas romantičen večer.

CESTE / VEČINOMA NORMALNO PREVOZNE

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	20/30	Podkloster
Golte	0/10	Bad Kleinkirchheim
Zelenica	0/20	Pilberk/Peca
Strža pri Bledu	20/20	Sloveniji Plajberk
Rogla	30/30	Dobrac
Kanin	0/95	Nassfeld/Mokrine
Rahtel-Pameče	25/30	Spital/Goldeck
Soriška planina	—	Heiligenblut
Vogel	0/10	Katschberg
Kobla	—	Koralpe/Golica
Mariborsko Pohorje	20/35	Kötschach/Mauthen
Kranjska gora	0/20	Prato Carnico
Pokljuka	—	Zoncolan
Rog - Crmošnjice	—	Sauris
Prvine	—	Sella Chianzutan
Jezerko	—	Nevejsko sedlo
Ulovka	—	Visarje
Krvavec	—	VENETO
Crni vrh	—	Sappada

- ZASTOJI
- ZAPRTA CESTA
- POPRAVILA NA CESTIŠČU
- POLEDICA
- SAMO Z ZIMSKO OPREMO
- ŠPORTNA PRIREDITEV
- GOSTA MEGLA
- BENCINSKE ČRPALKE 24 UR

V VEDNOST

Predpisi o varstvu zraka

V prejšnjem členu je bila opisana mejna emisij-ska koncentracija (MEK) kot koncentracija škodljive snovi v izstopnih plinih iz narave, ki je se dopustna ob pogoju, da skupna količina te snovi presega določeno vrednost. Navedene so bile vrednosti MEK za anorganske spojine.

Organske spojine so razvrščene v tri skupine. V prvi skupini je 45 spojin. Najbolj znane so bifenil, formadehid, fenol, lesni prah v respirabilni obliki in druge. Iz druge skupine omenjamo med 37 spojinami ksilen, osetno kislino, stiren in trikloreten, iz tretje pa med 21 spojinami acetone ter skupino alkanov in alkanov. Število organskih spojin je zelo veliko. Če spojine, ki jo obravnavamo, ni navedene v tem odloku, se glede na svoje lastnosti uvrsti v ustrezno skupino.

V odloku so predpisane naslednje vrednosti:

skupina	1	2	3
pri emitirani količini nad g/h	100	2000	3000
MEK mg/m ³	20	100	150

Spojine, ki povzročajo raka (karcinogene spojine), so razvrščene v tri skupine. Iz prve omenjamo azbest v respirabilni obliki ter berilij in njegove spojine, izrazene kot berilij. Iz druge skupine navajamo spojine arsena, kroma, kobalta in niklja v respirabilni obliki, iz tretje pa benzen in vinilklorid.

V odloku so predpisane naslednje vrednosti:

skupina	1	2	3
pri emitirani količini nad g/h	0.5	5	25
MEK mg/m ³	0.1	1	5

Tone Planinsek, dipl. ing. meteorologije